

codarts

hogeschool voor de kunsten

Jaarverslag 2009

Inhoudsopgave

BERICHT VAN DE RAAD VAN TOEZICHT	3
VOORWOORD.....	4
1 CODARTS, HOGESCHOOL VOOR DE KUNSTEN	5
1.1 Missie	5
1.2 Opleidingen	5
1.2.1 Rotterdams Conservatorium	5
1.2.2 Rotterdamse Dansacademie	6
1.2.3 Circus Arts.....	7
1.3 Kengetallen	7
2 STUDENTEN	9
2.1 Kroonjuwelen	9
2.1.1 Prijzen	9
2.1.2 Uitvoeringen door Codarts studenten.....	14
2.2 Kengetallen student en onderwijs.....	23
2.2.1 Selectie en werving.....	23
2.2.2 Instroom en inschrijvingen	24
2.2.3 Gediplomeerden en verblijfsduur	27
2.2.4 Rendement	28
2.2.5 Studie-uitval en Bindend Studieadvies	29
3 ONDERWIJS.....	31
3.1 Hogeschoolbreed.....	31
3.2 Rotterdams Conservatorium	33
3.3 Rotterdamse Dansacademie	34
3.4 Bacheloropleiding Circus Arts.....	35
3.5 Studiebegeleiding.....	36
4 ONDERZOEK.....	39
4.1 Onderzoek in ontwikkeling.....	39
4.2 Lectoraten.....	39
4.2.1 Lectoraat Community Arts	40
4.2.2 Lectoraat Sustainable Performance.....	41
5 CODARTS IN COMPANY	43
5.1 In samenwerking met Codarts	43

5.2	Codarts in de regio	43
5.3	Codarts Mondiaal	44
6	FACILITEREN EN FACILITEITEN	46
6.1	Ondersteuning	46
6.1.1	Codarts Productiebureau	46
6.1.2	Communicatie & PR	46
6.1.3	Mediatheek & Archief.....	48
6.1.4	ICT.....	49
6.2	Huisvesting	50
7	DE KWALITEIT VERZEKERD	51
7.1	Kwaliteitszorg	51
7.2	Resultaten.....	52
8	ORGANISATIE EN BESTUUR	54
8.1	Personeel en Organisatie	54
8.1.1	Personeelsbeleid.....	54
8.1.2	Kengetallen personeel.....	56
8.2	Bestuur.....	57
8.3	Horizontale en verticale verantwoording	58
8.3.1	Raad van Toezicht	58
8.3.2	Medezeggenschapsraad.....	59
9	FINANCIËN	61
9.1	Algemeen.....	61
9.2	Exploitatieresultaat	61
9.3	Toekomstparagraaf	62
9.4	Balans.....	64
9.4.1	Investeringen en financiering	65
9.4.2	Treasury.....	65
9.5	Helderheid bekostiging	65
B.1	Samenstelling College van Bestuur	66
B.2	Samenstelling Raad van Toezicht	66
B.3	Samenstelling MR	67
B.4	Uitwisseling internationale studenten.....	68

Bericht van de Raad van Toezicht

Jaarlijks willen ruim 1.700 studenten bij Codarts komen studeren. Toch wordt maar één op de zeven aangenomen. Codarts kent duidelijke en strenge selectiecriteria bij de audities. Excellentie en artistieke kwaliteit zijn daarbij bepalende factoren.

Nieuwe studenten komen vol energie en nieuwe dromen de opleiding binnen en weten dat ze vier jaar lang een zware, maar zeker ook mooie tijd tegemoet gaan. Deze studenten verwachten van Codarts dat de hogeschool zich maximaal inspant om hen goed onderwijs te geven en een prettige studieomgeving te bieden. De Raad van Toezicht heeft daar alle vertrouwen in.

Dat de kwaliteit van de hogeschool goed is, heeft in 2009 ook een externe visitatiecommissie vastgesteld. Het gerealiseerde niveau is goed en het programma kent een duidelijke samenhang. De commissie is ook zeer te spreken over de kwaliteit van de docenten. Het rapport van de visitatiecommissie bevestigt voor de Raad van Toezicht dat Codarts er goed voor staat, zowel op artistiek als organisatorisch vlak.

Om de positie van een artistiek vooraanstaand excellent instituut te versterken is de Raad van Toezicht zeer verheugd dat het College van Bestuur in 2009 is uitgebreid met Samuel Wuersten als tweede lid voor het artistieke beleid. Met het aanstellen van Samuel Wuersten is het organisatiemodel, waarbij een academie wordt aangestuurd door een onderwijs- en artistiek manager, ook in het College van Bestuur geborgd. De benoeming van een collegelid met een artistieke opdracht is uitzonderlijk in het hoger onderwijs in Nederland. De Raad van Toezicht is blij dat deze mogelijkheid zich voordeed.

Dit bericht is mijn laatste bericht als voorzitter van de Raad van Toezicht. De voorzittershamer draag ik over aan mijn collega Carel van Eykelenburg. Ik wens de Raad onder zijn leiding zeer veel succes toe.

Na elf jaar neem ik afscheid met de wetenschap dat in het artistieke landschap Codarts een duidelijke plek heeft in Rotterdam en ver daarbuiten, waar talenten een kans krijgen zich optimaal te ontwikkelen. Ik blijf deze talenten volgen en hoop hen én docenten en medewerkers nog vaak te ontmoeten bij al die bijzondere voorstellingen, waarover u ook weer in dit jaarverslag kunt lezen.

Namens de Raad van Toezicht,

Henk Bosma,
Voorzitter Raad van Toezicht

Voorwoord

Het jaar 2009 kan met recht betiteld worden als een succesvol jaar voor Codarts. Een jaar waarin veel is gebeurd en waarin op diverse terreinen grote stappen zijn gezet die voor medewerkers en studenten betekenisvol zijn geweest.

Zo mochten we Samuel Wuersten verwelkomen als lid van het College van Bestuur. Hij zal in deze nieuwe rol zijn gedrevenheid, expertise en internationale netwerk in zetten voor artistieke vraagstukken, artistiek onderzoek, public relations en internationalisering.

Voor het Conservatorium heeft 2009 in het kader gestaan van de accreditatie. De externe commissie heeft laten zien dat het Conservatorium er goed voorstaat. Er was veel lof voor de prestaties, het niveau en de professionaliteit van de docenten. Ook heeft het Conservatorium het bijzondere kenmerk: "diversiteit" weten te verwerven, hetgeen uitzonderlijk is.

Bij de Dansacademie is een eerste stap gezet in de ontwikkeling van de academiestructuur voor de Dansopleiding en de Docent Dansopleiding met een eigen managementteam en een eigenstandig artistiek beleid. Hierbij heeft de opleiding Docent Dans zich dit jaar bewezen als de docentopleiding van de toekomst: een kunstzinnig geïnspireerde opleiding, met twee benen vast op de grond die als een volwaardig lid van de samenleving mee swingt op het ritme van de stad. Met het vernieuwde programma weet de opleiding een nieuwe doelgroep jongeren aan zich te binden.

In dezelfde voortvarendheid is er bij Circus Arts met vernieuwde inspiratie gewerkt aan de verdere ontwikkeling van hoogwaardig circustheateraanbod.

Codarts blijft investeren in nieuw talent. Met het aanstellen van Mark Jonkers als coördinator talentontwikkeling start Codarts met de ontwikkeling van de vakopleiding van de 21^e eeuw waarin talenten van vmbo tot gymnasium volop worden begeleid om goed voorbereid de hbo opleiding te starten en klaar te zijn voor het beroep.

Ook voor de ondersteunende diensten geldt dat deze in alle opzichten ruimschoots voldoen aan de daartoe gestelde eisen. Er is sterk ingezet op de verdere professionalisering van informatiesystemen, diensten en services. Zo is met succes de invoering van Osiris geïmplementeerd en heeft de financiële afdeling zijn management informatiesysteem verder uitgebouwd en genuanceerd ten dienste van een efficiënte financiële huishouding op academyniveau. Daarnaast zijn de eerste voorbereidingen gestart van een sluitende zorgketen voor studenten in de vorm van een allesomvattend Student Support Service waarmee Codarts een volgende stap zet in de profilering op het gebied van Excellence en Well-being. Daarnaast is kwaliteitszorg een niet meer weg te denken onderdeel van Codarts: streven naar topkwaliteit in alle opzichten is haar adagium, alles constant verbeteren haar uitgangspunt.

Ook in 2009 zijn weer spraakmakende projecten uitgevoerd. Niet alleen als onderdeel van de vele onderwijsprogramma's, maar ook als visitekaartje voor iedereen die geïnteresseerd is in de artistieke prestaties van onze studenten. Projecten als Jonge Honden in de Doelen, Talent on the Move en Circus on Stage in de Rotterdamse Schouwburg, Showcase in de Luxor, Jazz summerschool, Kamermuziekfestival etc. zijn een vast begrip in het kunstenaarsaanbod van de stad. Ook de deelname aan evenementen als Holland Dance festival, Wereldhavendagen, Museumnacht, Dansdagen en It's festival maken duidelijk dat Codarts midden in de culturele samenleving staat en de diversiteit aan podia opzoekt.

Het jaar 2009 laat zien dat Codarts goed geslaagd is in haar missie en dat we de toekomst met een redelijk opgewekt gemoed tegemoet kunnen treden. Ten slotte wil ik alle medewerkers danken voor hun onovertroffen betrokkenheid bij het instituut, het onderwijs en de studenten.

Jikkie van der Giessen
Voorzitter College van Bestuur

1 Codarts, Hogeschool voor de Kunsten

Codarts is een monosectorale kunstvakhogeschool. Artisticiteit, bevoegenheid, excellentie en engagement vormen het hart van haar bestaan.

Codarts wil studenten opleiden die met een zelfbewuste en lerende attitude hun weg vinden op de internationale arbeidsmarkt. Daarom kent Codarts:

- wereldwijde werving van studenten en docenten;
- een strenge selectie van studenten aan de poort;
- docenten die naast hun docentschap als professional werkzaam zijn;
- een intensief lesprogramma;
- een uitstekend nationaal en internationaal netwerk binnen het werkveld.

1.1 Missie

Codarts wil een hoogwaardige en duurzame bijdrage leveren aan de invulling van de behoefte vanuit de samenleving en het werkveld aan professioneel opgeleide en fysiek en mentaal gezonde dansers, circuskunstenaars en musici. Codarts wil invulling geven aan de verschillende rollen die de kunst in onze samenleving speelt. Daarom concentreert Codarts zich op zowel de vraag naar toptalent in de uitvoerende kunsten als naar topdocenten.

Lerende attitude:

De primaire opdracht van de hogeschool richt zich op het door studenten verwerven van competenties op artistiek, vaktechnisch en professioneel-maatschappelijk gebied, opdat zij als afgestudeerde dansers, docenten, circuskunstenaars en musici uitstekend kunnen functioneren in de huidige en toekomstige beroepspraktijk. Dit impliceert dat de studenten een lerende attitude wordt bijgebracht, waardoor het leren zich niet beperkt tot de bacheloropleiding maar zich ontwikkelt tot een continu proces. Om hieraan tegemoet te komen daagt Codarts de studenten in hun bacheloropleiding uit om na hun afstuderen te participeren in deskundigheidsbevorderende leertrajecten, zoals masteropleidingen en andere (commerciële) cursussen.

Gezondheid:

Zowel dansers, musici en circuskunstenaars kunnen beschouwd worden als topsporters die in hoge mate afhankelijk zijn van hun fysieke gestel. In deze disciplines zijn blessures aan de orde van de dag. Codarts ziet een goed gezondheidsbeleid als een belangrijk onderdeel van haar onderwijs.

Beroepspraktijk en professionals/docenten:

Codarts vervult haar taak vanuit een interactie met de beroepspraktijk, een actieve en medeverantwoordelijke participatie van de studenten in het leerproces en de samenleving en een door systematische kwaliteitszorg ondersteunde vernieuwing van het curriculum, opdat talenten van studenten zo goed mogelijk worden ontwikkeld tot de vereiste (start)kwalificaties en er voldoende ruimte blijft voor specialisaties. Om dit te kunnen realiseren faciliteert Codarts de docenten om zich als moderne professionals te kunnen manifesteren op hun vakgebieden.

1.2 Opleidingen

1.2.1 Rotterdams Conservatorium

Het Rotterdams Conservatorium (RC) profileert zich als internationaal vooraanstaande hogeschool in muziekvakonderwijs. Het artistieke profiel kenmerkt zich door een duidelijk herkenbare verankering van de pijlers 'vakmanschap, avontuur en diversiteit'. Door middel van een duidelijke interne overlegstructuur met onderwijsplatform en artistieke raad, afdelingsvergaderingen en managementdagen wordt het artistieke profiel voortdurend

geconfronteerd met de dagelijkse praktijk. Zo wordt voorkomen dat profiel en werkelijkheid uit elkaar groeien.

Het Rotterdams Conservatorium kent de volgende initiële opleidingen:

- Bacheloropleiding Muziek
- Bacheloropleiding Docent Muziek
- Masteropleiding Education in Arts
- Master of Music

Een bijzonder kenmerk van het Rotterdams Conservatorium is dat het een breed scala aan muziekgenres herbergt. Rotterdam heeft daar van oudsher een voortrekkersrol in genomen en is daardoor geworden tot wat wordt beschouwd als het breedste conservatorium ter wereld.

Deze diversiteit wordt weerspiegeld in de volgende vijf Academies:

- Rotterdam Classical Music Academy
- Rotterdam World Music Academy
- Rotterdam Jazz Academy
- Rotterdamse Muziektheateracademie
- Rotterdam Pop Academy

Een uitgebalanceerd docententeam gekoppeld aan een regelmatige impuls van (internationale) gastdocenten in de vorm van masterclasses staan garant voor een hoge mate van vakmanschap. Het avontuurlijke en ondernemende karakter van het Rotterdams Conservatorium komt tot uitdrukking in de workshops, projecten en de vele buitenschoolse optredens. Verder worden de mogelijkheden om cross-overs te onderzoeken en te realiseren meer en meer een structureel onderdeel van de opleidingen.

In een voortdurende dialoog met het werkveld wordt vanuit de onderscheiden academies een optimale aansluiting op de arbeidsmarkt nagestreefd. Uit de vooraanstaande posities van veel alumni en de hoge percentages studenten die na hun studie bij Codarts werkzaam zijn binnen het eigen vakgebied mag geconcludeerd worden dat het Rotterdams Conservatorium een stevige bijdrage levert aan de (internationale) muziekcultuur.

1.2.2 Rotterdamse Dansacademie

De belangrijkste pijlers van de Rotterdamse Dansacademie (RDA) zijn eigentijdse dans, *excellence*, marktgerichtheid en *human quality*. Wie na een zwaar toelatingstraject bij de Rotterdamse Dansacademie wordt toegelaten weet dat de concurrentie op de dansersmarkt moordend is. Om als danser überhaupt in het vak terecht te komen is één ding heel belangrijk: uitstekend kunnen dansen. De Rotterdamse Dansacademie wil graag haar bijdrage leveren aan de toekomstige top van de danswereld door zelfbewuste dansers en docenten dans af te leveren met een solide pakket van eigentijdse dansvaardigheden en een heldere visie op het eigen talent.

Aan de basis van de curricula van beide bacheloropleidingen (uitvoerende dans en docent dans) ligt een ambachtelijk danstechnisch fundament. Binnen de opleiding uitvoerende dans specialiseert de student zich tot danser of choreograaf.

Niet alleen aan de bekwaamheid als danser, maar ook aan gezondheid geeft de Rotterdamse Dansacademie bijzonder veel aandacht. Zo kent de academie een gezondheidscoördinator, een gezondheidsteam en voorheen het lectoraat Excellence and Well Being in the Performing Arts.

De Rotterdamse Dansacademie werkt samen met wereldberoemde dansers en choreografen zoals William Forsythe en zijn gezelschap alsmede Jiří Kylián.

De Dansacademie kent de volgende initiële opleidingen:

- Bacheloropleiding Dans
- Bacheloropleiding Docent Dans
- Master Choreografie
- Masteropleiding Danstherapie

1.2.3 Circus Arts

De bacheloropleiding Circus Arts is een fulltime opleiding en duurt vier jaar. Studenten worden opgeleid tot professioneel uitvoerend kunstenaar in ten minste één circusspecialisatie. Daarnaast krijgen ze een brede basis aan circustechnieken aangeleerd en zijn zij in de praktijk multi-inzetbaar.

De opleiding kent drie leerdomeinen. In het artistiek leerdomein wordt de student uitgedaagd om zijn artistieke eigenheid te ontwikkelen. Het vaktechnisch leerdomein richt zich op de ontwikkeling van de professionele techniek. Met het professioneel maatschappelijk leerdomein wordt de plaats van circuskunst als beroep in de samenleving naar voren gebracht.

Integratie van creativiteit en ambachtelijkheid is één van de centrale waarden van de opleiding. De opleiding is gericht op de ontwikkeling van een hoogwaardige professionele uitvoeringskwaliteit in één of meerder circusdisciplines in combinatie met een persoonlijk onderscheidend artistiek profiel. Circus Arts streeft naar een hoogwaardige professionele performancekwaliteit. Het werkveld stelt hoge eisen aan de performancekwaliteit. Daarom wordt specifiek aandacht besteed aan de Elementary Skills Training. Hierin komen basiscompetenties aan de orde op het gebied van kracht-, souplesse- en coördinatie training. Studenten gaan van het eerste tot en met het laatste jaar een intensieve relatie aan met de beroepspraktijk. Dit maakt een succesvolle instroom in het vak mogelijk.

Rotterdam Circus Arts heeft een specifiek profiel binnen de circuskunsten: de nauwe aansluiting die deze opleiding biedt met de kunstvakdisciplines dans, muziek en theater geeft een meerwaarde die in andere circusopleidingen niet gehaald kan worden.

De opleiding is mede opgezet met Jan Rok Achard, één van de grondleggers van de circusschool in Montreal die aan de basis staat van Cirque du Soleil. De opleiding is lid van Fedec. Fedec is een internationaal netwerk van professionele circusscholen. De belangrijkste taak is het ondersteunen van de ontwikkeling en evolutie van de pedagogie en het scheppen op het gebied van de circuskunsten.

1.3 Kengetallen

Studenten

Bij de bacheloropleidingen Muziek, Docent Muziek, Dans, Docent Dans, Circus Arts en de masteropleidingen Muziek, Danstherapie en Educatie zijn ingeschreven:

	2005	2006	2007	2008	2009
bacheloropleidingen	883	887	898	887	912
masteropleidingen	116	159	183	175	159
aantal afgestudeerden	219	215	213	220	-

Cursisten

Het overzicht betreft het aantal cursisten dat een vooropleiding volgt voor de bacheloropleiding of welke een aantal onderwijseenheden volgen van het programma van de bacheloropleiding. Het aantal cursisten is uitgesplitst naar studiejaar (2009 is studiejaar 2009-2010).

	2005	2006	2007	2008	2009
contract HBO	54	51	48	42	37
vooropleiding (excl. Havo)	127	146	149	184	184
Havo voor Muziek en Dans	220	206	213	214	199

Personeel

Het overzicht betreft het personeelsbestand, uitgedrukt in aantal medewerkers en in fulltime equivalenten (FTE) voor de verschillende studie jaren (2009 is studiejaar 2009-2010). De peildatum voor de gegevens is 31 december.

	2005	2006	2007	2008	2009
aantal medewerkers	321	352	353	355	343
FTE's (ultimo)	182	196	191	192	187

Financiën

Het overzicht van de financiën heeft betrekking op het kalenderjaar. De financiën hebben zich als volgt ontwikkeld:

	2005	2006	2007*	2008	2009
rentabiliteit	0,4 %	-5,8%	-3,2%	0,0%	0,6%
solvabiliteit	41 %	39 %	42%	42%	42%
balanstotaal x € 1 miljoen	31	31	27	27	28
current ratio	1,52	0,88	0,68	0,67	0,68

* in de jaarrekening van 2008 heeft een stelselwijziging plaatsgevonden door toepassing van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving als grondslag voor de opstelling van de jaarrekening. De kengetallen voor 2007 wijken hierdoor af van de gepubliceerde cijfers in het jaarverslag 2007. De vergelijkbare cijfers over 2007 waren: rentabiliteit -3,2%, solvabiliteit 39%, balanstotaal €30 miljoen en een current ratio van 0,78.

2 Studenten

2.1 Kroonjuwelen

Iedere Codartsstudent en elke Codartsdocent heeft unieke artistieke talenten. Daar is Codarts zich terdege van bewust. Eén keer per jaar poetsen we onze kroonjuwelen extra goed op om aan ieder die dit jaarverslag onder ogen krijgt te laten zien dat we een schitterende instelling zijn.

2.1.1 Prijzen

Rotterdams Conservatorium

Maria João Mendes – Nederlands Jazz Vocalisten Concours (februari 2009)

Maria João Mendes, masterstudente van de Rotterdam Jazz Academy, won in februari 2009 de eerste prijs van het Nederlands Jazz Vocalisten Concours. Ze was de beste van de zestien vocalisten die op 5, 6 en 8 februari in Zwolle om deze eer streden. De jury prees Maria om haar imponerende virtuositeit en timing. Ze kreeg een geldbedrag en mag in het seizoen 2010-2011 meedoen aan de theatertournee van Jazz Impuls. Maria (Portugal, 1985) bekwaamde zich in zowel de klassieke als de lichte muziek. Voordat ze naar Rotterdam kwam volgde ze een opleiding aan de Escola Superior de Música e das Artes do Espectáculo in Porto.

Eric Vloeimans – German Critics Award (februari 2009)

Eric Vloeimans ontving in februari 2009 de German Critics Award van The Association of German Records Critics voor de cd met een live opname van 'Requiem für einen jungen Dichter' van Bernd Alois Zimmermann, (Cybele SADC 860.501-Codaex), waaraan hij met zijn groep had meegewerkt. Uit het juryrapport: 'A recording of exceptional Artistry and selects it as one of the Quarterly Best of New Releases for the First Quarter 2009.'

Tuur Moens – Erasmus Jazz Prijs (maart 2009)

Drummer Tuur Moens is op 22 maart uitgeroepen tot winnaar van de Erasmus Jazz Prijs 2009. Deze prijs is door de Stichting Vrienden van het Rotterdams Conservatorium geïnitieerd en wordt jaarlijks uitgereikt aan de beste jazzstudent. Tuur Moens, een veelbelovende student van de Rotterdam Jazz Academy, blonk uit als drijvende kracht in zijn trio, waarin ook medefinalist Erman Dirikcan (gitaar) speelde. Hij liet een zeer dynamisch, soms theatraal, optreden zien – een feest om naar te luisteren en naar te kijken – waarin hij een grote subtiliteit aan de dag legde en een reeks aan klankkleuren aan zijn drumstel wist te ontlokken. Het niveau van de finalisten was wederom zeer hoog. Erman Dirikcan en Miguel Rodrigues Mendez (piano) waren eervolle mededingers. De jury bestond dit jaar uit o.a. Michelle Kuypers (North Sea Jazz Festival), Hans de Lange (de Doelen) en Frank van Berkel (Jazz International).

Anne Veinberg – Grachtenfestivalconcours (april 2009)

Pianiste Anne Veinberg, studente aan de Rotterdam Classical Music Academy, heeft de finale van het zevende Grachtenfestival Conservatorium Concours gewonnen. Alle Nederlandse conservatoria zonden hun beste leerlingen naar het concours. Zij streden in het Conservatorium van Amsterdam om de Amsterdam Airport Schiphol Award. Anne Veinberg ontving de prijs uit handen van Joris Backer, directeur Corporate Legal van Schiphol Group. De Amsterdam Airport Schiphol Award bestaat uit een studie van drie weken aan The Banff Centre, de prestigieuze muziekopleiding in Alberta, Canada. Anne Veinberg (Moskou, 1986) volgt aan het Rotterdams Conservatorium de Masteropleiding Muziek. Ze is studente van Aquiles Delle Vigne.

Maria Fernández Alvarez – Prix du Port (april 2009)

Zangeres Maria Fernández Alvarez (studente aan de Rotterdam World Music Academy) is de winnaar van de tweede editie Prix du Port, de prestigieuze prijs voor muzikaal toptalent van het Rotterdams Conservatorium. Na een zinderende finale met indrukwekkende optredens ontving zij

zaterdagavond 25 april in het nieuwe Luxor Theater uit handen van Hans Smits, president-directeur van het Havenbedrijf Rotterdam, 10.000 euro en een beeld van de Nederlandse kunstenaar Eric Claus. Maria Fernández Alvarez nam het tijdens de grootse finale-avond op tegen vier andere Codarts-studenten in een avondvullend programma dat gepresenteerd werd door Sanne Wallis de Vries. De vakjury bestond uit juryvoorzitter Martijn Sanders, actrice Annet Malherbe, Graham Sheffield (directeur Barbican Centre in London), zangeres Lílian Vieira en cellist Ernst Reijseger. Zij beoordeelden de vijf finalisten op muzikaliteit, vakmanschap, concept en presentatie. Het niveau van alle deelnemers was erg hoog en voor zowel de jury als het publiek was het dan ook een moeilijke keuze. Maria Fernández Alvarez gaf samen met pianist Norman Peplow een zeer persoonlijk optreden. Haar verhalende songs vormden een eerbetoon aan de muziek uit de Zuid-Amerikaanse en Spaanse traditie. Volgens de jury "bleef ze hiermee erg bij zichzelf. Met haar prachtige stem betrok ze het publiek bij haar ontroerende verhaal en was ze in staat om met weinig middelen een zeer mooie performance neer te zetten". Prix du Port is een initiatief van het Havenbedrijf Rotterdam, Codarts, Hogeschool voor de Kunsten en het Luxor Theater Rotterdam. De prijs van € 10.000 wordt gesponsord door het Havenbedrijf Rotterdam. Hiermee wil het jong talent aan zich binden en stimuleren tot grootse prestaties.

Maria João Mendes – Publieksprijs Prix du Port (april 2009)

De Your World Port publieksprijs van de Prix du Port 2009 ging naar zangeres Maria João Mendes. Zij ontving een cheque van 2.500 euro. De Your World Port publieksprijs werd aangeboden door Your World in het kader van Rotterdam Jongerenhoofdstad van Europa. Your World Port is het gezamenlijke initiatief van haven en stad.

Zie verder 'Maria Fernández Alvarez – Prix du Port 2009 (april 2009)'.

Rosette Kruisinga – YouTube Symphony Orchestra (april 2009)

Drie Nederlandse musici, onder wie oud-studente van het Rotterdams Conservatorium Rosette Kruisinga, waren uitverkoren om deel te nemen aan het allereerste YouTube Symfonie Orkest. Op 15 april gaf het YouTube Symphony Orchestra, bestaande uit negentig musici uit dertig verschillende landen, een concert in Carnegie Hall in New York. Het gezelschap bracht met 26 verschillende instrumenten het speciaal gecomponeerde stuk 'Internet Symphony Nr 1: Eroica' ten gehore. De andere Nederlandse gelukkigen waren violiste Annemarie van Viegen en harpiste Regina Ederveen. Rosette volgde twee jaar de Vooropleiding Muziek aan het Rotterdams Conservatorium en is nog altijd woonachtig in Rotterdam. Op 6 januari 2009 deed ze auditie voor het YouTube Symphony Orchestra tijdens de auditiedag die het Rotterdams Conservatorium samen met het Rotterdams Philharmonisch Orkest organiseerde in de Doelen. De audiovisuele dienst van het Rotterdams Conservatorium zorgde voor een professionele opname van de auditie.

Studenten RJA – Jazz Concours Barcelona (juli 2009)

Studenten van de Rotterdam Jazz Academy wonnen in juli 2009 de tweede prijs tijdens de finale van het Jazz Concours Barcelona, in de Jamboree Jazz Club. Andres Miranda, Marcial Garcia, Inma Galiot, David Sancho en Isaac Martin speelden in de finale een originele compositie van Inma Galiot (afgestudeerd bachelorstudent en nu masterstudent aan de Rotterdam Jazz Academy).

Robin de Raaff – Buma Toonzetters Prijs (augustus 2009)

Componist Robin de Raaff, docent aan de Rotterdam Classical Music Academy, is de winnaar van de Buma Toonzetters Prijs. Zijn Vioolconcert werd bekroond als beste Nederlandse compositie van 2008. Robin de Raaff ontving de prijs voor zijn Vioolconcert op 30 augustus 2009 uit handen van Buma Cultuur directeur Frank Helmink. De internationale vakjury onder voorzitterschap van Lucas Vis kwalificeerde het Vioolconcert als beste Nederlandse compositie van 2008. De prijs werd uitgereikt in het Muziekgebouw aan 't IJ tijdens de tweede editie van Toonzetters. De jury roemde het werk om haar 'grote virtuositeit' en noemt het stuk 'zeer expressief en rijk van klank'.

Gesualdo Coggi – Busoni International Piano Competition, Bolzano – Italië (september 2009)

Pianist Gesualdo Coggi, oud-student van de Rotterdam Classical Music Academy (afgestudeerd in 2007), won in september 2009 de derde prijs op Busoni International Piano Competition in Italië. Gesualdo won hiermee een bedrag van 5.000 euro.

Jasper van Damme en Maarten Hemmen – Stipendia (september 2009)

Op 21 september 2009 heeft de Stichting Vrienden van het Conservatorium van Codarts stipendia uitgereikt aan saxofonist Jasper van Damme van de Rotterdam Jazz Academy en drummer Maarten Hemmen van de Rotterdam Pop Academy. Het doel van de Stichting Vrienden van het Conservatorium is het bevorderen van het muziekonderwijs in Rotterdam.

Arie van Beek – Orchestre de Chambre de Genève (september 2009)

In september 2009 is Arie van Beek – als gastdocent, dirigent en programmeur verbonden aan de Rotterdam Classical Music Academy – in Genève aangesteld als vaste gastdirigent van het Orchestre de Chambre de Genève én benoemd tot chefdirigent van het Orchestre de Picardie in Amiens (Frankrijk). Bij zijn huidige orkest, Orchestre d'Auvergne, blijft hij vaste gastdirigent.

Mathieu Franot – Concorso Internazionale per Clarinetto (oktober 2009)

Mathieu Franot, masterstudent basklarinet aan de Rotterdam Classical Music Academy, heeft op 24 oktober 2009 de eerste prijs in de categorie Basklarinet op het 'Concorso Internazionale per Clarinetto' in Carlino (Italië) gewonnen. Mathieu is student van Henri Bok.

Minou den Hals – Talentenconcours Wergelmir Jeugd Muziekfestival Delft (oktober 2009)

Harpiste Minou den Hals (17) heeft op 31 oktober de eerste prijs op het Talentenconcours van het Wergelmir Jeugd Muziekfestival in Delft gewonnen. Minou is leerlinge van Saskia Kingma in de vooropleiding van het Rotterdams Conservatorium. Het Wergelmir Jeugd Muziekfestival biedt een podium voor kinderen en jongeren, die hun passie voor muziek willen laten horen. Minou won met haar eerste prijs een demo-opname in Recording Studio Marmalada Music in Delft. Daarbij ging de winnares naar huis met een bronzen beeldje: de zingende draak. De jury bestond uit Tilmar Junius (jazz-pianist), Simone Roerade (pop-zangeres) en Marlon Titre (klassieke muziek-gitarist).

Minou won eerder, in 2008, twee prestigieuze prijzen tijdens de Maassluisse muziekweken.

Martina Filjak – Cleveland International Piano Competition 2009 (oktober 2009)

Martina Filjak, oud-studente van de Rotterdam Classical Music Academy, won in oktober 2009 de Cleveland International Piano Competition 2009. Martina studeerde van 2001 t/m 2004 aan de Rotterdam Classical Music Academy bij maestro Aquiles Delle Vigne. Ze rondde achtereenvolgens de bachelor- en de voortgezette opleiding Muziek zeer succesvol af. Martina's magnetische presence op het podium, haar charismatische persoonlijkheid en het brede scala aan repertoire maakten indruk op zowel het publiek als de jury. Ze won met haar eerste prijs 50.000 dollar. Martina ontving tevens de Beethoven Prize voor haar uitvoering van de monumentale Hammerklavier sonata én de Contemporary Prize voor haar uitvoering van drie werken van Luciano Berio. Martina Filjak wordt beschouwd als een van de jonge artiesten die met succes het pad van wonderkind tot volwassen muzikant bewandelen.

Ilja Reijngoud en Fay Claassen – Edison Jazz/World Award (oktober 2009)

Op 20 oktober 2009 won de cd 'The Shakespeare Album' van Ilja Reijngoud en Fay Claassen een Edison Award (Edison Jazz/World) in de internationale categorie 'Jazz Vocaal'. Trombonist Ilja Reijngoud en zangeres Fay Claassen zijn beiden als docent aan de Rotterdam Jazz Academy verbonden. 'The Shakespeare Album' is de nieuwste cd van het Ilja Reijngoud Quartet, opgenomen met jazz-zangeres Fay Claassen. Op de cd staan sonnetten van William Shakespeare en Oscar Wilde, die Ilja Reijngoud speciaal voor Fay Claassen op muziek heeft gezet. Uit het juryrapport:

"Reijngoud's smaakvolle toonzetting van Shakespeares woorden levert bijzonder fraaie resultaten op, mede dankzij de overtuigende vertolking van nachtegaaltje Fay Claassen en Reijngoud's spelende kwartet."

Wishful Singing – Tolosa Choral Contest (november 2009)

Vocaal ensemble Wishful Singing – met o.a. oud-studente Suzanne Verburg (Rotterdam Classical Music Academy)– heeft in november een grote internationale prijs in de wacht gesleept: goud bij de Tolosa Choral Contest in Spanje. De Tolosa Choral Contest staat internationaal hoog

aangeschreven. Het concours is een van de bekendste wedstrijden voor a-capellazang ter wereld. Doel van het concours is het samenbrengen van de beste koren en ensembles ter wereld. De internationale jury over het optreden van Wishful Singing: 'een muzikale explosie', 'een verfrissende en vernieuwende manier van zingen', 'een spektakel van uitstekende muziek', 'een onovertroffen performance', 'zij zijn de toekomst'.

Eerder in 2009 mocht Wishful Singing het 23e Nederlands Festival voor Vocale Ensembles op haar naam schrijven. Daarnaast werd Wishful Singing in september 2009 gekozen tot Publiekswinnaar van de actie 'Cultuurtalent gezocht' van Nederland 2.

Nieuw Trombone Collectief – Elly Ameling Prijs 2009 (november 2009)

De Elly Ameling Prijs voor muziek van het Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland is in 2009 toegekend aan het Nieuw Trombone Collectief. De jury, bestaande uit Neil Wallace (voorzitter), Hans Koolmees, Mijke Loeven, Dick Pakkert en Leo Vervelde heeft met de prijs het werk van dit gedreven, vernieuwend ensemble willen bekronen. Het Nieuw Trombone Collectief heeft in zijn relatief korte bestaan een onvergelykbare plaats veroverd in de ensemblewereld, zowel in Nederland als internationaal. Deze tien vooraanstaande trombonisten, allemaal leden van de belangrijkste symfonieorkesten en actief als docenten, zijn na hun studie aan het Rotterdams Conservatorium samen verdergegaan als ensemble. Uit het juryrapport: 'In alles wat ze doen, loopt hun verbondenheid met de stad. Niet al te nadrukkelijk, wel steeds aanwezig.' De Elly Ameling Prijs voor muziek bestaat sinds 2000 en is bestemd voor personen, verenigingen, stichtingen en groepen die een sterke relatie hebben met het Rijnmondgebied en op muziekgebied een belangrijke en/of stimulerende functie vervullen.

NtjamRosie (Rosie Boei) – Music Matters Award (december 2009)

Rosie Boei studeerde in de zomer van 2009 af aan de Rotterdam World Music Academy (studierichting Latin). Onder de naam Ntjamrosie, een samenvoeging van haar Kameroenese naam Ntjam en haar Nederlandse naam Rosie, won zij in december 2009 in een vol en enthousiast Theater Zuidplein de VSB Music Matters Award 2009. Het jurycommentaar: 'Vanaf het eerste moment deed zij de temperatuur stijgen.' Ntjamrosie won een geldbedrag dat ingezet wordt als stimulans voor haar carrière en ze gaat in 2010 aan de slag als muzikale ambassadeur voor de stad Rotterdam.

Laise Sanches – Music Matters Award (december 2009)

In december won zangeres – en studente van de Rotterdam Jazz Academy – Laise Sanches de tweede prijs tijdens de VSB Music Matters Award. Laise werd omschreven als een geweldige soulzangeres die vol overgave haar eigen nummers zingt.

Roza Lozica – Music Matters Award (december 2009)

De 19-jarige zangeres Roza Lozica, studente aan de Rotterdam Pop Academy, was een van de finalisten tijdens de Music Matters Award. Roza had haar finaleplek verdiend door haar prijs bij de Talent Night in juni 2009. Roza schrijft haar eigen songs en verzorgt de backing vocals bij Alain Clark.

NtjamRosie (Rosie Boei) – MCN Word Up! Award (december 2009)

Tijdens de eerste Nederlandse Wereldmuziekdag viel Ntjamrosie opnieuw in de prijzen. Ze won de MCN World Up! Award voor veelbelovend talent. De jury roemde haar voor de authentieke performance waarbij haar krachtige stem en eigen stijl zorgen voor een overrompelende set vol soul en energie. 'Haar muziek is genre- en doelgroepoverstijgend en heeft onmiskenbaar internationale potentie.'

Joep Bor – MCN Wereldprijs (december 2009)

De eerste MCN Wereldprijs is toegekend aan Joep Bor, oprichter van de afdeling Wereldmuziek (nu Rotterdam World Music Academy) van Codarts. De MCN Wereldprijs is bestemd voor de persoon die achter de schermen van grote betekenis is geweest voor ontwikkeling van de wereldmuziek in Nederland. De jury waardeert zijn niet aflatende fascinatie voor de ongreepbaarheid van het genre. Bor is daarmee een belangrijke motor voor de ontwikkeling van de wereldmuziek in Nederland geweest.

Rotterdamse Dansacademie

Brian Tjon Tjauw Liem – Publieksprijs dansfestival SzóloDuó2009, Boedapest (januari 2009)

Brian Tjon Tjauw Liem (25), vierdejaarsstudent van de Rotterdamse Dansacademie, heeft tijdens het internationale dansfestival SzóloDuó2009 in Boedapest, dat plaats vond van 9 tot en met 13 januari, met zijn solo *That... between myself and me* de publieksprijs gewonnen. In totaal werden 21 solo's en tien duetten uitgevoerd. In maart is Brian aan de slag gegaan bij Retina Dance Company, het gezelschap van artistiek leider Filip Van Huffel dat is gevestigd in zowel Antwerpen als Nottingham. Brian werd met nog twee dansers geselecteerd uit ongeveer 400 auditanten.

Besim Hoti – De Avond van de Jonge Danser (mei 2009)

Besim Hoti, tweedejaarsstudent van de Rotterdamse Dansacademie, was een van de vier dansers die deelnamen aan De Avond van de Jonge Danser. De NPS zond het programma uit op Hemelvaartsdag, donderdag 21 mei. Tijdens de uitzending lieten de vier dansers hun kwaliteiten zien in een speciaal voor deze gelegenheid door Ed Wubbe gemaakte choreografie. De geselecteerde dansers waren Besim Hoti (19 jaar, Rotterdam), Marne van Opstal (18 jaar, Den Haag), Francesca Lombarda (25 jaar, Arnhem) en Merel Lammers (20 jaar, Amsterdam). Zij werden beoordeeld door een vakjury bestaande uit Han Ebbelaar (oud-balletdanser), Marco Gerris (oprichter ISH) en Ann Van den Broek (choreografe). De jury wees Marne van Opstal aan als winnaar.

Besim Hoti – Nominatie Zwaan 2009 (oktober 2009)

Besim Hoti (20), derdejaarsstudent van de Rotterdamse Dansacademie en gastdanser bij Scapino Ballet Rotterdam, was genomineerd voor de Zwaan 'meest indrukwekkende dansprestatie 2009' in de solo *Leading Edge* (choreografie Ed Wubbe). Eveneens genomineerd waren Cédric Ygnace (De verloren zoon, choreografie George Balanchine, productie Het Nationale Ballet) en Karyn Benquet (Visions Fugitives, choreografie Hans van Manen, productie Nederlands Dans Theater I). De winnaar werd bekendgemaakt op 10 oktober tijdens het Gala van de Nederlandse Dans in Theater aan het Vrijthof in Maastricht: Cédric Ygnace.

Charlotte de Beaumont – Beurs Stichting Dansersfonds '79 (oktober 2009)

Charlotte de Beaumont (19), tweedejaarsstudente van de Rotterdamse Dansacademie, heeft maandag 12 oktober een beurs van € 1.500 ontvangen van Stichting Dansersfonds '79. Die werd uitgereikt in Het Muziektheater in Amsterdam, door Alexandra Radius en Han Ebbelaar, de initiatiefnemers van het fonds. Met het verlenen van beurzen en het toekennen van prijzen wil Stichting Dansersfonds '79 jong Nederlands danstalent stimuleren en reeds lang bewezen danskunst eren. Dat gebeurt al 29 jaar. Charlotte is oud-leerlinge van de Havo voor Muziek en Dans, een vooropleiding van de Rotterdamse Dansacademie.

Beurzen Corrie Hartong Fonds (oktober 2009)

Het bestuur van het Corrie Hartong Fonds heeft weer beurzen toegekend aan studenten van de Rotterdamse Dansacademie (RDA). De gelukkigen zijn Fernando Rincon (geboren op 4 november 1987 in San Luis Potosi, Mexico), Besim Hoti (30 april 1989, Duisburg, Duitsland) en Chico Suriel (28 februari 1987, Willemstad, Nederlandse Antillen). Het betreft hier drie derdejaarsstudenten.

Renuka Chinkoe – The Hague Moves (november 2009)

Renuka Chinkoe, derdejaarsstudente van de Bacheloropleiding Docent Dans, heeft op zondag 15 november met haar fusion dansstuk *In Between* de finale gewonnen van The Hague Moves. *In Between* werd gedanst door vier studentes van de Rotterdamse Dansacademie. Ze traden op onder de naam Dewi Dance Company, de dansgroep van Renuka. Renuka (roepnaam Renu) is een Nederlandse – ze werd 26 jaar geleden geboren in Rotterdam – van Hindoestaanse afkomst.

2.1.2 Uitvoeringen door Codarts studenten

Voor Codarts vormen artistieke, belevings, excellentie en engagement het hart van het onderwijs. Dit realiseert Codarts onder andere door samenwerking met belangrijke kunstenaars uit het werkveld van muziek, dans, circus en muziektheater. In samenwerking met het vaste docentencorps zorgen de gastdocenten, masters en artiesten voor prikkels tot vernieuwing en een nauwe band met de beroepspraktijk. Het succes van deze formule uit zich onder andere in de bijzondere uitvoeringen die Codarts studenten en docenten in het afgelopen jaar op het podium zetten.

De highlights:

Codarts

Codarts op Wereldhavendagen – september 2009

Op 4, 5 en 6 september 2009 vonden voor de 32e keer de Wereldhavendagen plaats in het centrum van Rotterdam. Haven en stad zijn in Rotterdam nauw met elkaar verbonden. Bezoekers werden op een informatieve en ludieke manier geïnformeerd over wat er in de haven gebeurt. Op het water wachtte het publiek veel havenspektakel. Op de zaterdagavond werd het gebied Wilhelminakade, Willemskade en Erasmusbrug een triple A locatie. De kades en het water van de Maas werden door studenten van Codarts en Rotterdam Circusstad omgetoverd tot een kleurrijke, spectaculaire circuspiste. Op de kades had het publiek fantastisch zicht op duizelingwekkende acts. Op het water voeren in een carrousel schepen, pontons en kranen waarop studenten van het Rotterdams Conservatorium een muzikale show uitvoerden. Maar ook halsbrekende acrobatische circusacts door studenten van Rotterdam Circus Arts waren hier te zien. Verschillende muziekstijlen zorgden voor een sfeervolle omlijsting van deze wervelende show.

Rotterdams Conservatorium

Masterclass Doudou N'Diaye Rose – januari 2009

Een levende legende bezocht het World Music & Dance Centre: de Senegalese meesterpercussionist Doudou N'Diaye Rose bracht een groep studenten van de Rotterdam World Music Academy één van zijn unieke composities bij.

Fine Fleur: Blazen en Buffa – februari 2009

Op zaterdag 14 februari 2009 trad het Codarts Blazersensemble o.l.v. Hans Leenders op in de Jurriaanse Zaal van Concert- en congresgebouw de Doelen in Rotterdam.

'Blazen en Buffa' was het vierde concert in de Doelen-serie Fine Fleur 2008-2009. In de serie Fine Fleur toonden topstudenten van de Rotterdam Classical Music Academy hun talent op het podium van het Rotterdamse concertgebouw.

Op het programma stonden werken van Machaut/Martin, Schulhoff, Orozco en Stravinsky.

Solisten: Machteld Vennevertloo (sopraan), Klara Uleman (mezzosopraan), Martine Straesser (alt) en Mark Omvlee (tenor).

MacMillan-concert – maart 2009

Op 4 maart 2009 werden in de Grote Zaal van de Doelen op één avond twee spraakmakende koorwerken uitgevoerd. The Desert Music, één van de indrukwekkendste koor- en orkestwerken van Steve Reich, werd gekoppeld aan de Nederlandse première van Quickening, een stuk van de Schotse componist/dirigent James MacMillan.

The Desert Music werd uitgevoerd door een ensemble bestaande uit studenten van de Rotterdam Classical Music Academy van het Rotterdams Conservatorium en studenten van het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Hans Leenders was hier de dirigent.

Quickening werd, onder leiding van James MacMillan, uitgevoerd door één groot orkest dat bestond uit het Hilliard Ensemble, studenten van het Rotterdamse Codarts Symphony Orchestra, studenten van het Haagse Symfonieorkest van het Koninklijk Conservatorium, leerlingen van het Nationaal Kinderkoor en leden van een gemengd koor bestaande uit zangstudenten van de beide conservatoria. In totaal werkten 190 musici mee aan het project.

Het Rotterdams Conservatorium ging voor dit project een unieke en succesvolle samenwerking aan met het Koninklijk Conservatorium uit Den Haag. In totaal werkten 190 musici mee aan het project.

Voorstellingen Muziektheateracademie in Theater Walhalla – maart 2009

In de weken van 2 t/m 4 maart en van 9 t/m 12 maart speelden studenten van de Muziektheateracademie in Theater Walhalla. De voorstellingen werden gespeeld door derdejaarsstudenten (als voorbereiding op hun eindexamen) en door eindexamenstudenten.

Showcase – maart 2009

Op 20 maart 2009 traden studenten van de Muziektheateracademie op in het oude Luxor Theater met de voorstelling 'Showcase 2009'. De ruim 600 bezoekers werden meegenomen op een avond vol mooie musicalmelodieën, vocaal spektakel en spetterende dans, live begeleid door een orkest van de Rotterdam Jazz Academy onder leiding van Carlo van der Put.

Presentatie opleiding Docent Muziek – maart 2009

Op 25 maart presenteerden studenten Docent Muziek hun voor de combo-lessen gearrangeerde stukken aan het publiek. In een overvolle theaterzaal van Codarts lieten de studenten een zeer gevarieerd programma horen. Van complexe close harmony arrangementen - via wereldmuziek, funk en blues - tot country.

Pianoconcerten – maart/april/mei 2009

De beste pianostudenten van de Rotterdam Classical Music Academy gaven in maart, april en mei 2009 enkele concerten in Podium O950 in Rotterdam.

Prix du Port 2009 – april 2009

De Prix du Port is de prijs voor muzikaal toptalent. De prijs is een initiatief van het Havenbedrijf Rotterdam, het Luxor Theater en Codarts. Prix du Port beleefde in april 2009 zijn tweede editie. Het thema voor deze editie was Nieuwe Energie. De jury beoordeelde op invulling van het thema, muzikaliteit en performerskwaliteiten.

Na audities waren 15 kandidaten geselecteerd voor de halve finale op 6 april 2009 in het oude Luxor Theater. Vijf finalisten streden uiteindelijk op 25 april 2009 in het nieuwe Luxor Theater om de felbegeerde Prix du Port. Winnares Maria Fernandez Alvarez ontving 10.000 euro en eeuwige roem.

Sanne Wallis de Vries presenteerde de finale op haar geheel eigen wijze. De avond werd spectaculair afgesloten met een show onder regie van Vincent de Rooij (Dogtroep) met circus, dans en veel muziek. Paul van Brugge nam de muzikale leiding voor zijn rekening.

Masterclass Songwriting JW Roy – april 2009

Woensdag 22 april gaf singer-songwriter JW Roy een masterclass aan studenten van de Rotterdam Pop Academy. Hij heeft geschreven voor o.a. Ilse de Lange en Guus Meeuwis. Tijdens de masterclass vertelde hij meer over het vak songwriting.

Codarts Kamermuziekfestival – mei 2009

Studenten van de Rotterdam Classical Music Academy presenteerden zich in de week van 26 - 29 mei in de Pelgrimvaderskerk te Rotterdam. Ook dit jaar was er sprake van een imponerend doch intiem Kamermuziekfestival. Met maar liefst 15 gratis concerten en 40 ensembles was het Festival een van de grootste in zijn soort. Op dinsdag 26 mei was de aftrap van het vierdaagse festival op de prachtige locatie in Delfshaven. Er was een dag- en avondprogrammering waardoor Delfshaven vier dagen lang geheel in het teken van kamermuziek stond. Gastmusici Emmy Verhey en het Matangi kwartet sloten op vrijdag 29 mei het festival groots af. Dat het kamermuziekfestival een succes was blijkt wel uit de veelvuldige reacties: "Ik heb nog steeds een beetje kippenvel van de avond, onbeschrijfelijk mooi was het!", aldus een van de bezoekers van het festival.

Masterclass Shmuel Askhenasi – mei 2009

Op 11 en 12 mei 2009 gaf meesterviolist Shmuel Askhenasi een masterclass aan studenten van de Rotterdam Classical Music Academy.

Fine Fleur: Engelse Pracht – mei 2009

Op zondag 17 mei zorgden topstudenten van Codarts onder leiding van Philip Picket voor het overweldigende concert 'Engelse Pracht' in de Doelen in Rotterdam. Het was het vijfde en laatste concert in de Doelen-serie Fine Fleur 2008-2009. Op het programma stonden werken van Britten, Walton, en Purcell / Britten.

Philip Picket, oprichter en muzikaal leider van de wereldberoemde ensembles New London Consort en Musicians of the Globe, wordt beschouwd als een van de meest vooraanstaande hedendaagse vertegenwoordigers van de authentieke uitvoeringspraktijk.

Studenten van de Rotterdam Classical Music Academy hebben voor het tweede jaar achtereenvolgens met Fine Fleur prachtige serie concerten weten neer te zetten. 'Engelse Pracht' was een mooi slotconcert.

Musical in Crooswijk – mei 2009

Eline Schmidt (in 2008 afgestudeerd aan de Muziektheateracademie) en Robbert van Unnik (student van de Muziektheateracademie) brachten op vrijdag 22 mei in de achtertuin van Isaac Hubertsstraat 213 in Crooswijk een programma met kleinkunst, musical, klassiek en jazz dat zij zelf beschrijven als een 'ouderwets huiskamerconcert' in een theateraal jasje. Een gevarieerd programma bestaande uit de mooiste kleinkunsthiedjes, gevoelige chansons, Old-school Jazz en hedendaags (klassiek) musicalrepertoire.

Süße Mädchen – juni 2009

Tien derde- en vierdejaarsstudentes van de Muziektheateracademie speelden de muziektheatervoorstelling Süße Mädchen op 2, 3 en 4 juni in ROTABS Style Center, Warenhuis voor toegepaste Kunsten in Rotterdam. Ook op 5 juni speelden ze de voorstelling tijdens de opening (door Ahmed Aboutaleb) van ROTABS. De studentes gebruikten de liederencyclus 'Frauenliebe und -leben' van Schumann en zetten de muziek naar hun eigen hand.

High Potentials op het IT's-Festival in Amsterdam – juni 2009

High Potentials, een voorstelling van Arlon Luijten, is een muzikale bewerking van 'Push Up 1-3' van R. Schimmelpfennig. Het is een moderne musical die de grenzen van het genre aftast. Met rauwe knutselpop en grootse Broadway-dramatiek in de oren, vechten acht personages met hun ambities, hun ego, de liefde en een inbouwkast. In een onwerkelijk ogende firma zijn we getuige van de oncharmant strijd om de nieuw vrijgekomen vacature in Delhi, India. Tijdens de tot de tanden toe bewapende dialogen en duetten met de directe tegenstander komen beetje bij beetje de werkelijke verlangens bloot te liggen. In individuele muzikale onthullingen geven de werknemers ons een inkijk in de treurige tijd voor en na werkuren.

Natalee, the Musical – juni en juli 2009

Studenten van de Muziektheateracademie speelden in juni en juli 2009 Natalee, the Musical op de Parade in Rotterdam en Utrecht. Onder begeleiding van Thijs de Wit en Daan van West van PiPS:lab (een collectief van jonge kunstenaars uit verschillende disciplines) werkten de studenten aan een multimediale musical gebaseerd op de uitzending 'De bekentenissen van Joran van der Sloot' van Peter R. de Vries. Tijdens dit project werden zij uitgedaagd om in de stijl van PiPS:lab te werken: actueel, live en interactief. Resultaat was een audiovisueel overdonderd spektakel. De voorstelling heeft zeer veel publiciteit gekregen in o.a. het AD, de Volkskrant en NRC Next. Ook Shownieuws besteedde aandacht aan Natalee, the Musical. Met foto's en beeld werd een goede impressie gegeven van hoe bijzonder, spannend en controversieel de musical was.

Codarts Summerschool – juli 2009

Van 3 t/m 13 juli 2009 organiseerde Codarts de vierde editie van de summerschool Jazz Around The World. Ook in 2009 was de summerschool – die plaatsvond voorafgaand aan North Sea Jazz Festival – weer een ware internationale ontmoeting tussen conservatoriumstudenten van over de hele wereld en vooraanstaande nationale en internationale jazzmusici. Deze editie stond in het teken van 'Jazz Vocal Summit'. De summerschool was een samenwerking van YOUR WORLD

(Rotterdam European Youth Capital 2009), North Sea Round Town, North Sea Jazz, Music Matters en Codarts.

North Sea Jazz Festival – juli 2009

Ook in 2009 was de Codarts Big Band weer present op het North Sea Jazz Festival in Rotterdam. De bekende Amerikaanse jazzcomponist en dirigent Maria Schneider dirigeerde de Codarts Big Band, die werk van haar speelde.

WATT Nou Pop! – juli 2009

De drie zalen van WATT vormden op 2 juli het decor van het WATT Nou Pop Festival. Verdeeld over maar liefst veertien acts gaven tweedejaarsstudenten en twee eindexamenstudenten van de Rotterdam Pop Academy een proeve van hun kunnen. De zalen stroomden deze avond vol met publiek. Hoogtepunt was een swingende, volle zaal bij de eindexamens van Moonpilot en Dj. Shook.

Grachtenfestival – augustus 2009

Van 15 t/m 23 augustus vond in Amsterdam de twaalfde editie van het Grachtenfestival plaats. Klassieke muziek, architectuur en water. Meer dan 160 unieke concerten voor volwassenen en kinderen, in monumenten, musea en bij gastvrije Amsterdammers thuis. Rondvaarten en wandelingen, muziektheatervoorstellingen en masterclasses. Jong talent en grote namen, binnen en buiten, gratis of laaggeprijsd. Op vrijdag 21 augustus was Codarts present op het Grachtenfestival: maestro Igor Gruppman trad op met het Codarts String Ensemble. Igor Gruppman, concertmeester van het Rotterdams Philharmonisch Orkest en hoofdvakdocent aan het Rotterdams Conservatorium van Codarts, speelde met zijn meest getalenteerde leerlingen het Achtste strijkkwartet van Sjostakovitsj en de Serenade van Tsjajkovski.

Jonge Honden: Skrjabin Pianomarathon – september 2009

De Sonatas en Poèmes van de Russische componist Skrjabin werden in september 2009 uitgevoerd door de beste pianostudenten van de Rotterdam Classical Music Academy tijdens de Skrjabin Pianomarathon in de Doelen. De Skrjabin pianomarathon was het eerste concert in de Doelen-serie Jonge Honden 2009-2010 (voorheen Fine Fleur).

Codarts Symphony Orchestra – september 2009

Op vrijdag 18 september 2009 stond het Codarts Symphony Orchestra onder leiding van Arie van Beek voor de eerste keer op het podium in de vernieuwde Grote Zaal van de Doelen – ter gelegenheid van de heropening van deze zaal. 'De Wonderbaarlijke Mandarijn' van Bartók en 'Paganini-Rapsodie' van Rachmaninov (met solist Vitaly Pisarenko - piano) vormden het programma. De pers had veel lovende woorden over voor het Codarts Symphony Orchestra.

Masterclass Stephen Karr – september 2009

In september 2009 reisden twee musici vanuit Los Angeles naar Rotterdam om internationaal culturele uitwisseling te lanceren, ter gelegenheid van de vierhonderd jaar bestaan van de banden tussen Nederland en het land dat nu de Verenigde Staten van Amerika heet. Stephen Karr, dirigent, en Hannah Waldman, sopraan, waren door het Amerikaanse Ministerie van Buitenlandse Zaken benoemd als Culturele Afgezanten (Cultural Envoys) om een aantal evenementen uit te voeren waarbij het accent lag op Amerikaanse en Nederlandse componisten. Een onderdeel van het Cultural Envoy project was een masterclass op het Rotterdams Conservatorium, waarbij de aandacht gericht wordt op Amerikaanse muziek.

Ode aan de Wadden Codarts Brass Ensemble – oktober 2009

Als een opmaat naar het Internationaal Kamermuziekfestival (oktober 2009) werd dit jaar een muzikale ode aan de Waddenzee georganiseerd. Op die avond voer de boot Wagenborg om 19.00 uur buiten de dienstregeling om vanaf Lauwersoog naar Schiermonnikoog. Van daar voer de boot om 20.00 uur het wad op en ging voor anker. De motor ging uit, de kaarsen gingen aan; het concert kon beginnen. Speciaal voor dit unieke evenement schreef componist David Damm een 'Ode aan de Wadden'. Het stuk werd uitgevoerd door het Codarts Brass Ensemble o.l.v. trompettist André Heuvelman.

Masterclass Dhruva Ghosh – oktober 2009

De laatste week van oktober 2009 was sarangi-speler Dhruva Ghosh in Rotterdam. Hij gaf een masterclass aan de Indiase muziek studenten van de Rotterdam World Music Academy. De lessen vonden plaats in het World Music & Dance Centre. Op 29 oktober werd een workshop gegeven door Dhruva. Studenten leerden 'tihais' te creëren – korte ritmische patronen die vaak worden gebruikt in Indiase muziekimprovisatie.

Casa de la Musica – oktober 2009

Het live Latin muziekconcept Casa de la Musica laat jonge talentvolle studenten van de Rotterdam World Music Academy samenspelen met bekende en minder bekende muzikanten. De internationale groep muzikanten van Charanga 214 speelde in deze salsaserie een centrale rol als huisband.

Musical Headlines – oktober 2009

In oktober 2009 stonden de vierdejaarsstudenten van de bacheloropleiding Docent Muziek van het Rotterdams Conservatorium op de planken van het Bibliotheektheater in Rotterdam, met de door hen geschreven en geproduceerde musical Headlines. Ook tweede- en derdejaars maakten deel uit van de cast. Drie dagen lang genoten honderden middelbare-schoolleerlingen van een spectaculaire show, die van begin tot eind boeide. De musical vertelde het verhaal over de wereldberoemde popband V.I.B.E., bestaande uit Kate, Jay en Joey, die op het punt staat aan de eerste grote tournee te beginnen. Na een succesvolle aftrap besluit de keiharde, nooit tevreden manager Gwenn een vierde bandlid te zoeken, 'om meer mannen aan te trekken'. De daarop volgende spanningen worden door de media dusdanig aangewakkerd dat V.I.B.E. zijn voortbestaan niet zeker is.

American Singin' – november 2009

Op zondag 8 november 2009 stond het Codarts Instrumentaal & Vocaal Ensemble onder leiding van Hans Leenders op het podium van de Jurriaanse zaal van de Doelen. Dit keer met een grotendeels Amerikaans programma, waaronder het bewust voor een groot publiek gecomponeerde Appalachian Spring uit 1944 van Aaron Copland, vol verwijzingen naar populaire volksdansen en volksmelodieën. George Gershwin liet zich meer inspireren door de jazz in zijn korte, symfonische jazzopera Blue Monday uit 1922, een werk dat geldt als de blauwdruk voor zijn latere werken als Rhapsody in Blue en de 'volksopera' Porgy and Bess.

Masterclass Colin Currie – november 2009

In november 2009 gaf de Schotse slagwerksolist Colin Currie een masterclass op het Rotterdams Conservatorium. Ronald Boumans, vierdejaarsstudent slagwerk aan de Rotterdam Classical Music Academy: 'Niet alleen de deelnemers, maar ook de aanwezige docenten waren erg enthousiast over de adviezen, tips en filosofieën van deze grootmeester. Feitelijk zijn dezelfde dingen weer op een andere manier gezegd of net zo uitgelegd dat alles op z'n plek valt. En als klap op de vuurpijl benadrukte Colin het "high level" van de Rotterdamse slagwerkstudenten...!'

Ein deutsches Requiem – november 2009

Op 20 november voerde de Laurenschor Rotterdam samen met het Codarts Kamerkoor 'Ein deutsches Requiem' van Johannes Brahms uit. Het betrof een speciale versie voor pianovierhandig, in een bewerking van de componist zelf. De historische Bechstein-vleugel werd tijdens dit concert bespeeld door het bekende pianistenduo Leo van Doeselaar & Wyneke Jordans. Solisten waren Hieke Meppelink (sopraan) en Mattijs van de Woerd (bas-bariton). Het geheel stond onder leiding van dirigent Wiecher Mandemaker. Voor dit bijzondere concert was ook voor een bijzondere locatie gekozen: de intieme setting van de Pelgrimvaderskerk in Rotterdam.

Bernarda Alba – november en december 2009

Van 30 november t/m 2 december 2009 vond de voorstelling Bernarda Alba door studenten van de Muziektheateracademie plaats. De regie was in handen van Jeroen Lopes Cardozo. De musical Bernarda Alba van Michael John LaChiusa is gebaseerd op het toneelstuk van de Spaanse schrijver Federico Garcia Lorca: HET HUIS VAN BERNARDA ALBA. De musical gaat over een familie die wordt

onderdrukt door een dictatoriale moeder. Het toneelstuk werd aan het begin van de Spaanse burgeroorlog geschreven en wordt gezien als een protest tegen het Franco regime. De Muziektheateracademie speelde deze musical die nog niet eerder in Nederland is vertoond.

Sneeuwduister – november en december 2009

Van 18 november t/m 20 december bracht Toneelgroep Maastricht de voorstelling Sneeuwduister van choreograaf/theatermaker Jan van Opstal in het Derlon Theater in Maastricht. Het ging om een bewegingstheatervoorstelling door elf studenten van de Toneelacademie Maastricht, de Muziektheateracademie van Codarts en de HKU Utrecht. De voorstelling trok ruim 2500 bezoekers. Het verhaal: een grote familie komt traditiegetrouw bijeen om samen kerst te vieren. Achter de façade van gezelligheid en saamhorigheid blijken frustraties, melancholie en eenzaamheid schuil te gaan. In de Limburger stond een zeer lovende recensie over de voorstelling: "Sneeuwduister is zo'n kunstwerk dat me prikkelt, blij maakt en ontroert. [...] En dan die zang! Zoals de dansende spelers mijn ogen strelen, zo is de schoonheid van de samenzang een streling voor het oor. [...] Zoekt u nog een kerstcadeautje? In Maastricht ligt er een voor het oprapen, een heel erg mooi cadeautje."

Concert voor Klaas de Vries – december 2009

Klaas de Vries nam op 4 december na dertig jaar afscheid als docent compositie van het Rotterdams Conservatorium. Het afscheidsconcert voor Klaas de Vries vond plaats in de Laurenskerk in Rotterdam. Het Codarts Blazersensemble en het DoelenEnsemble traden op onder leiding van Carlo Balemans en Arie van Beek.

Sinds 1979 was Klaas de Vries (65) docent analyse, instrumentatie en compositie aan het Rotterdams Conservatorium en met mede-docent Peter-Jan Wagemans de belangrijkste grondlegger van De Rotterdamse School. Zijn muziek kenmerkt zich door 'een verfrissend mengsel van speelse virtuositeit, ritmische complexiteit, krachtige harmoniek, een ogenschijnlijk eenvoudige, maar toch ongrijpbare melodiek, vele percussieve, soms wat rock-achtige effecten en bovenal een grote muzikale nuchterheid'. Nog eenmaal gaf Klaas de Vries zijn visitekaartje af.

Vroeger was het licht hier – december 2009

Op 15 en 16 december speelden studenten van de Muziektheateracademie in Rotterdam Building de voorstelling 'Vroeger was het licht hier'. De regie was in handen van Barbara Duijfjes. Op de poster stond: 'Op een dag doken ze op. Opwindend en verontrustend. Niemand wist wie of wat ze waren. De beschrijvingen verschilden van getuige tot getuige. In een Amerikaanse film zouden ze zeggen 'You're too much of nothing'. Ze zouden gelijk hebben.' Omdat de voorstellingen onmiddellijk waren uitverkocht, werd op 16 december om 18.00 uur een extra voorstelling ingelast.

Monday Night Music Club – (gestart in) december 2009

In Pakhuis De Belastingdienst wordt iedere week een zaal gereserveerd voor de Rotterdam Pop Academy (RPA). Op deze avonden zijn er verschillende projecten en/of concerten te bewonderen van studenten van de RPA.

Masterclass Melih Duygulu – december 2009

In december gaf etnomusicoloog en musicus Melih Duygulu een masterclass en workshop aan Turkse muziekstudenten van de Rotterdam World Music Academy.

Kamermuziekconcerten – diverse concerten in 2009

Kamermuziek heeft hoge prioriteit op het Rotterdams Conservatorium. Jaarlijks zijn gemiddeld vijftig ensembles actief tijdens een intensief kamermuziekprogramma. Zij krijgen les van professionele kamermusici. In 2009 stonden ca. 75 kamermuziekconcerten op de agenda, o.a. in de Doelen, Podium O 950 en de Hoflaanerk.

Jonge Honden in de Doelen – diverse klassieke concerten 2009

Jonge honden - een speelplaats voor jong talent op het gebied van wereldmuziek, jazz en klassieke muziek. Zeer toegankelijke concerten door topstudenten van Codarts en jonge

aansprekende ensembles aan het begin hun carrière. In samenwerking met Concert- en congresgebouw de Doelen.

Jazzpodium Waterweg – diverse concerten 2009

Tien keer per jaar laat Jazzpodium Waterweg liefhebbers genieten van een grote verscheidenheid aan jazz; van big band tot improvisatie, van hot jazz tot zwoele zang. Vijf van de tien concerten worden verzorgd door talent van de Rotterdam Jazz Academy.

Jonge Honden in de Doelen – diverse jazzconcerten 2009

Jonge honden - een speelplaats voor jong talent op het gebied van wereldmuziek, jazz en klassieke muziek. Zeer toegankelijke concerten door topstudenten van Codarts en jonge aansprekende ensembles aan het begin hun carrière. In samenwerking met de Doelen en Stichting Jazz International Rotterdam.

Jazz in De Unie – diverse jazzconcerten 2009

Iedere maandagavond (ca. 40 keer) gedurende het culturele seizoen 2009-2010 laten jazzensembles van de Rotterdam Jazz Academy De Unie zinderen!

Singer/Songwriter-avonden in Theater Walhalla – diverse concerten in 2009

Van januari tot december 2009 presenteerden singer-songwriters van de Rotterdam Pop Academy (RPA) eigen repertoire tijdens Pop Academy avonden in Theater Walhalla. Gastvrouw tijdens deze avonden was Simone Roerade. Zij is zangeres en singer-songwriter en geeft les op de Rotterdam Pop Academy. Simone is door Theater Walhalla gevraagd of zij maandelijks op de donderdagavond een nieuw platform wil creëren voor studenten van de RPA om publiek en gerenommeerde songwriters kennis te laten maken met nieuw talent.

Full Moon – diverse concerten in 2009

De Full Moon concerten zijn maandelijks vieringen van muziek van over de hele wereld en andere vormen van kunst in het World Music & Dance Centre. Studenten van de Rotterdam World Music Academy presenteren tijdens Full Moon concerten een variatie van traditionele Indiase, Turkse, Latin, flamenco- en tangomuziek. Maar ook crossculturele projecten, klassieke muziek en jazz komen aan bod. De optredende artiesten creëren op deze avonden samen met het publiek een magische sfeer onder het licht van de volle maan. De concerten werden in 2009 zeer goed bezocht.

Circus Arts

Masterclass Collectif AOC – februari 2009

Marlene Rubinelli Giordano en Sylvain Decure van de Franse groep Collectif AOC – één van de meest toonaangevende gezelschappen van het cirque nouveau – verzorgden in februari 2009 een masterclass voor studenten van Rotterdam Circus Arts. Op zaterdag 28 februari en zondag 1 maart stond het gezelschap in de Rotterdamse Schouwburg met de voorstelling Questions de Directions.

RCA on Stage – mei 2009

Studenten van Rotterdam Circus Arts verzorgden op 19 en 20 mei in een uitverkochte Kleine Zaal van de Rotterdamse Schouwburg een avondvullende voorstelling. Eerstejaarsstudenten beten het spits af. Zij traden op in een wervelend groepsstuk, gemaakt in samenwerking met RCA-docenten Juan Liu (acrobatiek), Annemieke Wijers (dans) en Nikolay Pyasta (gymnastiek). In het tweede groepsstuk van de avond, van de hand van RCA-docent Gregor Kiock (objectmanipulatie), demonstreerden tweedejaarsstudenten ieder hun eigen specialisatie. Zo passeerden verschillende verrassende acts uit het cirque nouveau de revue. Na de pauze waren derdejaarsstudenten te bewonderen in acrobatiek-, jongleer- en luchtwerk-acts. Hun spannende solo-optredens liepen vloeiend in elkaar over onder regie van Hans Minnaert.

Masterclasses Francisco Cruz – oktober 2009

In oktober 2009 verzorgde Francisco Cruz van The 7 Fingers masterclasses voor studenten van Rotterdam Circus Arts. Francisco Cruz is één van de drijvende krachten in de voorstelling *Traces* van het gezelschap The 7 Fingers (*Les 7 Doigts de la Main*), de nieuwste circussensatie uit Montréal (Canada). De voorstelling *Traces* was de grote hit tijdens het Edinburgh Festival in 2007. *Traces* is een mix van circus en straattheater, inclusief Chinese acrobatiek, stunts, humor, muziek en dans.

Masterclasses RCA – oktober 2009

'Je ontmoet leuke mensen en je leert van iedereen. Ook van de mensen die in het theater werken: de lichtman, de geluidsman. En elke school is weer anders,' vertelt Thomas Dechaufour (23). De Chinese pole-specialist studeerde in juli af aan de Brusselse École Supérieure des Arts du Cirque. Samen met zeventien andere Europese circusstudenten volgde hij in oktober 2009 een week lang masterclasses bij Rotterdam Circus Arts. Daarnaast werkte hij mee aan één van de twee gezamenlijke voorstellingen die de studenten verzorgden in de Rotterdamse Schouwburg.

De reis om de wereld in 80 dagen – oktober 2009 (t/m januari 2010)

Jolinde Nijland, vierdejaarsstudente van de opleiding Rotterdam Circus Arts, trad met o.a. Bert Visscher, Peter Heerschop, Viggo Waas en Joep van Deudekom op in 'De reis om de wereld in 80 dagen' van Het Zuidelijk Toneel. Zij vervulde in deze voorstelling een acrobatiekrol. "Het is een geweldige ervaring. Alles gaat professioneel en gestructureerd. Bovendien is het zo grootschalig: op school ben je gewend te werken met een klein groepje, maar hier is zo'n veertig man bij betrokken, inclusief kostuumontwerp, decor en licht." De grootschaligheid van de show vertaalt zich ook in de lengte (twee en een half uur, waarin de acrobaten vrijwel continu bezig zijn), het aantal voorstellingen (vijfenzestig) en de belangstelling van het publiek (vrijwel overal een uitverkocht huis).

RPhO-show in teken van circus – november 2009

Ruim 6000 Rotterdamse schoolkinderen uit de groepen 5 en 6 kwamen in november 2009 twee dagen naar De Doelen voor de RPhO Show met het thema circus. Het Rotterdams Philharmonisch Orkest werkte daarin samen met verteller Remko Vrijdag van De Vliegende Panters, regisseur Karel de Rooij van Mini en Maxi, studenten van Rotterdam Circus Arts en de SKVR.

Rotterdamse Dansacademie

PACCT Dance Festival – februari 2009

Ook in 2009 traden studenten van de Rotterdamse Dansacademie weer op tijdens PACCT Dance Festival in Bornem, België. In een voorstelling waaraan meerdere dansopleidingen deelnamen, dansten ze 14 februari *Chameleon* van choreograaf Itzik Galili. RDA-docente Louise Frank verzorgde in Bornem een masterclass.

Internationale Dansfestival van Skopje – april 2009

Studenten van de Rotterdamse Dansacademie traden op 8 april op tijdens het Internationale Dansfestival van Skopje, de hoofdstad van Macedonië. Ze dansten (fragmenten uit) werk van Jiří Kylián, Georg Reischl, Itzik Galili, Mauro Bigonzetti, Ton Simons en Ed Wubbe. Locatie: Macedonian Opera and Ballet (MOB).

Talent On The Move (1) – mei 2009

Zaterdag 9 mei jl. genoot een nagenoeg volle Rotterdamse Schouwburg van de fantastische dansvoorstelling *Talent On The Move 2009*. Tweede-, derde- en vierdejaarsstudenten van de Rotterdamse Dansacademie presenteerden deze avond een even kleurrijk als gevarieerd programma. Dat bestond uit bestaande stukken (dan wel een fragment daaruit) en speciaal voor de RDA gecreëerde werken van zowel aanstormende als gelauwerde choreografen: *Symphony of Psalms* (fragment) van Jiří Kylián, *Pretext* van Jack Gallagher, *Still Life* van Ton Simons, *Earth Apples* van Itzik Galili, *Chameleon* van Itzik Galili, *Nosy* van Georg Reischl, *Leading Edge* van Ed Wubbe, *Keten* van Leine & Roebana en Tim Persent, en *Holdfast* (fragment) van André Gingras.

JONG 2009 – mei 2009

Fabia Witkamp (21), vierdejaarsstudente van de Rotterdamse Dansacademie, was 10 mei hoofdgast van de derde talkshow in het kader van JONG 2009 (Rotterdam was in 2009 jongerenhoofdstad van Europa). Special guests waren Ben Bergmans (docent modern jazzdans/ artistiek manager Bacheloropleiding Docent Dans van de Rotterdamse Dansacademie) en Bonnie Doets (danseres Scapino Ballet Rotterdam). Het onderwerp van de talkshow was, natuurlijk, dans.

TWOOLS 11 (1) – juni 2009

Met de voorstelling TWOOLS 11 –van 3 tot en met 6 juni jl. te zien in de Rotterdamse Schouwburg– sloot Scapino Ballet Rotterdam het seizoen 2008-2009 af. Eén van de stukken die op het programma stonden was *Zilverwerk* van Thom Stuart, die als gastchoreograaf en -docent is verbonden aan de Rotterdamse Dansacademie.

Tot de cast van *Zilverwerk* behoorden, naast zes Scapino-dansers, dertien eerstejaarsstudenten van de Rotterdamse Dansacademie, vijf leerlingen van de Havo voor Muziek en Dans en twee leerlingen van de A-klas (de Havo voor Muziek en Dans en de A-klas zijn vooropleidingen van de Rotterdamse Dansacademie).

TWOOLS 11 (2) – juni 2009

De choreografie *Focus*, die Ed Wubbe (artistiek directeur Scapino Ballet Rotterdam) maakte voor het NPS-programma *De Avond van de Jonge Danser*, was ook te zien in TWOOLS 11 (Rotterdamse Schouwburg, van 3 tot en met 6 juni). *Focus* werd gedanst door vier dansstudenten, onder wie Besim Hoti, 19 jaar, tweedejaarstudent van de Rotterdamse Dansacademie. De andere dansers waren studenten van dansopleidingen in Den Haag, Arnhem en Amsterdam.

Talent On The Move (2) – juni en juli 2009

Via de jaarlijkse voorstellingen van de Rotterdamse Dansacademie (RDA) en de Havo voor Muziek en Dans (één van de vooropleidingen van de RDA) in juni en juli –in Den Haag, Amsterdam, Rotterdam en Capelle aan den IJssel– krijgen de jonge dansers de gelegenheid podiumervaring op te doen. Tegelijkertijd heeft het publiek de mogelijkheid te genieten van aanstormend talent. Locaties: Korzo theater, ITs Festival, Theater Lantaren/Venster en Isala Theater.

New Island Festival (New York) – september 2009

Julia Buschmann en Sarita Apel, beiden derdejaarsstudent van de Rotterdamse Dansacademie, traden in september tien keer op in New York. Daar dansten ze *Chameleon* van choreograaf Itzik Galili.

In het kader van NY400 –het evenement waarmee 400 jaar vriendschap tussen Nederland en de Verenigde Staten werd gevierd– vond van 10 tot en met 20 september op Governors Island (vlak voor de kust van Manhattan) het New Island Festival plaats, met talrijke toneel-, dans- en muziekvoorstellingen. Daar kwamen bijna 50.000 cultuurliefhebbers op af. Julia Buschmann (21) en Sarita Apel (17) maakten voor deze gelegenheid deel uit van Dansgroep Amsterdam, die drie stukken presenteerde op het New Island Festival.

The Other Sudan – oktober 2009

In het kader van het festival *The Other Sudan* vond van eind september tot midden november een aantal culturele activiteiten plaats. Zo waren in De Melkweg in Amsterdam twee voorstellingen te zien van dansgroep Orupaap van choreograaf Stephan Ochalla. In de herfstvakantie werkte Ochalla een week met tien tweedejaarsstudenten van de Rotterdamse Dansacademie. Op 23 oktober verzorgden de studenten, samen met tien Orupaap-dansers, een presentatie. Die vond plaats in de studio van Conny Janssen Danst.

Ruis – oktober en november 2009

De negenkoppige cast van de voorstelling *Ruis* van Conny Janssen Danst, die op 8 oktober in Theater Lantaren/Venster in Rotterdam in première ging, bestond volledig uit studenten van de Rotterdamse Dansacademie. In oktober en november was de voorstelling –een project in het kader van Your World (Rotterdam European Youth Capital 2009)– te zien in theaters in Nederland. *Ruis* kreeg uitstekende recensies.

Bij de voorstelling is een fotoboek verschenen met korte verhalen van vijf jonge auteurs. Zij volgden de totstandkoming van *Ruis* en lieten zich inspireren door de choreografie, de repetities in de studio en de dansers.

Van Manen/Kylián voor jonge dansers! – oktober, november en december 2009

Hans van Manen en Jiří Kylián, de twee meest vooraanstaande choreografen van Nederland, stelden eigen repertoire beschikbaar voor een voorstelling die werd gedanst door studenten van de Rotterdamse Dansacademie, de Dansvakopleiding van het Koninklijk Conservatorium in Den Haag en de Nationale Balletacademie in Amsterdam. *Van Manen/Kylián voor jonge dansers!* is de toepasselijke titel van deze voorstelling, die op 29 oktober in première ging tijdens het Holland Dance Festival. De tournee die daarop volgde (oktober, november en december 2009, februari 2010) hield halt bij 21 theaters in Nederland.

Canada's National Ballet School – november 2009

Canada's National Ballet School in Toronto vierde van 15 tot 23 november haar 50ste verjaardag met een aantal collega-scholen. Ook de Rotterdamse Dansacademie was van de partij, als enige niet-klassieke dansopleiding, naast onder meer de Paris Opera Ballet School, de Royal Ballet School Londen, de Royal Danish Ballet School, de Australian Ballet School en het Koninklijk Conservatorium Den Haag.

De genodigde scholen nemen deel aan de zogenoemde Assemblée Internationale 2009. Op het programma van dit ontmoetingsproject stonden onder meer lessen en workshops. Ook voerde elke school twee stukken uit. Ten slotte werd ook een forum georganiseerd voor de artistiek directeurs van de scholen.

2.2 Kengetallen student en onderwijs

Deze studentenkengetallen zijn samengesteld aan de hand van een tweetal bronnen:

- de HBO-Raad kengetallen (website van de HBO-Raad), en
- Codarts kengetallen

Onderstaande gegevens worden gepresenteerd naar studiejaar. Het jaar 2009 staat voor het studiejaar 2009-2010. In de eerste paragraaf komen de selectie en werving aan bod. Vervolgens worden de kengetallen gepresenteerd van de instroom en de inschrijvingen. In de derde paragraaf wordt ingegaan op de ontwikkelingen met betrekking tot de gediplomeerden. Daarna wordt aandacht besteed aan het rendement van Codarts. Tenslotte worden de studie-uitval en het bindend studieadvies belicht.

2.2.1 Selectie en werving

Toelating tot één van de opleidingen van Codarts is alleen mogelijk na een auditie. Met deze 'selectie aan de poort' toetsen de opleidingen toekomstige studenten op talent en geschiktheid voor de opleiding en het beroep. Audities vinden plaats in Rotterdam en voor de Dansacademie ook in Polen, Zwitserland, Italië en Canada. Een belangrijk deel van de instroom vanuit Nederland komt van één van de eigen vooropleidingen en de vooropleidingsinstituten waarmee wordt samengewerkt, zoals het Hellendaal instituut. Onder de vooropleidingen neemt de Havo voor Muziek en Dans een bijzondere plaats in. Letterlijk binnen de muren van het instituut combineren leerlingen dans- en muziekvakonderwijs met een Havo-opleiding. Door de uitgebreide infrastructuur van vooropleidingen draagt Codarts bij aan de ontwikkeling en begeleiding van toekomstig Nederlands talent.

In 2009 heeft Codarts een incidentele financiële bijdrage ontvangen van het ministerie van OC&W voor de vooropleidingen. Codarts heeft de bijdrage ingezet voor de continuering van de samenwerkingsrelatie met het Koninklijk Conservatorium in Den Haag voor scouting en selectie

van jong danstalent in het www.ikworddanser.nl programma. Daarnaast is Marc Jonkers benoemd als artistiek coördinator talentontwikkeling. Hij geeft een samenwerkingsprogramma vorm tussen Codarts, het Bonnefantencollege in Maastricht en Danzee uit Middelburg op het gebied van dans. Samen met de Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam (SKVR) zet Codarts een nieuw programma op voor talentontdekking en ontwikkeling in Rotterdam.

Auditie en selectie		2005	2006	2007	2008	2009
Muziek	Aantal kandidaten aangemeld	874	854	925	967	1043
	Aantal kandidaten geselecteerd	251	252	253	263	249
	Selectiepercentage	29%	30%	27%	27%	24%
	Aantal inschrijvingen	190	192	196	210	205
	Inschrijvingspercentage	76%	76%	77%	80%	82%
Dans	Aantal kandidaten aangemeld	520	564	580	549	651
	Aantal kandidaten geselecteerd	108	108	90	92	113
	Selectiepercentage	21%	19%	16%	17%	17%
	Aantal inschrijvingen	84	74	72	69	76
	Inschrijvingspercentage	78%	69%	80%	75%	67%
Circusarts	Aantal kandidaten aangemeld		32	29	27	40
	Aantal kandidaten geselecteerd		16	21	16	24
	Selectiepercentage		50%	72%	59%	60%
	Aantal inschrijvingen		15	16	12	20
	Inschrijvingspercentage		94%	76%	75%	83%

Het aantal aanmeldingen voor auditie nam in 2009 toe. Doordat het aantal geselecteerde kandidaten min of meer op hetzelfde niveau lag als in 2008 steeg de selectiviteit.

De Rotterdamse Dansacademie blijft in trek bij nationale en internationale studenten. Voor het studiejaar 2009-2010 selecteerde de academie één van de zes studenten die auditie deden. Daarvan heeft zich tweederde daadwerkelijk ingeschreven. Het aantal geselecteerde kandidaten steeg ten opzichte van 2008 doordat de vernieuwde opleiding docent dans meer gekwalificeerde auditanten had.

Het aantal belangstellenden voor een opleiding aan één van de academies van het Rotterdams Conservatorium steeg met bijna 8%. Het aantal studieplekken bleef gelijk, waardoor het selectiepercentage bij het conservatorium steeg naar gemiddeld één op de vier auditanten voor een opleidingsplaats.

De nog jonge opleiding Circus Arts laat één van de twee auditanten toe tot de opleiding.

2.2.2 Instroom en inschrijvingen

Na de toelating bij de auditie schrijven studenten zich in bij de opleiding. Het merendeel van deze studenten begint in het eerste jaar, een klein deel in een hoger jaar. In onderstaande tabel staat het aantal instromers. In de volgende tabel zijn alle studenten weergegeven die bij Codarts zijn ingeschreven voor de verschillende opleidingen.

Instream Codarts

Opleiding	2005	2006	2007	2008	2009
Bachelor muziek	171	173	178	181	176
Bachelor dans	71	69	54	55	53
Bachelor circus arts		15	16	12	20
Bachelor docent muziek	19	22	18	29	30
Bachelor docent dans	13	5	18	14	23
Totaal bachelor	274	284	284	291	302
Master muziek	30	38	36	50	61
Master education in the arts		4	4	3	1
Master danstherapie		16	15	19	2
Totaal master	30	58	55	72	64
Totaal bachelor en master	304	342	339	363	365
Vooropleidingen muziek	53	48	60	63	61
Vooropleidingen dans	49	48	46	69	73

In 2009 groeide het aantal bachelorstudenten door de aantrekkelijke belangstelling voor de opleidingen Circus Arts en Docent Muziek. De opzet van de laatste opleiding is twee jaar geleden veranderd. Het vernieuwde profiel trekt meer studenten dan voorheen. De instroom bij de master daalde. Voor een deel is dit optisch, doordat de deeltijdopleiding danstherapie in 2009 geen reguliere instroom kende.

Ingeschreven studenten Codarts

Bachelor	2005	2006	2007	2008	2009
muziek	590	580	591	587	582
dans	171	188	170	158	155
circus arts		15	28	28	43
docent muziek	76	80	76	83	90
docent dans	46	22	33	31	42
<i>Totaal bachelor</i>	<i>883</i>	<i>885</i>	<i>898</i>	<i>887</i>	<i>912</i>
Master					
muziek	101	126	139	130	133
education in the arts	4	8	9	11	7
danstherapie	12	25	35	34	19
<i>Totaal master</i>	<i>117</i>	<i>159</i>	<i>183</i>	<i>175</i>	<i>159</i>
Totaal bachelor en master	1000	1044	1081	1062	1071
Certificate programmes					
Muziek	41	41	40	32	29
Dans	13	10	8	10	8
Totaal certificaten	54	51	48	42	37

	2005	2006	2007	2008	2009
Vooropleidingen					
Muziek	63	64	72	81	78
dans	64	82	77	103	106
Havo voor muziek en dans	221	206	213	214	199
Totaal vooropleidingen	348	352	362	398	383

De opleidingen van het Rotterdams Conservatorium zijn organisatorisch opgesplitst in vijf academies. Elke academie heeft zijn eigen artistieke en zakelijke leiding. Sinds het verslagjaar 2007 worden de instroomgegevens per academie geregistreerd. De instroom en inschrijvingen bij de verschillende academies hebben zich als volgt ontwikkeld:

Instroom bachelor muziek

	2007	2008	2009
Academie			
Rotterdam Classical Music Academy	58	58	63
Rotterdam Jazz Academy	38	31	30
Rotterdam Worldmusic Academy	35	33	26
Rotterdam Pop Academy	35	39	36
Muziektheater	12	20	21
<i>Bachelor muziek</i>	<i>178</i>	<i>181</i>	<i>176</i>

Inschrijvingen bachelor muziek

	2007	2008	2009
Academie			
Rotterdam Classical Music Academy	200	186	180
Rotterdam Jazz Academy*	133	118	112
Rotterdam Worldmusic Academy	98	94	96
Rotterdam Pop Academy*	112	138	138
Muziektheater	48	51	56
<i>Bachelor muziek</i>	<i>591</i>	<i>587</i>	<i>582</i>

* in het verslagjaar 2008 is het vak muziekproductie van de Rotterdam Jazz Academy verplaatst naar de Rotterdam Pop Academy. Hierdoor ontstond ten opzichte van 2007 een verschuiving van 17 studenten van de Jazz naar de Pop.

Niet EER-studenten

Met ingang van 2009 stopte de overheid de bekostiging van studenten van buiten de Europese Economische Ruimte. Als gevolg van deze maatregel is een kostendekkend collegegeld ingevoerd voor deze groep studenten van 7.800 euro. Tegelijkertijd werd de Codarts International Talent Grant ingevoerd. Deze grant, die de vorm van een fee-waver heeft van 4.200 euro, kunnen studenten van buiten de EER aanvragen bij de auditie. Na deze selectie dient de student een bewijs te overhandigen dat hij of zij over voldoende Engelse taalvaardigheid beschikt om het programma te doorlopen. In 2009 zijn 20 talent grants toegekend.

Het aandeel studenten van buiten de EER is in 2009 gedaald naar 10% van het totaal aantal studenten. In 2008 was dit 11% van de studentenpopulatie.

	Aantal niet-EER 2009	Perce- tage van totaal		Aantal niet-EER 2008	Perce- tage van totaal
Bachelor					
muziek					
- Rotterdam Classical Music Academy	25	14 %		27	15 %
- Rotterdam Jazz Academy	9	8 %		11	9 %
- Rotterdam World Music Academy	15	15,6 %		18	19 %
- Rotterdam Pop Academy	4	3 %		5	4 %
- Muziektheater	0	0 %		0	0 %
<i>Totaal bachelor muziek</i>	<i>53</i>	<i>9%</i>		<i>61</i>	<i>10 %</i>
dans	17	11 %		23	15 %
circus arts	2	4,6 %		1	4 %
docent muziek	0	0 %		0	0 %
docent dans	1	2 %		1	3 %
Totaal bachelor	73	8 %		86	10 %
Master					
Master Muziek:					
- Rotterdam Classical Music Academy	26	28 %		27	29 %
- Rotterdam Jazz Academy	1	7,6 %		2	11 %
- Rotterdam World Music Academy	5	20 %		3	18 %
- Rotterdam Pop Academy	0	0 %		1	50 %
Totaal master music	32	24 %		33	25 %
Kunsteducatie	0	0 %		0	0 %
Danstherapie	0	0 %		1	3 %
Totaal master	32	20 %		34	19 %
Totaal bachelor en master	105	10 %		120	11 %

2.2.3 Gediplomeerden en verblijfsduur

In het studiejaar 2008-2009 zijn 220 studenten afgestudeerd bij Codarts, iets meer dan het jaar ervoor. De aantallen afstudeerders per opleiding waren als volgt:

Gediplomeerden per studiejaar

	2004	2005	2006	2007	2008
Bachelor muziek	126	118	101	100	113
Bachelor dans	35	28	43	42	31
Bachelor docent muziek	18	11	17	13	17
Bachelor docent dans	16	13	8	6	4
Totaal bachelor	195	170	169	161	165
Master muziek	31	33	39	42	38
Master kunsteducatie					3
Master danstherapie	9	14	7	10	14
Totaal master	40	47	46	52	55
Totaal bachelor en master	235	217	215	213	220

In het studiejaar 2008-2009 waren er nog geen afgestudeerden van de bacheloropleiding Circus Arts.

De bekostiging die de hogeschool ontvangt voor haar studenten in de bacheloropleiding is beperkt tot maximaal vier studiejaren. De gemiddelde studieduur voor studenten in de bacheloropleiding ligt rond deze grens en heeft zich, door speciale aandacht en begeleiding voor de groep studenten met een langere studieduur dan vier jaar, de laatste jaren gunstig ontwikkeld. De gemiddelde verblijfsduur van afgestudeerden is lager dan het landelijke HBO-gemiddelde en het gemiddelde van de sub-sector taal en cultuur.

Gemiddelde studieduur gediplomeerden in jaren

	2004	2005	2006	2007	2008
Bachelor muziek	4,2	4,4	4,4	4,3	4,3
Bachelor dans	3,3	3,2	3,2	3,6	3,7
Bachelor docent muziek	5,0	4,8	4,0	4,0	4,3
Bachelor docent dans	4,4	3,9	4,0	4,0	4,0
HBO-totaal, gemiddeld*	4,4	4,5	4,5	4,6	4,6
HBO croho taal & cultuur, gem.#	4,5	4,4	4,3	4,4	4,4

* bron: Kerncijfers 2004-2008, ministerie van OCW.

2.2.4 Rendement

Het rendement van de opleiding wordt weergegeven aan de hand van cohorten. Een cohort is een groep studenten die in eenzelfde jaar aan de opleiding is begonnen. Bij het rendement wordt gekeken naar het aantal studenten van dat cohort dat een diploma heeft behaald. Het rendement van het cohort 2005 is de laatste groep waarvoor het rendement na 4 jaar studie (regulier traject) bepaald kan worden.

Bachelor

Cohort	Bachelor muziek				Bachelor docent muziek			
	2002	2003	2004	2005	2002	2003	2004	2005
Diploma behaald na 1 jaar	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Diploma behaald na 2 jaar	0,0%	0,7%	0,0%	1,8%	0,0%	0,0%	8,3%	0,0%
Diploma behaald na 3 jaar	2,4%	4,0%	2,4%	2,4%	9,1%	0,0%	4,2%	9,1%
Diploma behaald na 4 jaar	31,4%	34,2%	32,9%	35,3%	9,1%	55,6%	25,0%	45,5%
Diploma behaald na 5 jaar	18,3%	20,1%	17,1%		0,0%	16,7%	12,5%	
Diploma behaald na 6 jaar	3,6%	2,7%			9,1%	11,1%		
Diploma behaald na 7 jaar	1,2%							
Totaal	55,6%	61,7%	52,4%	39,5%	18,2%	72,2%	50,0%	54,5%

Cohort	Bachelor dans				Bachelor docent dans			
	2002	2003	2004	2005	2002	2003	2004	2005
Diploma behaald na 1 jaar	0,0%	0,0%	0,0%	3,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Diploma behaald na 2 jaar	2,5%	2,0%	0,0%	9,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Diploma behaald na 3 jaar	15,0%	6,1%	5,7%	12,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Diploma behaald na 4 jaar	32,5%	44,9%	50,9%	36,5%	37,0%	40,0%	45,5%	30,8%
Diploma behaald na 5 jaar	10,0%	4,1%	1,9%		0,0%	0,0%	0,0%	
Totaal	60,0%	57,1%	58,5%	61,9%	37,0%	40,0%	45,5%	30,8%

Codarts hanteert als streefnorm een cohort-rendement na 5 jaar van 50%. Cohort 2004 was het laatste volledige cohort dat in verslagjaar 2009 vijf jaar aanwezig was. Aan de streefnorm voldeden de bacheloropleidingen Muziek, Docent Muziek en Dans. De bacheloropleiding Docent Dans blijft achter bij de streefnorm.

Bij de masteropleidingen zijn cohort-rendementen moeilijker te interpreteren. Dit komt doordat de masteropleidingen Muziek en Danstherapie in 2006 omgezet zijn van voortgezette opleiding naar masteropleiding. Bij de stopgezette opleiding is sprake van afbouw, bij de nieuwe opleiding van opbouw. Ter indicatie het cohort-rendement van de tweejarige masteropleiding Muziek:

Master Muziek

Cohort	2006	2007	2008
Diploma behaald na 1 jaar	0,0%	0,0%	0,0%
Diploma behaald na 2 jaar	25,6%	55,8%	
Diploma behaald na 3 jaar	27,9%		
Totaal	53,5%	55,8%	0,0%

2.2.5 Studie-uitval en Bindend Studieadvies

Studenten aan de bacheloropleiding krijgen aan het einde van het eerste studiejaar een advies over de voortzetting van de studie, het zogenaamde Bindend Studieadvies. Codarts verbindt aan het studieadvies een afwijzing wanneer de student niet minimaal 45 van de 60 studiepunten van het eerste jaar heeft gehaald. Na een negatief advies moet de student zijn opleiding bij Codarts staken. Alle opleidingen bij Codarts maken actief gebruik van het bindend studieadvies.

De uitval van studenten bij de opleidingen heeft zich als volgt ontwikkeld:

Studiestakers en studieduur

	2004	2005	2006	2007	2008
Bachelor muziek					
Aantal studiestakers	82	78	67	73	74
Gemiddelde studieduur studiestakers, in jaren	2,1	2,3	2,0	2,0	2,2
Bindend studieadvies	8	17	12	6	9
Bachelor dans					
Aantal studiestakers	10	26	30	24	23
Gemiddelde studieduur studiestakers, in jaren	1,7	1,3	2,0	1,8	1,5
Bindend studieadvies	4	7	8	5	9
Bachelor circus arts					
Aantal studiestakers			3	12	5
Gemiddelde studieduur studiestakers, in jaren			1	1,4	1,6
Bindend Studieadvies			0	0	0
Bachelor docent muziek					
Aantal studiestakers	11	6	6	8	4
Gemiddelde studieduur studiestakers, in jaren	2,8	2,7	1,3	2,3	1,3
Bindend Studieadvies	0	0	0	0	0
Bachelor docent dans					
Aantal studiestakers	4	15	1	8	7
Gemiddelde studieduur studiestakers, in jaren	1,5	1,7	1	1,1	1,2
Bindend studieadvies	2	4	1	1	1

	2004	2005	2006	2007	2008
Master Muziek					
Aantal studiestakers	14	12	11	19	16
Gemiddelde studieduur studiestakers, in jaren	1,3	1,7	1,9	1,9	1,3
Master Danstherapie					
Aantal studiestakers	4	1	3	9	3
Gemiddelde studieduur studiestakers, in jaren	1	2	1	1	1

3 Onderwijs

3.1 Hogeschoolbreed

Voor het Rotterdams Conservatorium was 2009 het jaar van de accreditatie. De accreditatie vond plaats voor de beide bacheloropleidingen Muziek en Docent Muziek. Na een intensieve voorbereiding heeft op donderdag 23 en vrijdag 24 april 2009 de visitatiecommissie het Rotterdams Conservatorium bezocht en op alle onderdelen met een voldoende beoordeeld. De commissie typeerde Codarts als 'een bruisende instelling met een doordacht conservatorium van de eenentwintigste eeuw'. Een van de aanbevelingen van de commissie is om bij de NVAO een bijzonder kenmerk aan te vragen voor internationale diversiteit om te veelzijdigheid van de opleidingen te benadrukken. Tenslotte geeft de commissie aan dat het wenselijk is alle academies binnen één gebouw te huisvesten. De officiële presentatie van het eindrapport zal in 2010 plaatsvinden.

Het management van het Rotterdams Conservatorium heeft in 2009 een nieuwe artistieke visie ontwikkeld voor 2013: navigeren door een artistiek landschap. Met deze visie wil Codarts meer ruimte geven aan de artistieke ontwikkeling van de student binnen de diversiteit van het instituut. Mede onder inspiratie van het lectoraat sustainable performance wordt in dit kader het begrip Total performer uitgewerkt. De nieuwe artistieke visie wordt de komende jaren vormgegeven in het curriculum.

In de Rotterdamse Dansacademie heeft de opleiding Docent Dans een nieuw profiel uitgewerkt. Aanleiding voor de verandering was een grote terugloop in studentenaantallen en het besef dat er in de samenleving andere docenten werden gevraagd. De vraag naar goed opgeleide dansdocenten die feeling hebben met de voortdurend veranderende grootstedelijke multiculturele samenleving is heel groot. De nieuwe opleiding Docent Dans speelt daarop in. Afgestudeerden van de opleiding kunnen terecht in het primair en voortgezet onderwijs (inclusief brede scholen), in buurthuizen, bij de educatieve afdeling van een dansgezelschap, bij balletscholen of bij een theatergroep voor jongeren. De opleiding werkt intensief samen met verschillende culturele instellingen in Rotterdam die een afspiegeling vormen van de multiculturele grootstedelijke samenleving in de stad, met exponenten als 'urban' en 'community arts'. De verandering heeft een positief effect gehad op de aanmelding: in 2009 meldden zich 125 kandidaten voor de opleiding.

De opleiding Rotterdam Circus Arts is in 2009 het vierde jaar ingegaan, hetgeen betekent dat er nu een volledig 4 jarig programma is. In 2010 zal een evaluatie plaatsvinden. In 2009 is ook een artistic director aangetreden in de persoon van Hans Minnaert. Karel de Rooij (Mini van Mini en Maxi) is als artistiek adviseur aan de opleiding toegevoegd.

In 2009 zijn de contacten met het werkveld in Rotterdam sterk geïntensiveerd in het pilotproject Rotterdam Circusstad. In dit project werken de theaters van Rotterdam, de opleiding en het jeugdcircus intensief samen. Er is een talentenprogramma ontwikkeld, er zijn masterclasses gegeven en er wordt een festival voorbereid dat in mei 2010 wordt gehouden en waarop studenten een eigen podium in de stad hebben.

In 2009 is Codarts gestart met de ontwikkeling van een nieuwe visie op de vooropleidingen. Marc Jonkers is aangetrokken om te onderzoeken in hoeverre werving, selectie, instroom en scholing van bijzonder getalenteerde kinderen en jongeren, met name op het gebied van dans, muziektheater en circus, efficiënter en effectiever kunnen plaatsvinden. Behalve met LMC en SKVR in Rotterdam is ook een samenwerking aangegaan met Danzee en met het Bonnefantencollege in Maastricht.

Ook heeft Codarts in 2009 de Postgraduate School for Excellence, Codarts Virtuoso geïntroduceerd. Dit is een tweejarige opleiding die excellente talenten de mogelijkheid biedt zich optimaal voor te bereiden op een internationale carrière in de uitvoerende kunsten. Codarts is dit

initiatief gestart voor studenten Piano. Codarts Virtuoso biedt studenten een programma dat bestaat uit soloconcerten, drie concerten met een orkest, masterclasses van internationaal gerenommeerde masters, lezingen en een cd-opname. Stichting Bevordering van Volkskracht is de belangrijkste sponsor van het programma. Andere betrokken organisaties zijn Podium O950, Stichting Muziek, Rotterdams Kamer Orkest, Opus Artis (Brussels) en Stichting Spijkenisse Promotion.

Internationalisering

Werkbezoek Shanghai

Codarts heeft van 23 tot 28 februari 2009 een bezoek gebracht aan Shanghai. Aanleiding voor het werkbezoek is de vraag van de Dienst Kunst en Cultuur van de gemeente Rotterdam om de mogelijkheden tot uitwisseling te onderzoeken in het licht van de naderende WorldExpo 2010 en het op te richten Holland Culture House. Beide bieden mogelijkheden de culturele band tussen beide steden te verstevigen. Codarts wil hieraan een bijdrage leveren.

De gemeente Rotterdam heeft in haar internationale cultuurnota Shanghai als één van de speerpunten genoemd. Het werkbezoek gaf Codarts de gelegenheid te onderzoeken op welke terreinen nadere samenwerking mogelijk is. Ook kunnen oude contacten opnieuw worden opgepakt en op nieuwe leest verder worden uitgebouwd.

Codarts heeft tijdens het bezoek een intentieverklaring met het Shanghai Conservatory of Music getekend. Doel van de verklaring is dat de komende periode de mogelijkheden worden onderzocht voor de uitwisseling van studenten en docenten, met name op het gebied van klassieke muziek. Het Shanghai Conservatory of Music heeft grote interesse in de deskundigheid van Codarts op het gebied van koperinstrumenten en orkestdirectie. Voor Chinese studenten biedt een bachelor of master degree van een Europese universiteit meer perspectief voor een carrière als uitvoerend musicus.

Met de JZ club in Shanghai is afgesproken de samenwerking te zoeken binnen de summerschool van Codarts. Deze summerschool vindt plaats voorafgaand aan het North Sea Jazz festival. Met de deelname van een aantal jonge talenten kunnen bands worden samengesteld die tegelijkertijd ook weer op het JZ-festival van Shanghai kunnen optreden. Ook is gesproken over het houden van een Dutch jazz meeting in de JZ club als aanvulling op het programma van het Holland Culture House. Voor het komende Jazz-festival in Shanghai stond Erik Vloeimans, docent bij Codarts, al geboekt. Onderwijs in jazz staat nog aan het begin van een ontwikkeling in Shanghai. Het is te verwachten dat wanneer de jazz aan populariteit gaat winnen de JZ Club en JZ-school daar een leidende rol in gaan spelen.

Werkbezoek Zuid Afrika

Van 10 tot 27 mei 2009 heeft Codarts een werkbezoek gebracht aan Zuid Afrika. Codarts nam deel aan een handelsmissie van het Ministerie van Economische Zaken en Ontwikkelingssamenwerking. De missie vond plaats onder verantwoordelijkheid van staatssecretaris Heemskerk (Economische Zaken) en minister Koenders (Ontwikkelingssamenwerking). Doel van de missie was het versterken van de relaties tussen beide landen en het opbouwen van nieuwe contacten. Het voordeel voor Codarts van aansluiting bij deze missie was dat contacten in Zuid Afrika hierdoor makkelijk toegankelijk en beschikbaar waren.

Het doel van het werkbezoek was:

- kennismaken met het kunstvakonderwijs in Zuid Afrika;
- opbouwen van een netwerk van scholen en instanties in Zuid Afrika en Nederland;
- bestuderen van mogelijkheden tot samenwerking en uitwisselingsprogramma's;
- bestuderen van stagemogelijkheden voor docent muziek en dans.

Zuid Afrika is in meerdere opzichten een interessant land. Het wordt omschreven als de toegangspoort tot Afrika. Deze functie zal alleen maar versterkt worden als Zuid Afrika samen met andere landen in het zuiden een nieuwe alliantie gaat vormen. Verder wil de stad Rotterdam nagaan hoe de relatie met zusterstad Durban nieuw leven ingeblazen kan worden.

Het werkbezoek kan als geslaagd worden beschouwd. Er is een netwerk opgezet met instellingen voor het kunstvakonderwijs in Zuid Afrika. Dit netwerk biedt perspectief voor verdere samenwerking.

Studenten van Codarts zijn door Unisa (grootste universiteit van Zuid Afrika) uitgenodigd om deel te nemen aan het 5th Unisa International String Competition in het voorjaar van 2010. Ook voor jazz zal er een uitnodiging volgen voor het deelnemen aan een festival.

Een van de interessante elementen van Zuid Afrika is dat er een duidelijke vraag is naar scholing van docenten muziek en dans. Het merendeel van het muziek- en dansonderwijs aan kinderen en jongeren is lokaal georganiseerd binnen communities en townships. De docenten zijn veelal self made leerkrachten. Er is behoefte aan meer diversiteit in het onderwijsaanbod. Uit de bezoeken kan worden afgeleid dat er een groot gat is tussen deze groep docenten en het kunstvakonderwijs. Door te investeren in scholing van docenten kan de kwaliteit van het onderwijs worden verbeterd en kunnen talenten op een hoger niveau worden gebracht. Zowel voor de opleiding docent muziek als voor docent dans en de master muzikeducatie zijn er nieuwe mogelijkheden. In ieder geval zijn er interessante contacten gelegd voor stages zoals bij de Amy Biehl foundation (www.amybiehl.org), dance4life (www.dance4life.nl) en music may day (www.musicmayday.nl). Ook de Tshwane University of Technology heeft interesse om dit programma samen met Codarts te ontwikkelen.

3.2 Rotterdams Conservatorium

In april 2009 heeft in het kader van de accreditatie 2011 voor de opleidingen Muziek en Docent Muziek van het conservatorium een visitatie plaatsgevonden door de visiterende en beoordelende instantie (VBI) Hobéon uit Den Haag. Een internationaal panel, bestaande uit conservatoriumdirecteuren uit Londen, Birmingham en Lyon was zeer te spreken over de kwaliteit van beide opleidingen.

Veel interesse toonde het panel in het organisatie-model waarbij de diverse academies van het conservatorium worden aangestuurd door een onderwijs- en een artistiek manager. Gelet op de ontwikkelingen binnen dit model is hieraan voorlopig de voorkeur gegeven boven het eerdere voornemen om tot aanstelling van een artistiek intendant voor het gehele conservatorium over te gaan.

Bij de opleiding muziek is aan het panel tevens gevraagd om een beoordeling te geven op een zogeheten bijzonder kenmerk. Codarts heeft ervoor gekozen dit te doen op het vlak van de internationale muzikale diversiteit. Hoewel het kunstvakhogescholen nog niet vaak is gelukt dit te krijgen heeft het panel ook dit als "goed" beoordeeld.

Er is een aantal nieuwe minoren in het aanbod voor de derde en vierdejaars in het programma opgenomen. Naast de minoren op het gebied van de muziek en de muzikeducatie is er tevens de mogelijkheid geweest om binnen de gebieden ondernemen, stagemanagement, projectmanagement en community arts de minor te kiezen.

Het conservatorium participeerde in de Rotterdam Entrepreneurship Week 2009. Een drietal dagen stond in het teken van ondernemerschap waarbij de Rotterdamse onderwijsinstellingen een uitgebreid programma hadden gemaakt met onder andere ondernemersspelen. Bij de muzikale slotact speelden violisten van Codarts in een spetterende show met diverse rappers en dansers uit de Rotterdamse hiphop-scene.

Met ingang van 7 juli 2009 is de *Rotterdam Pop Academy* verhuisd van de locatie Waterfront naar het WMDC aan de Pieter de Hoochweg. De docenten en studenten RPA waren snel gewend aan de nieuwe huisvesting met betere faciliteiten. Het gevolg van de verhuizing is dat er een

vruchtbare interactie met de Rotterdam Academy for World Music tot stand is gekomen en dat er hierdoor veel plannen om crossoverprojecten aan te gaan konden worden ingezet.

De eindexamens en Master eindpresentaties *Jazz* werden dit jaar gebundeld in een eindexamenfestival met tientallen concerten in drie dagen in drie zalen op het Kruisplein. Gevolg van deze manier van organiseren was dat er veel externe aandacht was.

In juli vond de derde editie van de summerschool *Jazz Around The World* plaats. Deze summerschool – die plaatsvond voorafgaand aan het North Sea Jazz Festival – was een ware internationale ontmoeting tussen conservatoriumstudenten van over de hele wereld en vooraanstaande internationale jazzmusici.

De Codarts Big Band schitterde op het North Sea Jazz Festival onder leiding van een van 's werelds beste arrangeurs: Maria Schneider. Voorafgaand aan het festival werkte zij vijf dagen met de studenten aan het uitdagende muzikale materiaal.

Na een pilot-jaar heeft de *Rotterdam Classical Music Academy* de post-master opleiding voor zeer getalenteerde leerlingen met een prachtig concert feestelijk geopend in de Muziekzaal van Codarts. De naam van de opleiding is daar onthuld: *Codarts Virtuoso*. De opleiding heeft in 2009 plaats geboden aan 5 pianisten. In het najaar zijn voorbereidingen getroffen om vanaf 2010 ook andere instrumentalisten toe te laten. Stichting Bevordering van Volkskracht is de belangrijkste sponsor van het programma. Om de kosten van deze opleiding ook op langere termijn te kunnen dragen is een sponsorplan opgesteld.

De gehele tromboneklas van Codarts won de Emory Remington international Trombone Association competition.

Bij de *Master of Music* is gewerkt aan de implementatie van de academiestructuur per 1 januari 2010. Gedurende het proces daar naartoe is besloten in 2010 een onderzoek uit te voeren naar de meest gewenste structuur en organisatie van de master binnen het conservatorium. In de master doen alle studenten artistiek onderzoek. Bij de begeleiding van het artistieke onderzoek hebben de onderzoekbegeleiders een aantal symposia bijgewoond. In de uitvoering van de taken is de rol van de onderzoekbegeleider breder geworden: naast de belangrijke taak in het begeleiden van het proces is de rol nu ook het monitoren van de inhoud van het onderzoek.

In 2009 studeerde de eerste student Master Pop af, op een interessant onderzoek naar zichzelf als merk en product.

Na een kleine teruggang in de aanmeldingen in 2008 is de stijgende lijn in 2009 weer ingezet. Steeds meer aanmeldingen en interesse komen vanuit andere dan de traditionele stromingen.

3.3 Rotterdamse Dansacademie

In 2009 is de derde lichting studenten van de vernieuwde vierjarige bacheloropleiding Docent Dans gestart. Het aantal nieuwe inschrijvingen was hoger dan de voorgaande jaren, een tendens die ook in de komende jaren verwacht wordt.

De opleiding wil goed opgeleide dansdocenten afleveren die feeling hebben met de voortdurend veranderende grootstedelijke multiculturele samenleving. Afgestudeerden kunnen o.a. aan de slag in het primair en voortgezet onderwijs, in buurthuizen, bij de educatieve afdeling van een dansgezelschap of op balletscholen. De opleiding werkt intensief samen met verschillende culturele instellingen in Rotterdam die een afspiegeling vormen van de multiculturele samenleving. De opleiding wordt steeds meer gevraagd om optredens te verzorgen. Om leservaring op te doen zijn voor de studenten in 2009 stagetrajecten ontwikkeld met leerplaatsen in het primaire en het voortgezette onderwijs, waarin zij zelfstandig een lessenserie voor jongeren op moeten zetten met een afsluitende presentatie.

In juni 2009 zijn de laatste studenten van de opleiding Docent Dans oude stijl afgestudeerd.

De excellentie die de RDA nastreeft ten aanzien van de opleiding Uitvoerend Danser heeft in 2007 geresulteerd in een kleinere opleiding Uitvoerend Danser. Deze opzet is gecontinueerd in het jaar 2009. Het eerste jaar start nu met twee klassen in plaats van drie, waardoor er meer persoonlijke begeleiding kan plaatsvinden, zoals de stagebegeleiding in het vierde jaar. Tevens hebben er aanpassingen in het curriculum plaatsgevonden om deze excellentie te stimuleren.

Het jongensprofiel van de opleiding blijft gehandhaafd: bij de bacheloropleiding specialisatie danser was de verdeling jongens/meisjes in het eerste jaar vrijwel gelijk. De bacheloropleiding Docent Dans blijft hierbij nog achter, alhoewel zich dit jaar meer jongens aangemeld hebben. Op de Open Dag is een speciale "boys class" gepland om jonge dansers over de streep te trekken. Voor de bacheloropleiding dans viel dit jaar de concurrentie van zgn. "young dance companies" op, die een combinatie van lessen en praktijkervaring in een young company aanbieden, waar een aantal van de zittende en aankomende mannelijke studenten naar is overgestapt.

In oktober 2009 is de tweede lichterij studenten afgestudeerd in het Mastertraject van de opleiding Danstherapie naast nog enkele studenten die het diploma van de Voortgezette Opleiding Danstherapie behaalden. Tijdens de diploma-uitreiking vonden tevens presentaties plaats van de verschillende onderzoekstrajecten van de studenten. Waar de lessen van de danstherapie voorheen voornamelijk in intensieve weken gecomprimeerd waren, vinden ze nu wekelijks plaats met een beperkt aantal intensieve weken.

In 2008 zijn de vooropleidingen van RDA en de balletafdeling van het Koninklijk Conservatorium in Den Haag een samenwerking aangegaan om meer Nederlands talent te werven. Onder de titel [ik worddanser.nl](http://ik.worddanser.nl) worden gezamenlijke open dagen georganiseerd om ouders en jonge kinderen te informeren over de twee meest vooraanstaande dansvakopleidingen in Nederland. Deze samenwerking is gecontinueerd in 2009. In Rotterdam was de belangstelling zo groot, dat een dubbel programma gedraaid moest worden.

In het najaar van 2009 is door het College van Bestuur een coördinator talentontwikkeling aangesteld en is een werkgroep gevormd, die een nieuw model voor de vooropleidingen van de dansacademie en mogelijk de circusopleiding zal uitwerken.

3.4 Bacheloropleiding Circus Arts

In 2009 is het vierde jaar van de opleiding Rotterdam Circus Arts begonnen en zijn de eerste studenten gestart met de voorbereidingen van hun eindexamen. Het eindexamen bestaat uit het maken van een individuele act en de deelname aan een groepsact. Nu ook het vierde jaar is gestart, is het curriculum voor de gehele bacheloropleiding volledig ingevuld.

In 2009 heeft de opleiding veel aandacht besteed aan de mentorgesprekken. Deze gesprekken hadden tot doel om de studievoortgang van de studenten verder te optimaliseren en gaven tegelijkertijd goede feedback over het programma. De resultaten ervan zijn o.a. besproken in de studentencouncil, evenals de resultaten uit het Codarts brede studenttevredenheidsonderzoek. Punten die naar voren zijn gebracht zijn de informatievoorziening en de communicatie. De uitkomsten van de evaluaties vormen de basis voor een verdere ontwikkeling van de opleiding. Ook is in 2009 een aanzet gegeven voor de invoering van een gezondheidsmodel, gebaseerd op de ervaringen bij de Dans. Dit model wordt in 2010 verder uitgewerkt. Zowel de mentorgesprekken als het gezondheidsbeleid hebben ertoe bijgedragen dat de studievoortgang van studenten beter geborgd is, hetgeen voor een beginnende opleiding van essentieel belang is.

De opleiding heeft in 2009 ook het internationaliseringbeleid uitgebouwd. Gedurende het jaar heeft een aantal masterclasses van vooraanstaande internationale gezelschappen plaatsgevonden. Begin 2009 hebben Marlene Rubinelli Giordano en Sylvain Decure van de Franse groep Collectif AOC – één van de meest toonaangevende gezelschappen van het cirque nouveau – een masterclass verzorgd. In het najaar is Francisco Cruz is één van de drijvende krachten in de voorstelling Traces van het gezelschap The 7 Fingers (Les 7 Doigts de la Main), de nieuwste circussensatie uit Montréal, Canada naar Rotterdam gekomen om les te geven. Ook een

van de hoogtepunten was de internationale masterclass die in het kader van Rotterdam Circusstad heeft plaatsgevonden. In oktober 2009 heeft een uitwisseling plaatsgevonden van vijf Europese Circus opleidingen. In een week tijd werkten de studenten afwisselend aan het maken van een voorstelling met hun afzonderlijke acts en namen deel aan workshops van de internationale docenten. De masterclass werd afgesloten met een voorstelling in de schouwburg die in totaal 300 bezoekers heeft getrokken. Aan de uitwisseling namen 20 studenten deel van ESAC Brussel (BE), Le Lido, Toulouse (FR), The Circus Space, Londen (UK), Kiev Circus Academy, Kiev (OE) en Circus Arts, Rotterdam.

Rotterdam is in 2009 ook Circusstad. Codarts voert samen met de Rotterdamse Schouwburg, Luxor, circus Rotkjenor en het jongerenmentoraat een project uit dat tot doel heeft jongeren enthousiast te maken voor circus, door het opzetten van wijkgerichte activiteiten en het organiseren van een circusfestival. De pilot Rotterdam Circusstad heeft een stevige impuls gegeven aan de circusactiviteiten in de stad.

Alleen al in 2009

- hebben 600 jongeren deelgenomen aan in 'cool kunstje' in wijkcentra;
- zijn 15 daarvan gestart met het maken van een circus performance;
- hebben 1.750 kinderen circus lessen gevolgd op scholen;
- hebben meer dan 30.000 mensen een circusvoorstelling bezocht;
- zitten 30 jongeren in een talentenprogramma;
- hebben meer dan 40 circustheatervoorstellingen plaatsgevonden in de stad.

3.5 Studiebegeleiding

Elke student heeft behoefte aan informatie en ondersteuning voor en tijdens zijn studie over zaken die met het studeren (in Nederland) te maken hebben. Belangrijke aandachtsgebieden voor Codarts zijn daarom een goede informatievoorziening op het gebied van studiegerelateerde en niet studiegerelateerde zaken, adequate studiebegeleiding en gezondheid. Herkenning en bewustwording van gezondheidsaspecten in relatie tot het artistieke vak leiden tot grotere verantwoordelijkheid en hebben een preventieve werking.

Ook op studierendement en studieduur zijn een studeerbaar, stimulerend en interessant programma, gekoppeld aan een effectieve begeleiding van de studenten, van grote invloed. Zowel het RC als de RDA en RCA hebben aan deze begeleiding (mentoraat, gezondheidsbeleid, decanaat, stagebureau) elk op eigen wijze door de jaren heen veel aandacht besteed, ter preventie van vroegtijdige uitval, studievertraging en blessures.

In september 2009 heeft het decanaat de opdracht van het College van Bestuur aanvaard mee te denken over en een voorstel te doen voor een meer eenduidige, Codarts-brede 'zorgketen'. Hiervoor is in december 2009 een eerste voorstel ingediend; het ligt in de bedoeling om in september 2010 te starten met de vernieuwde opzet.

Mentoraat

De *Rotterdamse Dansacademie* werkt met zogenaamde jaarmentoren. Aangezien dansers een relatief korte carrière op het podium hebben, is het van het grootste belang dat de studie vlot doorlopen wordt. Hoe sneller een student het programma kan afronden, hoe beter zijn of haar arbeidsmarktperspectieven. Door actieve studiebegeleiding in het mentoraat en het gezondheidszorgbeleid bevordert de Dansacademie een vlot studieverloop. De jaarmentoren houden zicht op de studievoortgang van studenten en vervullen een belangrijke rol in het vroegtijdig signaleren van mogelijke obstakels. Mentoren adviseren en begeleiden studenten bij het oplossen van obstakels. De mentoren verzamelen tevens de testresultaten van de docenten en bereiden de beoordelingsvergaderingen voor.

Het mentoraat van het *Rotterdams Conservatorium* begeleidt alle studenten individueel: de 1e jaarsstudenten voeren 3 (verplichte) gesprekken per jaar, in de hogere jaren is er één (verplicht)

gesprek. Daarnaast kan de student altijd contact met zijn/haar mentor opnemen en houdt de mentorcoördinator tweewekelijks een inloopsprek.

Uitgangspunt is dat het mentoraat de studenten gedurende de hele studie begeleidt en waar nodig ondersteunt. Daarbij wordt een beroep gedaan op de zelfstandigheid en de eigen verantwoordelijkheid van de student: de mentor is nadrukkelijk niet de oplosser van problemen. Hij/zij kan wel steun bieden en behalve op de mentor kan de student ook een beroep doen op de counselor, de mentorcoördinator en/of de decaan.

Met de leiding van de verschillende academies wordt gestructureerd samengewerkt : waar nodig en in overleg met de student worden zaken via het mentorenoverleg door de mentorcoördinator aan het onderwijsplatform dan wel de betreffende onderwijsmanager voorgelegd; terugkoppeling van de bevindingen/ondernomen acties vindt hetzij rechtstreeks hetzij via het onderwijsplatform plaats.

Voor studenten van Circus Arts zijn twee vormen van begeleiding opgezet: het mentoraat en coaching. Het doel van het mentoraat is studenten in hun studievoortgang te begeleiden en te ondersteunen. Aan elk studiejaar wordt een jaarmentor toegewezen. De jaarmentor is de eerste contactpersoon tussen student en opleiding bij problemen of vragen betreffende de studie. De mentor ziet erop toe dat de studievoortgang goed verloopt en helpt eventuele barrières te overwinnen. Daarbij wordt de student gewezen op zijn zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid. De mentor biedt steun en wijst op de mogelijkheden die in de hogeschool ter beschikking staan. Studenten hebben jaarlijks een aantal ingeroosterde gesprekken met de mentor en kunnen uiteraard ook op eigen initiatief een gesprek aanvragen. Naast het mentoraat wordt aan elke student een coach uit het vaste team van docenten toegewezen. De coach ziet toe op de artistieke ontwikkeling van elke student. De student maakt daarbij gebruik van een persoonlijk ontwikkelingsplan als hulpmiddel.

Gezondheid

Zowel dansen als circus en musiceren op hoog niveau vergen een zware fysieke inspanning.

De *Rotterdamse Dansacademie* heeft al een aantal jaren een actief gezondheidsbeleid dat gericht is op het vergroten van de bewustwording bij studenten van gezond trainingsgedrag, versterking van hun fysieke conditie en begeleiding bij blessures. Daarvoor is een Gezondheids Innovatie Plan (GIP) opgesteld. Één van de doelen van het GIP is terugdringing van de blessuretijd van studenten door (a) vergroting van de bewustwording van gezond trainingsgedrag, (b) invoering van onderwijsmodulen gericht op verbetering van het stamina van studenten, (c) versterking van de gezondheidsinfrastructuur in de academie. De onderzoeken die zijn verricht binnen het lectoraat Excellence and Well Being in the Performing Arts naar o.a. blessures van studenten en mogelijke oorzaken van blessurepatronen hebben geleid tot een aangepaste opbouw van de trainingslessen.

De RDA neemt samen met de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten en Artez dansacademie deel in een pilot van de Healthy Dancer Diary, waarin studenten een gezondheidsdagboek moeten bijhouden. De evaluatie van deze pilot zal in 2010 plaatsvinden.

Voor de studenten is er in 2009 o.a. een cursus EHBO en de workshop "Optimal Food and Performance" georganiseerd. Een aantal docenten heeft de conferentie van de International Association for Dance Medicine and Science (IADMS) bezocht, die in november in Den Haag werd gehouden.

De gezondheidsinfrastructuur bestaat uit een coördinator gezondheidszorg, twee fysiotherapeuten, een voedingsdeskundige, een sportarts en een vertrouwenspersoon. In 2009 is er een nieuwe coördinator aangesteld die een ruime ervaring heeft opgedaan o.a. bij de National Ballet School in London. Deze coördinator maakt tevens deel uit van het Codartsbrede forum Gezondheid.

Rotterdam Circus Arts heeft op het gebied van gezondheidsbeleid aansluiting gezocht bij de RDA. Daarnaast is voor de studenten een code of conduct opgesteld waarin de veiligheidsregels en gedragsregels van de opleiding zijn beschreven. Deze regels zijn gebaseerd op internationale

standaarden zoals die van de federatie van circus scholen (FEDEC). Zeker in een omgeving als het circus is het van belang dat studenten en docenten erop kunnen vertrouwen dat de soms risicovolle oefeningen op een verantwoorde manier kunnen worden uitgevoerd. Dat geldt voor het gebruikte materiaal en voor de begeleiding. De veiligheidsregels en gedragscode worden aan het begin van de studie aan elke student uitgereikt en zijn via het intranet te downloaden. De opleiding vindt het van belang dat deze regels regelmatig worden geëvalueerd en gemonitord. In 2009 heeft dan ook een nieuwe update van de code of conduct plaatsgevonden.

Al in het meerjarenplan 2004-2008 van het Rotterdams Conservatorium is opgenomen dat aandacht zal worden besteed aan gezondheid binnen de professionele muziekbeoefening. Aanvankelijk heeft dit vorm gekregen door het aanbieden van een aantal voorzieningen op gezondheidsgebied (logopedie, Mensendieck, counseling) en het in/rond het studieprogramma opnemen van onderdelen als stresspreventie/podiumangst (in de vorm van lezingen, workshops en keuzemodules).

Om meer eenheid, afstemming en herkenbaarheid van het gezondheidsbeleid binnen het conservatorium te bereiken is vervolgens medio 2006 het platform Gezondheid opgericht. Dit platform bestaat uit de medewerkers/docenten (waaronder twee mentoren) met verschillende deskundigheden op het gebied van de fysieke en mentale gezondheid (logopedie, Mensendieck-oefentherapie, 'breathing and awareness in playing', stresspreventie/podiumangst, counseling)

Het platform Gezondheid is het aanspreekpunt bij aan de studie gerelateerde klachten en blessures en zorgt voor een betere en meer heldere hulpverlening (infrastructuur), onder andere door het opzetten en onderhouden van een adressenbestand/netwerk van medici en paramedici die zich specialiseren in het behandelen van musici. Het beleid is erop gericht blessures te voorkomen of anders zo snel mogelijk te (doen) verhelpen. Met ingang van het schooljaar 2007-2008 wordt het beroep dat op de individuele leden van het platform wordt gedaan systematisch geregistreerd.

Daarnaast besteedt het platform aandacht aan preventie door het verzorgen van voorlichting en informatie via workshops en themabijeenkomsten (zoals in 2009 de Dag van de Stem 'zorg voor je slijmvliezen', de tweedaagse training Essential Personal Performing voor eindexamen- en masterstudenten en workshops Feldenkreis voor violisten) en in de projectweken.

In de afgelopen jaren is daarnaast veel aandacht besteed aan de risico's van gehoorschade en het belang van gehoorbescherming ('hoorzittingen' waarop advies en informatie wordt gegeven aan individuele studenten en gehoorbescherming kan worden aangemeten, voorlichting in het vak Beroep & Beleid en via onder meer intranet en introductiepakketten, oordopautomaten, decibelometers, etc.).

Om te komen tot een structureel en samenhangend beleid op het gebied van gezondheid en welzijn is in het schooljaar 2007-2008, met behulp van een subsidie van de SS&GZ en in nauwe samenwerking met het toenmalige lectoraat Excellence and Well Being in the Performing Arts, een eerste onderzoek gedaan naar de huidige praktijk bij Codarts en andere conservatoria alsmede het gewenste beleid. Mede als uitvloeisel van dit onderzoek is het voornemen ontstaan om te komen tot een meer eenduidige, Codarts-brede zorgketen. Hiermee wordt onder andere beoogd de zichtbaarheid/herkenbaarheid van de gezondheidszorgvoorzieningen verder te verbeteren.

4 Onderzoek

4.1 Onderzoek in ontwikkeling

Binnen het HBO bestaan sinds een aantal jaren de lectoraten die onder meer als doel hebben het doen van praktijkgericht onderzoek en de professionalisering van de staf op het gebied van onderzoek. Om dit proces te versterken en het doen van onderzoek binnen de organisatie met kracht te stimuleren heeft bovendien gedurende enkele jaren het bureau Research and Development (R&D) gefunctioneerd dat inmiddels deel uit is gaan maken van de bestuursdienst. Het in 2007 uitgevoerde professionaliseringstraject, waarbij een zestal artiesten/universitair docenten uit België, Engeland, Schotland en de Verenigde Staten hun visie op artistiek onderzoek gaven, heeft ertoe geleid dat inmiddels een viertal docenten begonnen is aan het PhD traject. Hiernaast heeft Codarts regelmatig contact met Docartes en het Orpheus Instituut in Gent en het IvOK in Leuven voor de opzet van artistiek onderzoek en met de Universiteit Leiden voor promotietrajecten van docenten.

Het SIA-RAAK project "Muzikale Blessuretijd", dat docenten van het Conservatorium in staat stelt om zelf in samenwerking met therapeuten/mental coaches onderzoek te doen naar artistieke topprestaties en blessurepreventie, is in 2009 afgerond. Aan dit praktijkgerichte onderzoek hebben circa veertig musici en twintig andere medewerkers van Codarts deelgenomen. De bevindingen zijn gepubliceerd in het Eindverslag Muzikale Blessuretijd en circa twintig korte filmportretten Best Practices in Healthy Performance. Een van de belangrijkste resultaten van dit project was de erkenning van het concept "Sustainable Performance", dat geleid heeft tot een lectoraat van dezelfde naam. Hiermee sluiten de verschillende opleidingen van Codarts aan bij de in het lectoraat Excellence en Well Being in the Performing Arts ingezette aandacht voor gezondheid en duurzaamheid (zie voor meer details hoofdstuk 4.2.2)

De onderzoeksresultaten van het lectoraat Community Arts zijn in 2009 afgesloten met een conferentie waarin een conceptprogramma voor een master community arts met het werkveld doorgesproken werd en een slotconferentie waarbij alle behaalde resultaten werden geïnventariseerd (zie voor meer details hoofdstuk 4.2.1)

4.2 Lectoraten

Lectoraten zijn innovatiecentra van waaruit nieuwe kennis moet leiden tot vernieuwing van onderwijs en de praktijk. Eigen praktijkgericht onderzoek is daarbij essentieel. De lectoren formeren daartoe een kenniskring die bestaat uit docenten en derden die op onderzoeksgebied dan wel op het vakgebied hun sporen hebben verdiend en op die manier nieuwe impulsen kunnen geven aan de onderzoekspraktijk en het onderwijs.

Codarts heeft als kleine hogeschool een beperkt budget voor de instelling van lectoraten en de daarmee gepaard gaande kenniskringen. Dat heeft het bestuur ertoe gebracht om lectoraten in te stellen voor de periode van vier jaar en met een omvang van 0,5 fte. Uit de eerder verschenen evaluatie van de lectoraten blijkt dat Codarts hiermee handelt in overeenstemming met de aanbevelingen. Codarts heeft voor dit beleid gekozen om zo breed mogelijke professionalisering te realiseren.

Om niet het gevaar te lopen dat de lectoraten slecht een projectmatig karakter zouden hebben, heeft Codarts hierbij gekozen voor inhoudelijke consistentie langs twee lijnen, de maatschappelijke en de gezondheidslijn.

In 2008 had Codarts het lectoraat Excellence and Well Being in the Performing Arts (dat in in de loop van 2008 werd afgesloten) en het lectoraat Community Arts.

Vanuit de opvatting dat kunst context is heeft Codarts eerder het lectoraat Wereldmuziek ingesteld. De lector –op dit moment mede dankzij het lectoraat werkzaam als bijzonder hoogleraar Wereldmuziek aan de Universiteit van Leiden– heeft samen met de faculteit etnomusicologie van de Universiteit van Amsterdam en internationale wetenschappelijk instituten als UCLA (Los Angeles) en Cité de la Musique (Parijs) een aantal muzikale tradities beschreven en materiaal ontwikkeld dat wereldwijd bij het onderwijs gebruikt kan worden. Ook de verplichte module Muziek Wereldwijd en het aanzienlijk verbeterde curriculum van het uitstroomprofiel Turkse Muziek zijn een resultaat van dit lectoraat.

Na beëindiging van dit lectoraat heeft Codarts het lectoraat Community Arts ingesteld. Op basis van zuiver praktijkgericht onderzoek heeft de lector een masterprogramma ontwikkeld voor studenten die in welke kunstvakopleidingsdiscipline dan ook een bachelor behaald hebben. Vooral de benodigde competenties –wat moet een kunstenaar weten en kunnen om succesvol te zijn in community’s– vormden een belangrijk onderdeel van het onderzoek. Bij de toelating tot het masterprogramma zal de kandidaat op deze competenties getoetst worden. Het onderzoek is uitgevoerd met de Erasmus Universiteit Rotterdam en de Universiteit van Utrecht. Studenten van de opleiding Docent Dans, Muziektheater en Docent Muziek hebben actief deelgenomen aan het lectoraat. Beide voornoemde lectoraten zijn sterk ingebed in de Rotterdamse samenleving.

In april 2009 stelde Codarts –in lijn met het eerdere lectoraat Excellence and Well Being en eerdergenoemd project Muzikale Blessuretijd- het lectoraat "Sustainable Performance" in. Dit lectoraat gaat onderzoeken welke competenties nodig zijn om naast een helder bewustzijn van het lichaam ook een sterke geest te ontwikkelen zodat de kunstenaar telkens opnieuw de juiste weg weet te bewandelen om topprestaties te leveren. Codarts is van mening dat niet alleen de uitvoerend kunstenaar hier baat bij heeft, maar ook de kunstenaar die ervoor heeft gekozen om met communities te werken. Juist die kunstenaars moeten in staat zijn om topprestaties te leveren en met onvermijdelijke teleurstellingen om kunnen gaan.

4.2.1 Lectoraat Community Arts

Op donderdag 10 september 2009 werd het lectoraat Community Arts afgesloten met een uitgebreide slotmanifestatie gewijd aan de toekomst van community arts binnen het kunstvakonderwijs. Om te onderstrepen welk belang Codarts hecht aan initiatieven die de kunsten toegankelijk maken voor diegenen die daar niet van huis uit mee zijn opgegroeid, besloot het College van Bestuur om met deze manifestatie tevens het hogeschooljaar 2009-2010 te openen. De lector, Peter van den Hurk, lichtte in zijn slotrede op eloquente wijze de resultaten van zijn onderzoek van de afgelopen vier jaar toe. Vervolgens overhandigde hij de blauwdruk voor een masteropleiding Community Arts aan mevrouw drs. G.K.T. van der Giessen, voorzitter van het College van Bestuur van Codarts, Hogeschool voor de kunsten en aan ir. H.J. (Rik) Grashoff, wethouder Participatie, Cultuur en Milieu van de Gemeente Rotterdam. In zijn dankwoord onderstreepte de laatste het belang dat hij en het College van B & W hechten aan de rol die kunst in het algemeen en community arts in het bijzonder kan spelen in het scheppen van een stedelijke omgeving waarbinnen iedereen ongeacht leeftijd, geslacht, religie, seksuele voorkeur of etnische achtergrond zich thuis voelt. De middag werd afgesloten met een paneldiscussie waaraan deelnamen:

- prof. dr. Ton Bevers, hoogleraar Cultuursociologie aan de Erasmus Universiteit;
- Doro Siepel, directeur van het Theater Zuidplein in Rotterdam;
- dr. Eugène van Erven, universitair docent theaterwetenschappen aan de Universiteit Utrecht;
- Ben Bergmans, manager Docent Dans, Codarts;
- Leo Molendijk, manager Docent Muziek, Codarts;
- Suzanne Bruning, afgestudeerd aan de Muziektheater-academie van Codarts en als regisseur verbonden aan het Rotterdams Wijktheater.

Onder leiding van Hugo Bongers, secretaris van de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur (RRKC), bogen zij zich over de vraag of en in welke vorm community arts zich binnen het reguliere kunstvakonderwijs een plek zou kunnen veroveren.

Het lectoraat startte het jaar 2009 met de derde en laatste expert meeting, gewijd aan de vraag wat de toelatingseisen voor een masteropleiding Community Arts moeten zijn en aan welke eisen het curriculum moet voldoen. Aan deze expert meeting namen vertegenwoordigers uit het

kunstvakonderwijs (managers, docenten en studenten) en kunstenaars uit de praktijk van de community arts deel.

In dit jaar verschenen twee publicaties, te weten "Aan de slag" en "Geen mooier woord dan Feijenoord". De eerste publicatie bevat het verslag van de eerder genoemde expert meeting, met daarnaast vier interviews waarin twee Codartsstudenten, een Codarts-alumna en een Codarts-docent vertellen over hun ervaringen met een community arts project en een artikel over community arts opleidingen in de Angelsaksische landen. "Geen mooier woord dan Feijenoord" is een case study van de door het lectoraat gerealiseerde community arts productie Hand in Hand. Een externe onderzoeker, de socioloog Anne van Veenen, beschrijft in deze studie het traject van deze productie.

Tevens verschenen in dit jaar de Engelse vertaling van de in 2008 verschenen publicatie "Proef op de Som" en de DVD Hand in Hand The Movie.

Tot slot: vier jaar lang heeft het lectoraat Community Arts onderzoek gedaan naar de "do's" en de "do not's" van dit brede veld van hedendaagse kunstbeoefening. Geholpen door talloze kunstenaars binnen en buiten de hogeschool heeft het lectoraat een schat aan kennis verzameld, onder andere uitmondend in een programmabeschrijving voor een masteropleiding Community Arts. Het lectoraat sluit zijn activiteiten af in het volle vertrouwen dat de hogeschool verder gaat op de weg om de kunsten toegankelijk te maken en zo iedereen die dat wenst een blik te gunnen op een wereld waar de leeuw naast het lam ligt.

4.2.2 Lectoraat Sustainable Performance

In het verlengde van het project Muzikale Blessuretijd en in aansluiting op het in 2008 afgesloten lectoraat Excellence and Well Being in the Performing Arts heeft Codarts het lectoraat Sustainable Performance ingesteld.

De bevindingen van het onderzoeksproject Muzikale Blessuretijd in termen van gezond presteren hebben geleid tot het concept van het lectoraat Sustainable Performance; hierbij sluit het initiatief aan bij de in het lectoraat Excellence and Well Being in the Performing Arts ingezette aandacht voor gezondheid. Vanuit dit lectoraat heeft de toenmalige lector Anna Aalten de aandacht vooral gericht op dans, blessurepreventie, voeding en mentale training.

De nieuwe lector Frank Heckman herdefinieert het concept "excellence" door het in de context van de omgeving te plaatsen: Sustainable Performance gaat om het samenspel van performers en hun omgeving, de factoren die van invloed zijn op het realiseren van hun beste prestaties. Hoe komen musici, dansers, circusartiesten tot deze prestaties? Hoe zorgen zij ervoor dat zij blijven groeien en hun performances voortdurend een toenemende kwaliteit laten zien en horen? Welke factoren –fysieke, mentale, sociale en emotionele– zijn van invloed op dit proces? Met andere woorden: How to sustain the ability to perform on a high level again and again? En: hoe kan Codarts hieraan bijdragen?

Antwoorden op deze vragen worden onderzocht en getoetst aan de hand van het leermodel Sustainable Performance/a Lifelong Journey, via praktijkgericht onderzoek met studenten en docenten uit alle academies/afdelingen van Codarts. Samen vormen zij de "community of practice" die met Frank Heckman op reis gaat.

De doelstellingen van het lectoraat zijn:

- studenten en docenten van Codarts reizen volgens het leermodel Sustainable Performance en
- beoordelen van toepassingsmogelijkheden van dit didactisch model.

De activiteiten van het lectoraat richten zich op:

- kenniscreatie/praktijkgerichte kennisontwikkeling,
- professionalisering docenten en
- bijdrage aan vernieuwing curricula.

Research Team

Het lectoraat is per 1 april 2009 gestart met de aanstelling van Frank Heckman als lector. Frank Heckman wordt ondersteund door:

- het Kernteam bestaande uit Maarten Bruns, Annelies Schrijnen-van Gastel en Marijke Tielienius Kruijthoff;
- het Projectteam Sustainable Performance met als leden: Ben Bergmans, Linda Bloemhard, Maarten Bruns, Hein van de Geyn, Hanna Kiewiet, Marijke Tielienius Kruijthoff, Annelies Schrijnen, Karlijn Verschoor;
- de Kenniskring met zo'n 20 studenten, 20 docenten en een aantal andere medewerkers uit diverse afdelingen/opleidingen van Codarts;
- Raad van Advies met externe deskundigen.

Het lectoraat heeft een looptijd van vier jaar: april 2009- april 2013. In 2009 is een begin gemaakt met bestudering van theorie rondom sustainable performance, open systemen, positieve psychologie, ecological learning en de "Heroes Journey" die heeft geleid tot het leermodel Sustainable Performance en zijn praktische voorbereidingen getroffen voor organisatie van de "community of practice" en de action research, alsook contacten m.b.t. satellietprojecten.

Producten

De producten die in de context van het lectoraat tot stand zijn gekomen, zijn:

- Visie Artistieke Raad, koers zetten (Zinderend Podium);
- bijdrage Mastercoach programma Roots & Routes;
- selectie studenten/docenten voor onderzoek;
- werksessie docenten "Waar je struikelt ligt de schat begraven";
- beeldverhaal Lector Frank Heckman op You Tube;
- interview met Frank Heckman in Codarts Magazine, zomer 2009;
- eindverslag Muzikale Blessuretijd. Van muzikale blessuretijd naar gezond presteren. (november 2009);
- werksessie en circa 20 filmportretten Best Practices in Healthy Performance als onderwijs- en informatiemateriaal;
- bijdragen aan workshops Essential Personal Performing voor studenten conservatorium;
- start Sustainable Performance Community of Practice (20 studenten, 20 docenten en 10 overige medewerkers Codarts);
- begeleiding van enkele studenten Master of Music;
- onderzoeksdesign Sustainable Performance (eind 2009);
- activiteitenplanning komende 4 jaar op BaseCampHQ;
- ontwerp en uitvoering Ning License to Travel t.b.v. communicatie binnen community of practice;
- diverse interviews met studenten door lector Frank Heckman.

5 Codarts in Company

5.1 In samenwerking met Codarts

Codarts probeert om midden in de maatschappij te staan. Zij doet dit op verschillende manieren, zoals uit dit hele jaarverslag blijkt. Codarts betreft enerzijds het werkveld zoveel mogelijk bij de opleidingen, anderzijds bereidt Codarts de student voor op zijn maatschappelijke positie.

Stages

Ook binnen het kunstvakonderwijs zijn stages van belang. Middels de stages worden de studenten voorbereid op het actuele werkveld. Het stagebeleid van Codarts is zowel gericht op de docentenopleidingen als op de uitvoerende opleidingen. Voor de docentenopleiding van het Rotterdams Conservatorium zorgt het stagebureau samen met de student voor een interne stage, waarbij de student lesgeeft aan studenten van Codarts. In de hoofdfase kunnen studenten de minor Onderwijskunde kiezen. Deze minor heeft ook een belangrijke stagecomponent, die de muziekschoolpraktijk kan betreffen maar ook bijvoorbeeld workshops op de verschillende niveaus van regulier onderwijs. Onder de stagebiedende instellingen vinden we onder andere de SKVR, muziekscholen in den lande, het Centrum voor Kunsten in Utrecht, het Kunstgebouw in Delft en het Grafisch Lyceum in Rotterdam. Ook binnen de opleiding Docent Dans lopen de studenten stage bij de SKVR, ballet- en dansscholen in tal van steden, bij het centrum van de kunst, theatergroep DOX en het Jeugdtheater Hofplein.

Daarnaast is het mogelijk dat studenten aan de uitvoerende opleiding korte of lange tijd een stage lopen bij een gezelschap.

Werkveld

Belangrijk voor Codarts is de betrokkenheid van het werkveld bij de opleidingen. Codarts realiseert dit op verschillende manieren, onder andere met de al genoemde gastdocenten en masterclasses. Daarnaast hebben de verschillende opleidingen ook op andere wijze contact gehouden met het werkveld, vaak rondom specifieke ontwikkelingen binnen de opleiding zelf. Het Rotterdams Conservatorium heeft gebruikmakend van de academiestructuur de relaties met het werkveld kunnen verdiepen. De opleiding Docent Muziek hield naast een werkveldraadpleging, waarbij een aantal voorbeelden de revue passeerde t.a.v. de inzet van de nieuwe media in het onderwijs, ook een alumnibijeenkomst - die overigens jaarlijks gehouden wordt. Ook participeerde deze opleiding in een aantal projecten binnen de brede school o.a. met de World Music Box en via Ieder Kind een instrument. De opleiding Dans heeft als standaard beleid het werkveld via een groot aantal gastdocentschappen bij het onderwijs te betrekken. De opleiding Docent Dans is zeer betrokken bij het werkveld met name via deelname aan projecten op het gebied van urban culture. De opleiding Circus wist het werkveld te benaderen via projecten als Rotterdam Circusstad en het sub-project wijkgericht werken.

Andere kennisinstellingen

Bestaande samenwerkingsverbanden met andere hogescholen zijn in 2009 voortgezet. De samenwerking met Hogeschool InHolland met betrekking tot het Conservatorium Alkmaar concentreerde zich op uitwisseling van ervaringen rondom de accreditatie van de opleidingen. Ook andere onderwijskundige samenwerkingsverbanden zoals met de UvA (wereldmuziek), ARTEZ en de Willem de Kooning Academie van de Hogeschool Rotterdam werden voortgezet. Via de benoeming van de voormalig lector Wereld Muziek tot buitengewoon hoogleraar aan de Universiteit Leiden is ook de relatie met deze universiteit versterkt.

5.2 Codarts in de regio

Codarts kiest duidelijk ook voor een regionale functie. Al sinds 1999 bestaat er op initiatief van Codarts een bestuurlijk platform met vertegenwoordigers van het Grafisch Lyceum Rotterdam,

ROC Albeda, ROC Zadkine, Hogeschool Rotterdam, LMC, SKVR en Jeugdtheater Hofplein met als doel een breed stedelijk draagvlak ten behoeve van het kunstvakonderwijs te creëren. In de Economic Development Board Rotterdam heeft Codarts zijn deelname aan de Taskforce Creative Industries gecontinueerd.

De samenwerking met het Albeda College op het gebied van de nieuwe MBO-opleiding tot producer/musicus verloopt naar wens. De relaties tussen de opleidingen Dans van het Albeda College en Codarts zijn aangetrokken. Besprekingen met het Albeda College hebben plaatsgevonden om ook een MBO-opleiding Circus Arts samen met Codarts op te zetten. Een curriculum, in eerste instantie voor de vrije keuzeruimte van de opleiding Spel en Bewegen waarin Circus Arts op MBO-niveau wordt ondergebracht en vervolgens ook voor een afstudeervariant binnen deze opleiding, is uitgewerkt dankzij een subsidie van de gemeente Rotterdam. Ook met het Thorbecke College wordt intensief samengewerkt om binnen hun formule een vooropleiding voor het circus te beginnen.

5.3 Codarts Mondiaal

Codarts als instelling karakteriseert zich door een internationale uitstraling. Dit komt op verschillende manieren tot uiting.

Student- en docentpopulatie

Een groot percentage van de studentpopulatie is van buitenlandse origine. Voor het Conservatorium ligt dat op 42%, voor de Dansacademie op 59% en voor de Circusacademie op 48%. Dit maakt dat ook de van origine Nederlandse studenten in een internationale omgeving verkeren (Internationalisation at home). Volgens de Nuffic behoort Codarts hiermee tot een van de meest internationale hogescholen van Nederland.

Ook onder het docentencorps bevinden zich veel docenten van buitenlandse komaf en worden daarnaast regelmatig buitenlandse gastdocenten gevraagd om masterclasses te geven. De opleidingen blijven zodoende op de hoogte van de belangrijkste internationale ontwikkelingen. Zo heeft de RDA gewerkt met 12 buitenlandse gastdocenten en een viertal buitenlandse choreografen. Ook binnen het Conservatorium ontvangen de verschillende academies met grote regelmaat buitenlandse gastdocenten voor het geven van masterclasses.

Dienstverlening/opvangstructuur

Om deze instroom van buitenlandse studenten en docenten mogelijk te maken is een bijzondere infrastructuur noodzakelijk. Zo vindt alle communicatie naar studenten en docenten in zowel het Nederlands als Engels plaats en ook het onderwijs is in het Engels zodra er een buitenlandse student aan deelneemt. Voor huisvesting van studenten heeft Codarts recht op een quotum aan kamers van een plaatselijk woningverhuurbedrijf en voor de gastdocenten beschikt Codarts over een aantal appartementen waar deze in een zelfvoorzienende omgeving kunnen worden ondergebracht. Uiteraard bemiddelt de hogeschool ook op het gebied van visa en verzekeringen. De sociale opvangstructuur wordt voor het merendeel verzorgd door studenten die tot eenzelfde vakgroep behoren (RC), terwijl de klassikale aanpak bij de RDA en RCA voor een natuurlijke opvangstructuur zorgt.

Student/Docentuitwisseling

Gezien het internationale werkveld waarin studenten later terecht komen stimuleert Codarts deelname aan uitwisselingen. Hierbij blijft het een probleem de balans te vinden tussen inkomende en uitgaande studenten. Waar vorig jaar meer dan 40 studenten belangstelling toonden om bij Codarts te studeren, toonden minder dan 10 studenten belangstelling om naar het buitenland te gaan. Hiervan werden respectievelijk 11 en 5 uitwisselingen gerealiseerd. Voorlichting wordt gegeven via de Codarts Nieuwsbrief, op intranet en via de coördinatoren/academieleiders in de hoop dat studenten op tijd hun procedure voor toelating starten. Het aantal instellingen waarmee nu een overeenkomst bestaat is aanzienlijk uitgebreid -tot ruim 45- zodat er meer mogelijkheden ook voor onze studenten ontstaan.

Een aantal managers participeerde in de AEC bijeenkomst in Maastricht en de medewerkster internationalisering nam deel aan de voor internationaliseringsmedewerkers georganiseerde bijeenkomst in Boekarest. Twee docenten vertrokken naar het buitenland onder de noemer van Erasmus, maar veel meer docenten bewogen zich op het internationale vlak via deelname aan de IAJE (International Association of Jazz Educators) bijeenkomsten, deelname aan de Womex, en een studiereis voor docenten en studenten Latin naar Brazilië. Ook een van de stafmedewerkers nam deel aan een Erasmusuitwisseling, een mogelijkheid waar in de toekomst meer stafmedewerkers gebruik van zullen kunnen maken.

6 Faciliteren en Faciliteiten

Faciliteren en faciliteiten. Het zijn zaken die achter de schermen van het onderwijs plaatsvinden maar essentieel zijn om het onderwijs goed tot zijn recht te laten komen.

6.1 Ondersteuning

6.1.1 Codarts Productiebureau

In de uitvoerende kunsten zoals dans, muziek en circus is een goed productiebureau onmisbaar voor het realiseren van optredens waar studenten en docenten trots op kunnen zijn.

Het Codarts Productiebureau is verantwoordelijk voor de organisatie en coördinatie van projecten, producties en evenementen van het Rotterdams Conservatorium, de Rotterdamse Dansacademie en Rotterdam Circus Arts. Het productiebureau stelt zich ten doel studenten en docenten van Codarts een optimale, professionele omgeving te bieden voor onderwijs, studie, examens en optredens, opdat zij kunnen excelleren als musicus, danser en circusartiest. Het productiebureau valt als afdeling onder het College van Bestuur.

In 2009 heeft het productiebureau gewerkt aan een nieuwe aanpak voor de productie. Om tot een meer planmatige werkwijze te komen is in het begin van het jaar een inventarisatie gemaakt van de voorgenomen projecten van de academies. Door deze werkwijze en een eenduidiger aanpak van de diverse academies is een meer effectieve organisatie ingericht.

6.1.2 Communicatie & PR

De afdeling Communicatie & PR is verantwoordelijk voor de interne en externe communicatie van de hogeschool. De afdeling onderhoudt contacten met de media, verzorgt de publicaties en activiteiten in het kader van studentenwerving (brochures, flyers, advertenties en open dagen), coördineert de productie van de studiegidsen, beheert de website www.codarts.nl en het intranet en is verantwoordelijk voor de publiciteit rondom projecten, voorstellingen en andere activiteiten van de hogeschool. De afdeling brengt daarnaast het relatiemagazine 'Codarts Magazine', het personeelsblad 'Codarts Personal' en een digitale nieuwsbrief uit.

Met alle communicatiemiddelen tracht de afdeling CO&PR o.a. kwaliteit, openheid en diversiteit uit te stralen. Codarts is een topinstituut waar toptalent wordt opgeleid voor een carrière in muziek, dans of circus. O.a. de Codarts-website en brochures onderscheiden zich van die van andere hogescholen door de exclusieve en theatrale uitstraling. Nergens ter wereld vind je een instituut waar je dans, circus en zo veel verschillende muziekstromingen kunt studeren. Ook deze openheid en diversiteit komen in alle communicatie-uitingen naar voren door het gebruik van jargon en foto's die kenmerkend zijn voor de verschillende opleidingen.

Voor de informatievoorziening naar huidige studenten en in de werving van potentiële studenten is een inzichtelijke website met goede informatie van cruciaal belang. CO&PR heeft in 2009 verschillende veranderingen doorgevoerd in de website. Het gaat om verbeteringen in de structuur en de gebruiksvriendelijkheid alsmede de look en feel van de website. De homepage is overzichtelijker en dankzij een welkomstmenu komen bezoekers van de site sneller bij de gewenste informatie. In 2009 is steeds meer beeld en geluid op de website geplaatst. Codarts is een zeer 'fotogenieke hogeschool'. Bij ieder bericht worden foto's, een slideshow, geluidsfragmenten of een filmpje geplaatst. Het Codarts YouTube Kanaal bevat ruim 60 filmpjes.

In 2009 ontwikkelde het bezoek aan de Codarts website zich als volgt:

Month	Unique visitors	Number of visits	Pages	Hits	Bandwidth
Jan 2009	16794	28256	699278	1331842	15.94 GB
Feb 2009	6712	10403	221669	458085	5.57 GB
Mar 2009	179	253	880	2345	31.40 MB
Apr 2009	9807	19808	122275	568358	8.99 GB
May 2009	14715	33447	178452	848425	15.34 GB
Jun 2009	14909	33571	207972	901376	16.27 GB
Jul 2009	11619	27405	162822	639927	10.57 GB
Aug 2009	11507	27662	147043	636244	11.22 GB
Sep 2009	14339	31945	189882	901474	15.16 GB
Oct 2009	15895	27864	173572	897362	15.82 GB
Nov 2009	16191	28016	163358	928580	16.20 GB
Dec 2009	5827	9219	66527	325452	5.80 GB
Total	138494	277849	2333730	8439470	136.90 GB

www.codarts.nl heeft zijn piek rondom de Open Dagen. In deze piekmaand bekeken 16794 unieke bezoekers codarts.nl.

De grootse feed komt van Google. Daar wordt Codarts via 3970 trefwoorden gevonden.

www.codarts.nl wordt het meest bezocht door IP-adressen uit Nederland, maar ook internationaal wordt de website bekeken. In de top 5 staan België, Polen, Duitsland, Italië en Griekenland.

In 2009 heeft CO&PR voor de Rotterdamse Dansacademie, Rotterdam Circus Arts, het Rotterdams Conservatorium als geheel en de klassieke, jazz-, pop-, wereldmuziek- en muziektheateracademie nieuwe brochures geproduceerd. Daarnaast heeft CO&PR in 2009 folders over onderdelen van academies of over thema's gemaakt. Voorbeelden zijn een folder over Danstherapie en over Muziek aan de Basis en Codarts in the Pocket (een klein boekje met informatie over Codarts). Daarnaast maakte CO&PR posters voor projecten (Watt nou Pop?!; Summerschool, Vocal Summit, Prix du Port) en voor de Open Dagen.

CO&PR brengt eveneens het relatiemagazine Codarts Magazine uit. Het verschijnt viermaal per jaar en bericht over nieuwe en lopende initiatieven en activiteiten van de hogeschool, het College van Bestuur en haar opleidingen. Het magazine brengt nieuws, portretteert studierichtingen, medewerkers en studenten van zowel het Rotterdams Conservatorium, de Rotterdamse Dansacademie als Rotterdam Circus Arts. In 2009 heeft CO&PR Codarts Magazine een nieuwe lay out gegeven. Getracht is om het Magazine een meer 'arty' uitstraling te geven. Ook bevatten de pagina's minder tekst en meer beeld, zodat het voor de lezer aantrekkelijker is geworden.

Hiernaast brengt CO&PR viermaal per jaar het personeelsblad Codarts Personal uit. In 2009 heeft CO&PR een nieuwe redactionele formule en lay out ontwikkeld voor Codarts Personal. Het blad bevat meer 'human interest'-onderwerpen zoals de bijzondere hobby van een medewerker en een interview met een samenwerkingspartner van Codarts.

In 2009 heeft CO&PR diverse felicitatieadvertenties geplaatst voor docenten en studenten die prijzen winnen. Primair doel is het feliciteren, secundair doel is PR voor Codarts. Codarts is een instituut waar docenten en studenten vaak in de prijzen vallen.

CO&PR verstuurt regelmatig persberichten. In 2009 werden deze persberichten goed overgenomen in regionale en landelijke dagbladen. Bovendien werd CO&PR vaak benaderd door gedrukte media, radio en tv voor informatie en interviewaanvragen.

Ook in 2009 heeft CO&PR de communicatie rond de Open Dagen verzorgd. CO&PR besteedt aandacht op de site aan de Open Dagen, adverteert in tijdschriften, kranten en op websites, zorgt voor gratis vermeldingen op websites als Qompas en Studiekeuze123 en maakt posters en flyers. De A2-posters en flyers werden verstuurd via een direct mail actie naar diverse adressenbestanden zoals een bestand van balletscholen, een bestand van muziekscholen etc. In 2009 heeft CO&PR t.b.v. de betere zichtbaarheid in de stad voor het eerst een postercampagne gevoerd. In de weken voorafgaand aan de Open Dagen hebben op 150 plaatsen in Rotterdam (via Culturele Affichering Rotterdam van Rotterdam Festivals) A0-posters gehangen met informatie over de Open Dagen van Codarts.

CO&PR produceert jaarlijks publicaties onder het Codarts Media label. In 2009 zijn de volgende publicaties verschenen:

- CD Live opname in de Doelen van de Prokofiev-marathon door studenten van het RC
- publicatie 'Something Else; het kunstvakonderwijs in 2015' ter gelegenheid van het 10-jarig jubileum van Jikkie van der Giessen.

In 2009 werd voor de tweede maal Prix du Port georganiseerd, de prijs voor muzikaal toptalent. CO&PR verzorgde alle communicatie voorafgaand en na afloop van de finale van Prix du Port. De prijs is een initiatief van het Havenbedrijf Rotterdam, het Luxor Theater en Codarts. Het thema voor deze editie was Nieuwe Energie. De jury beoordeelde op muzikaliteit, invulling van het thema en performerskwaliteiten. Vijf finalisten streden op 25 april 2009 in het nieuwe Luxor Theater om de felbegeerde Prix du Port. Winnares Maria Fernandez Alvarez ontving 10.000 euro en eeuwige roem. Sanne Wallis de Vries presenteerde de finale op haar geheel eigen wijze. De avond werd spectaculair afgesloten met een show onder regie van Vincent de Rooij (Dogtroep) met circus, dans en veel muziek.

6.1.3 Mediatheek & Archief

Mediatheek

De mediatheek is één van de deelnemende partijen aan het project Kennismanagement. In het kader van dit project zijn samen met de afdeling Middelen/ICT de verschillende componenten van het begrip 'kennisplein' in een tijdspad uitgezet.

In 2009 zijn in dit verband meerdere activiteiten gerealiseerd. Om te beginnen is een digitale bibliotheek opgezet. Er zijn licenties afgesloten voor diverse online bronnen. Via intranet hebben studenten en medewerkers toegang tot databases met bladmuziek, geluidsbestanden en videomateriaal, elektronische boeken en tijdschriften, online woordenboeken en encyclopedieën.

Software is aangeschaft waarmee persoonlijke wachtwoorden kunnen worden aangemaakt voor Picarta: de gezamenlijke catalogus van o.a. de Koninklijke Bibliotheek, universiteits- en hogeschoolbibliotheken en grote openbare bibliotheken in Nederland.

Studenten en medewerkers hebben met het wachtwoord zelf toegang tot de zoekfaciliteit en kunnen dus nagaan waar gezochte literatuur, artikelen etc. beschikbaar is. Materialen kunnen vervolgens via de mediatheek van Codarts aangevraagd worden.

In overleg met het management van de masteropleidingen is Codarts Brainshop in het leven geroepen. Binnen Codarts Brainshop worden de onderzoeksrapporten van de verschillende masteropleidingen digitaal aangeboden. Codarts Brainshop is toegankelijk via intranet en de mediatheekcatalogus.

Verder is de gehele Bigband collectie geordend en ontsloten middels een titellijst welke via Intranet raadpleegbaar is.

Tenslotte is een training informatievaardigheden opgenomen in het curriculum als onderdeel van het traject Beroep en beleid. De eerste training is in het academisch jaar 2009/2010 verzorgd door de mediatheek.

Archief

Onder het motto "eerst het fysieke archief op orde, daarna werken aan een digitaal archief" is op de begane grond van het hoofdgebouw aan het Kruisplein een archiefruimte t.b.v. het fysieke archief gebouwd en ingericht met verrijdbare kasten.

Het leerlingenarchief is van de diverse locaties waarover het verspreid was verzameld en ondergebracht op het Kruisplein. Met inachtneming van de archiefwet is een begin gemaakt met de opschoning van dit archief. Tevens is gestart met het opschonen van het financiële archief.

De archiefbeheerder heeft zich verdiept in de diverse mogelijkheden voor digitale archiefverwerking. In 2010 zal hij dit voortzetten, waarna overleg zal plaatsvinden over de verschillende mogelijkheden.

Samenwerking

De afdeling werkt op lokaal, landelijk en internationaal niveau samen met de Centrale Discotheek Rotterdam, Openbare Bibliotheek Rotterdam, RotterdamNet, SCTC (Stichting Contact Theater Collecties), NVMB (Nederlandse Vereniging van Muziek Bibliotheken, SHB (Samenwerkingsverband Hogeschoolbibliotheken), IAML (International Association of Music Libraries) en SIBMAS (Société International des Bibliothèques et des Musées des Arts du Spectacle).

6.1.4 ICT

De afdeling Informatisering & Automatisering zorgt voor ICT-voorzieningen om de doelstellingen 'zorgen voor een sterke leeromgeving' en 'bieden van een aantrekkelijke werkomgeving' uit het Codarts Ontwikkelingsplan te realiseren.

In 2009 is het nieuwe studievolg systeem Osiris student succesvol ingevoerd. Begin 2010 zijn ook de studievoortgangresultaten van studenten online te raadplegen. Met de afronding van dit project zijn belangrijke stappen gezet in de vernieuwing van de studentinformatiesystemen.

Eveneens is in 2009 Studielink, het landelijke online inschrijfsysteem voor het hoger onderwijs, operationeel geworden. De aansluiting van Studielink op het inschrijfsysteem vond plaats in maart 2010. De inschrijvingen van nieuwe studenten en herinschrijvende studenten geschiedt nu volledig online.

Het CvB heeft een externe audit laten uitvoeren op de ICT afdeling door bureau Blue Mesa. Deze audit had tot doel vast te stellen wat de stand van zaken is bij de IT systemen en organisatie en of deze voldoende toegerust zijn voor de toekomst. Het onderzoek bleek dat Codarts in technische zin over adequate systemen beschikt. De audit bevat een aantal aanbevelingen over verbeteringen die aangebracht kunnen worden in de organisatie van de IT-functie binnen Codarts.

6.2 Huisvesting

Goede huisvesting en deugdelijke faciliteiten voor studenten en medewerkers zijn een belangrijke basis voor goed onderwijs. Voor Codarts zijn naast voldoende studieruimtes, goede ICT-voorzieningen en concertfaciliteiten ook zaken als herkenbaarheid en samenhang uitgangspunten voor de huisvesting van de afdelingen.

Codarts is gehuisvest op vijf locaties, verspreid over de stad Rotterdam.

De Rotterdam Classical Music Academy, de Rotterdamse Dansacademie, de Rotterdam Jazz Academy en de opleidingen Docent Dans en Docent Muziek zijn, naast een groot gedeelte van de ondersteunende diensten, gehuisvest in de hoofdvestiging van Codarts aan het Kruisplein, boven de Doelen. Naast het CvB vinden hier ook de Facilitaire afdeling, het Productiebureau, I&A en de afdeling Communicatie & PR onderdak.

De Rotterdam World Music Academy is gevestigd in het nieuwe World Music & Dance Centre aan de Pieter de Hoochweg. De Muziektheateracademie heeft een eigen gebouw aan de Voorschoterlaan. De Rotterdam Pop Academy bevond zich eerst in het popverzamelgebouw WaterFront aan de Maas. Eind 2009 is deze opleiding verhuisd naar het WMDC. De opleiding Rotterdam Circus Arts is te vinden op het voormalige sportcomplex van Shell op het Vijfsluizen-terrein.

In de loop van 2009 heeft Codarts een plan opgesteld om in het kader van een verdere verbetering van de huisvesting te komen tot een herschikking van de gebouwen. De verhuizing van de Rotterdam Pop Academy maakte daar onderdeel van uit. Verder is het merendeel van de kantoren van de ondersteunende diensten gehuisvest in het Rotterdam Building. Hiermee is op het Kruisplein meer ruimte gecreëerd voor het onderwijs zelf.

7 De kwaliteit verzekerd

7.1 Kwaliteitszorg

Sinds eind 2004 werkt Codarts met het Ontwikkelingsplan september 2004 - september 2008 (tussentijds verlengd tot 2010).

Dit plan is een uitwerking van het instellingsplan Kiezen is Doen, waarin de strategische beleidsvisie van Codarts is weergegeven. Het bevat negen doelstellingen:

- 1) afleveren van hooggekwalificeerde afgestudeerden;
- 2) zorgen voor onderwijs op maat;
- 3) zorgen voor een sterke leeromgeving;
- 4) fungeren als een multidisciplinair talent- en kenniscentrum;
- 5) zorgen voor een optimale aansluiting op het toeleverend onderwijs;
- 6) benutten en ontwikkelen van de talenten van het personeel;
- 7) een aantrekkelijke werkomgeving bieden;
- 8) bijdragen aan een aantrekkelijke, sociaal en economisch welvarende regio;
- 9) een financieel gezonde hogeschool zijn en blijven.

Bij het opstellen van het ontwikkelingsplan is het zogenaamde EFQM-model gevolgd, een kwaliteitszorgsysteem waarin de Plan-Do-Check-Act-cyclus (PDCA-cyclus) centraal staat. De doelstellingen zijn onderverdeeld naar de in het EFQM-model onderscheiden resultaatgebieden en vertaald in concreet beoogde resultaten, evenals daartoe te verrichten activiteiten. Tevens is aangegeven op welke wijze één en ander wordt aangepakt (organisatie-eenheden en procesmanagement) en de manier waarop en de frequentie waarmee wordt gemeten of de beoogde resultaten daadwerkelijk worden bereikt, opdat waar nodig bijstelling kan plaatsvinden (de check- en actfase uit de PDCA-cyclus). In 2005 zijn door de verschillende organisatieonderdelen van Codarts op basis van het ontwikkelingsplan meerjarenplannen en – om te komen tot een adequate fasering en prioriteitstelling – jaarplannen opgesteld. In 2006 is in dit verband vooral aandacht besteed aan het ontwikkelen en introduceren van plannings- en rapportagevormen, waarbij zowel de samenhang tussen ontwikkelingsplan, meerjarenplannen en jaarplannen helder tot uiting komt (koppeling van centrale en decentrale activiteiten aan beoogde resultaten en doelstellingen uit ontwikkelingsplan en meerjarenplannen) als meer expliciet aandacht wordt besteed aan evaluatie/resultaatmeting.

In 2007 en 2008 heeft de nadruk gelegen op het vormgeven en implementeren van een meer adequate interne P&C-cyclus, met daarin ook momenten voor tussentijdse voortgangsbewaking en desgewenst bestuurlijke bijsturing. Dit door middel van een relatief eenvoudig systeem waarbij opleidingen/afdelingen enkele keren per jaar via een zogenaamde stoplichtenrapportage aangeven wat per onderdeel van hun jaarplan/activiteitenoverzicht de stand van zaken is: bespreking hiervan vindt plaats in de reguliere bilaterale overleggen met het CvB. In 2009 is deze systematiek verder vervolmaakt met het afsluiten van managementcontracten.

In de loop van de planperiode is in de vorm van een 'quick scan' regelmatig over de voortgang van de uitvoering van het ontwikkelingsplan gerapporteerd en geconstateerd dat er al heel veel was bereikt en in gang gezet, maar dat het ambitieniveau (en daarmee ook de hoeveelheid voorgenomen activiteiten) dusdanig hoog was dat volledige uitvoering binnen de planperiode niet realistisch was. Daarom is al eind 2007 besloten de werkingsduur van het ontwikkelingsplan te verlengen tot 2010.

Een meer uitvoerige rapportage per ultimo 2008 heeft dit beeld bevestigd: het overgrote deel van het ontwikkelingsplan is hetzij uitgevoerd, hetzij in gang gezet en geconcludeerd mag worden dat het ontwikkelingsplan richting en inhoud heeft gegeven aan de uitgevoerde activiteiten. Aangezien de planperiode van het lopende ontwikkelingsplan in 2010 eindigt is de hogeschool eind 2008 op weg gegaan naar een volgend strategisch beleidsplan. Codarts kiest daarbij onder meer een interactieve aanpak door op intranet stellingen te plaatsen gerelateerd aan de kwaliteit van het onderwijs en de ontwikkelingen in de maatschappij. Medewerkers en studenten konden

op die stellingen reageren. Langs deze weg is een aantal thema's uit de organisatie naar voren gekomen welke van essentieel belang zijn voor de inhoud van het nieuwe instellingsplan. Dit betreft de thema's talentontwikkeling en nieuwe media. In 2009 is Codarts gestart met de ontwikkeling van een nieuwe visie op de vooropleidingen. Onderzocht wordt in hoeverre werving, selectie, instroom en scholing van bijzonder getalenteerde kinderen en jongeren, met name op het gebied van dans, muziektheater en circus, efficiënter en effectiever kunnen plaatsvinden. Nieuwe media is één van de onderwerpen waarover op de eerste managementdagen in 2010, waarin de basis voor een nieuw instellingsplan wordt gelegd, van gedachten zal worden gewisseld.

Naast de activiteitenoverzichten/stoplichtenrapportages worden diverse evaluatievormen gebruikt om te toetsen of de geformuleerde streefdoelen zijn gerealiseerd:

- eind 2006 is in de vorm van een conservatoriumbrede nulmeting per academy de stand van zaken op de NVAO-toetscriteria met betrekking tot de doelstellingen van de opleiding, programma, personeelsbeleid, voorzieningen, kwaliteitszorg en resultaten in beeld gebracht;
- module-evaluaties: alle onderwijsmodulen dienen eenmaal per vier jaar geëvalueerd te worden door studenten en docenten, nieuwe modulen worden direct in het jaar van invoering geëvalueerd;
- tweejaarlijks vindt een studenttevredenheidsonderzoek (STO) plaats;
- tweejaarlijks vindt een medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) plaats;
- specifieke activiteiten zoals die van het platform Gezondheid worden afzonderlijk geëvalueerd.

Maatregelen tot verbetering die uit dergelijke evaluaties voortvloeien worden vervolgens zoveel mogelijk in de reguliere P&C-cyclus opgenomen.

Om de interne kwaliteitszorg en een systematische werkwijze volgens de PDCA-cyclus zo goed mogelijk in de organisatie in te bedden is dit onderwerp ook in 2009 op verschillende momenten en in verschillende overlegverbanden aan de orde geweest:

- de Codarts-managementdagen zoals die enkele malen per jaar plaatsvinden
- het CvB-directeurenoverleg
- de managementoverleggen van de diverse academies
- aparte bijeenkomsten voor het onderwijsondersteunend personeel
- en vanzelfsprekend in het kader van lopende en voor te bereiden accreditatieprocessen.

7.2 Resultaten

Ook voor het jaar 2009 hebben de opleidingen/afdelingen als uitwerking van het ontwikkelingsplan (en de daarop gebaseerde meerjarenplannen) een activiteitenoverzicht opgesteld. Conform de richtlijnen van het CvB, zoals verwoord in de kaderbrief financiën en kwaliteitszorg, is daarbij prioriteit gegeven aan (verdere) verbetering van de bedrijfsvoering, de organisatie en het beheer van de onderwijsprocessen, interne communicatie en kennismanagement.

Veel aandacht is, zeker in het eerste deel van het jaar, uitgegaan naar de accreditatie van de opleidingen Muziek en Docent Muziek van het Rotterdams Conservatorium. Vele betrokkenen binnen de organisatie hebben een bijdrage geleverd aan het opstellen van de hiertoe noodzakelijke management reviews en het verzamelen en ordenen van het bijbehorende bewijsmateriaal, dat deels in hard copy aan de commissie ter beschikking is gesteld en daarnaast over de hele breedte digitaal toegankelijk is gemaakt (zie verder hoofdstuk 3.1 hiervoor). In de management reviews zijn op diverse facetten van het gehanteerde beoordelingskader verbeteracties geformuleerd. Een deel hiervan is al in 2009 gerealiseerd (bijvoorbeeld de prestatiecontracten tussen CvB en academiemanagement), voor het overige zijn deze opgenomen in de activiteitenoverzichten voor 2010 (bijvoorbeeld een meer systematische organisatie van de contacten met het werkveld).

Hiernaast is een groot aantal verbeteringsmaatregelen welke voortkwamen uit het studenttevredenheidsonderzoek (STO) 2008 ter hand genomen.

In 2008 heeft Codarts meegedaan aan het door de HBO-Raad georganiseerde landelijke StudentTevredenheidsOnderzoek (STO). De vragenlijst voor dit onderzoek bestond uit een landelijk, voor alle deelnemende hogescholen gelijkloidend gedeelte met diverse thema's en een aantal door Codarts daaraan toegevoegde eigen vragen.

Over het algemeen maakte het studenttevredenheidsonderzoek duidelijk dat studenten tevreden zijn over de opleiding en dat zij zeer positief zijn over de docenten. Ook werd duidelijk dat het onderwijs aanspreekt en dat studenten het gevoel hebben dat ze goed worden voorbereid op hun beroep. Net als in het landelijk onderzoek kwam naar voren dat de communicatie/informatieverstrekking verbeterd kan worden.

In het najaar van 2008 hebben op academieniveau gesprekken plaatsgevonden tussen (bachelor)studenten en (onderwijs)management over de resultaten van het STO: het verhaal achter de cijfers.

Op basis van deze gesprekken zijn vervolgens per academie en Codartsbreed verbeteracties geformuleerd en in gang gezet. De hoop en verwachting is dat uit het studenttevredenheidsonderzoek 2010 (de Nationale StudentenEnquête) zal blijken dat de verrichte inspanningen hun vruchten hebben afgeworpen. De resultaten van de NSE 2010 worden rond de zomer verwacht.

8 Organisatie en bestuur

8.1 Personeel en Organisatie

Codarts legt de verantwoordelijkheden laag in de organisatie. Dat spreekt de kracht en het talent van mensen aan. In 2007 is Codarts begonnen de opleidingsrichtingen onder te brengen in academies. Deze academies opereren zelfstandig binnen de kaders van Codarts als geheel. In 2007 is gestart met het proces van decentralisatie. In 2008 is het onderwijs organisatorisch ondergebracht in acht academies: Rotterdam Classical Music Academy, Rotterdam Jazz Academy, Rotterdam World Music Academy, Rotterdam Pop Academy, Muziektheateracademie, Docent Muziek (samen het Rotterdams Conservatorium), de Rotterdamse Dansacademie en Rotterdam Circus Arts.

In 2009 is de Bestuursdienst gevormd. Hierin zijn ondergebracht de taken op het gebied van bestuursondersteuning, kwaliteitszorg, onderzoek en onderwijsontwikkeling. Daarnaast kent Codarts de directie Middelen alsmede vijf (staf)afdelingen/bureaus: Communicatie & PR, P&O, Facilitaire Zaken, Productiebureau en Mediatheek.

8.1.1 Personeelsbeleid

Voor de werkzaamheden van het Bureau P&O vormden het tot 2010 verlengde Ontwikkelingsplan 2004 – 2008 en het daarvan afgeleide Personeelsbeleidsplan 2005 - 2008 en het activiteitenplan 2009 de belangrijkste basis. Daarnaast heeft P&O zoals ieder jaar ook een aantal initiatieven genomen op basis van interne signalen en/of externe ontwikkelingen.

Lokaal overleg vakcentrales

In 2009 heeft het CvB tweemaal overleg gevoerd met de vakcentrales over onder meer het sociaal jaarverslag 2008 en het Actieplan Leerkracht.

Werving en selectie

Zoals elk jaar faciliteert Bureau P&O het werving- en selectieproces voor nieuwe medewerkers en docenten.

In 2009 was er sprake van een vacaturestop. Alleen de formatieplaatsen die vrij kwamen door vertrek van een medewerker mochten opgevuld worden. In 2009 is er voor drie vacatures een selectieprocedure gestart, de drie functies zijn vervuld door externe kandidaten.

Communicatie: Codarts Personal

Samen met Communicatie & PR heeft Bureau P&O het blad Codarts Personal verder vorm en inhoud gegeven, waardoor o.a. actuele informatie op personeelsgebied verspreid wordt onder alle medewerkers. Belangrijke P&O-onderwerpen in Personal 2009 waren:

- inhouding WGA
- pseudopremie WW vervallen
- pensioen en de kredietcrisis
- fietsende werknemer minder vaak ziek
- bereikbaarheid Rotterdam Building
- normpercentage en CAO ophoging salaris
- wat te doen bij ziekte?
- gehoorbescherming voor muziekdocenten
- personeelsvereniging

Jaartaken en arbeidsovereenkomsten

Ieder studiejaar verwerkt het bureau P&O de jaartaken en de daaraan ontleende arbeidsovereenkomsten met docenten.

Deskundigheidsbevordering

In 2009 is veel aandacht besteed aan individuele ontwikkeling, zowel op verzoek van de medewerker als op initiatief van de leidinggevende. Dit betreft onder andere managementopleidingen, functiespecifieke opleidingen, coachingstrajecten, congressen en cursussen t.b.v. ARBO en bedrijfshulpverlening. In september 2009 is een samenwerking aangegaan met coach Jacob 't Hart. De heer 't Hart is in september gestart met het coachen van 7 medewerkers, hoofdzakelijk gericht op de ontwikkeling van de kerncompetenties.

Bureau P&O heeft in 2009 vier scholingsaanvragen ontvangen. Hiervan zijn daadwerkelijk drie medewerkers een opleiding gaan volgen. P&O adviseert de leidinggevende en/of medewerker bij het zoeken naar de meest adequate opleiding, het opstellen van een scholingsplan en studieovereenkomst.

ARBO

P&O heeft in samenwerking met Kwaliteitszorg het plan van aanpak uit 2006 verder uitgevoerd. Hiertoe wordt gewerkt met een ARBO-stuurgroep. Daarnaast zijn op alle locaties preventiemedewerkers (met eveneens specifieke deskundigheid op het gebied van werkplekinrichting) aangesteld. Hiermee is sprake van een adequate ARBO infrastructuur.

Ook in 2009 is veel aandacht besteed aan de gehoorbescherming voor docenten van het Conservatorium en andere medewerkers die gedurende hun werk aan (te) veel geluid worden blootgesteld. Na het aanbieden van gehoortesten en vervolgens individueel op maat gemaakte gehoorbeschermers in 2008 lag de nadruk in 2009 op het herhalen van de relevante informatie en het op allerlei wijzen stimuleren van de in aanmerking komende medewerkers om gebruik te maken van de aangeboden beschermingsmiddelen. Hiertoe is gemiddeld genomen eenmaal in de zes weken de gelegenheid geboden (aan studenten en medewerkers) om informatie en advies in te winnen en/of gehoorbeschermers te laten aanmeten. Het is goed te zien dat deze sessies zich in een flinke en toenemende belangstelling mogen verheugen.

Een ander punt van aandacht was de griep epidemie (H1N1). Een schoolomgeving met een veelvuldig ook buitenlands reizende populatie is daarvoor uiteraard kwetsbaar. Voor het op de voet volgen van de (voorzien) ontwikkelingen en het uitvoeren van de aanbevelingen van de landelijke overheid heeft Codarts dankbaar gebruik gemaakt van de informatievoorziening en –materialen van het RIVM en daardoor de schoolbevolking adequaat kunnen informeren over te treffen voorzorgsmaatregelen en relevante gedragsvariabelen. Ook is extra geïnvesteerd in gericht schoonmaken van infectiegevoelige oppervlakken en zijn hulpmiddelen daarvoor aan de medewerkers beschikbaar gesteld voor gebruik op de werkplek. Tot substantiële problemen in onderwijs en bedrijfsvoering heeft een en ander niet geleid.

Sinds oktober 2009 Codarts biedt alle medewerkers bedrijfsfysiotherapie aan: fysiotherapie-advies op het werk (intakegesprek, klachteninventarisatie, advies en gerichte oefeningen) en (kortdurende) fysiotherapiebehandeling. Eén van de grote voordelen van het aanbieden van fysiotherapie-adviezen en behandelmogelijkheden op of dicht bij de werklocatie is uiteraard de tijdwinst die het oplevert, zowel voor de medewerker als voor werkgever. Ten tweede biedt het een laagdrempelige mogelijkheid om beginnende klachten te laten onderzoeken en zich te laten adviseren. Doordat de behandelend fysiotherapeut aanwezig is op de werkplek wordt de relatie tussen werkhouding, werkplek en werkgedrag meegenomen in het behandeltraject.

Tevens zijn middelen vrijgemaakt voor de aanschaf van beter meubilair voor muziekdocenten. In 2009 heeft één werkplekonderzoek plaatsgevonden, naar aanleiding waarvan betreffende medewerker aangepast kantoormeubilair heeft gekregen.

Verzuim

In 2009 zijn er in totaal 290 ziekmeldingen geweest. In 2008 waren dit er nog 339 (CD 113, RC 162, RDA 55, Circus 9). De gemiddelde verzuimduur is 13,6 dagen per ziekmelding en ligt daarmee hoger dan de 10,96 dagen in 2008. Dit betekent over 2009 in totaal 2611,4 verzuimdagen en een verzuimpercentage van 3,9.

	2006	2007	2008	2009
Verzuimpercentage	1,0	2,2	2,5	3,9
Gemiddelde verzuimduur - totaal (dagen)	10,2	8,4	11	13,6
Gemiddelde verzuimduur – kort (dagen)	3,9	3,2	4,1	1

De stijging van het ziektepercentage wordt veroorzaakt door de efficiëntere registratie bij de Witte Raaf. Er is een minimaal verschil op te merken tussen de leeftijdscategorieën. Vrouwen melden zich gemiddeld vaker ziek dan mannen. Van de 290 ziekmeldingen betroffen er 123 vrouwen en 167 mannen.

8.1.2 Kengetallen personeel

Het aantal medewerkers in 2009 is ten opzichte van 2008 gedaald:

	2006	2007	2008	2009
Aantal medewerkers (ultimo)	352	353	355	343
FTE's (ultimo)	196	191	192	186
Verhouding man/vrouw	68/32	68/32	68/32	65/35

Eind 2009 werkten bij Codarts 343 medewerkers. Het aantal medewerkers bij het Conservatorium was 216, bij de Centrale Dienst 67, bij de Dansacademie 52 en bij Circus Arts 8. Ultimo december 2009 waren er 186 fte's bij Codarts in dienst. Daarnaast zijn er gastdocenten verbonden aan de verschillende academies. Met een aantal gastdocenten is in 2009 een arbeidsovereenkomst conform de CAO aangegaan.

Verdeling fulltime-/parttime-aanstelling

Het totaal aantal medewerkers is met 12 personen afgenomen. Het aantal fulltimers is hogeschoolbreed met 5 personen afgenomen naar 59 personen in 2009. Het aantal parttimers is met 7 personen afgenomen.

(personen, ultimo 2009)	Totaal			Fulltime			Parttime		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Centrale Dienst	75	74	67	41	40	37	34	34	30
Rotterdams Conservatorium	221	219	216	13	13	13	208	206	203
Rotterdamse Dansacademie	55	53	52	7	10	9	48	43	43
Rotterdam Circus Arts	2	9	8	1	1	0	1	8	8
Totaal	353	355	343	62	64	59	291	291	284

Verdeling vast/tijdelijk

(personen, ultimo 2009)	Totaal			Vast			Tijdelijk		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Centrale Dienst	75	74	67	51	50	52	24	24	15
Rotterdams Conservatorium	221	219	216	131	142	144	90	77	72
Rotterdamse Dansacademie	55	53	52	36	40	34	19	13	18
Rotterdam Circus Arts	2	9	8	1	1	0	1	8	8
Totaal	353	355	343	219	233	230	134	122	113

In de huidige personeelsformatie hebben de medewerkers een gemiddelde duur van het dienstverband van 8 jaar. In 2008 was de gemiddelde duur 7,9.

Leeftijdsofbouw

De gemiddelde leeftijd van een medewerker bij Codarts was in 2009 48,1 jaar.

De leeftijdsopbouw in 2009 was als volgt:

(personen)	Totaal	Centrale Dienst	Rotterdams Conservatorium	Rotterdamse Dansacademie	Rotterdam Circus Arts
<30	22	8	10	3	1
30-34	26	7	13	5	1
35-39	39	9	23	5	2
40-44	45	9	33	3	-
45-49	51	8	42	10	1
50-55	64	11	43	8	2
55-60	48	6	29	12	1
>60	48	9	23	6	-
Totaal	343	67	216	52	8

8.2 Bestuur

Vanuit het Ontwikkelingsplan en de missie stelt het College van Bestuur de kaders vast waarbinnen de opleidingsdirecteuren en de directeur Middelen hun beleid voeren. De lectoraten en de stafafdelingen Personeel & Organisatie en Kwaliteitszorg (beide onderdeel van de afdeling Middelen), Communicatie & PR, Productiebureau en Research & Development vallen direct onder de verantwoordelijkheid van het College van Bestuur.

Ieder jaar leggen het College van Bestuur en het management afspraken over gewenste resultaten vast in de activiteitenoverzichten/jaarplannen van de verschillende eenheden. Op basis van de afdelingsjaarverslagen en tussentijdse voortgangsrapportages en besprekingen daarvan wordt de voortgang bewaakt en worden afspraken gemaakt voor het komende jaar.

Op deze manier beoogt het College van Bestuur het resultaatgericht werken te vergroten. Daarnaast biedt deze werkwijze de verschillende eenheden een grotere mate van vrijheid om binnen de kaders zelf te bepalen hoe zij de afgesproken resultaten bereiken.

In 2009 is het traject VIE verder uitgewerkt. VIE is Verscheidenheid in Eenheid en heeft als doel de organisatie dusdanig vorm te geven dat er korte lijnen tussen het CvB en de opleidingen/afdelingen blijven bestaan en dat de ondersteunende afdelingen hun diensten direct ter beschikking kunnen stellen aan de opleidingen. Bestuur en management hebben vastgesteld dat het streven is om een organisatie tot stand te brengen waarvan bezieling en kwaliteit de pijlers zijn, en waar het belang van de individuele werknemers en dat van de organisatie als geheel zo veel mogelijk samenvallen.

Nadat in 2008 de organisatie is ingericht, is in het afgelopen jaar veel aandacht besteed aan de scholing van de managers en aan de uitwerking van de procedures.

In 2009 is Samuel Wuersten door de raad van Toezicht benoemd tot 2^e lid van het College van Bestuur van Codarts, Hogeschool voor de Kunsten. Met het aanstellen van Samuel Wuersten wordt het organisatiemodel, waarbij een academie wordt aangestuurd door een onderwijs- en artistiek manager, ook in het College van Bestuur geborgd.

Bezoldiging

Codarts heeft een tweehoofdig college. De voorzitter van het College van Bestuur is in vaste dienst vanaf 1999. Het totaal aan arbeidskosten bedroeg in 2009 inclusief het werkgeversaandeel in pensioenlasten, sociale premies en emolumenten € 147.020 (2008: €139.790). Het tweede lid van het College van Bestuur is als zodanig aangesteld per 1 oktober 2009 en is eveneens in vaste dienst. Het totaal aan arbeidskosten voor dit collegelid bedroeg in 2009 inclusief het werkgeversaandeel in pensioenlasten, sociale premies en emolumenten € 23.286.

8.3 Horizontale en verticale verantwoording

Codarts kent verschillende vormen van verantwoording en dit jaarverslag is er één van. De hogeschool wil graag de transparantie en betrokkenheid vergroten. Op de website van de hogeschool (zowel de publieke site als het intranet) zijn de regelingen en uitgebreide informatie beschikbaar bij het onderdeel governance.

In de verticale verantwoording geeft Codarts uitvoering aan de regelingen die door het Ministerie van OCW zijn vastgesteld. Intern is de verticale verantwoording geregeld door middel van de Raad van Toezicht die toeziet op het handelen van het College van Bestuur. Onder horizontale verantwoording wordt de verantwoording richting medewerkers en studenten, het werkveld, georganiseerde beroepsgroepen, (lokale) overheden en andere stakeholders verstaan. Ook het overleg met de Medezeggenschapsraad maakt hier onderdeel van uit.

8.3.1 Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht ziet toe op een adequate besturing van Codarts door het College van Bestuur. De Raad concentreert zich op de realisatie van de doelstellingen van de hogeschool, de strategie en daaruit voortvloeiende resultaatontwikkeling alsmede de financiële situatie van Codarts.

De Raad van Toezicht van Codarts vindt het van belang om voldoende betrokken te zijn bij de hogeschool. De leden van de Raad hebben daarom frequent voorstellingen van de hogeschool bezocht en ook is de Raad aanwezig bij bijzondere gelegenheden om de sfeer en de vitaliteit van de instelling te proeven. De Raad van Toezicht van Codarts hanteert de branchecode HBO als kader voor haar handelen.

De Raad van Toezicht van Codarts bestaat uit vijf personen met een brede bestuurlijke ervaring in het cultureel, sociaal en economisch werkveld. Ze hebben een onafhankelijke positie. De Raad van Toezicht van Codarts heeft geen specifieke commissies. Wel heeft een lid van de raad de specifieke portefeuille financiën onder zijn beheer. De leden van de Raad van Toezicht ontvangen een vergoeding in de vorm van vacatiegeld ter hoogte van € 1500,- per jaar. De Raad van Toezicht is in 2009 vier maal bij elkaar geweest, altijd in het bijzijn van het College van Bestuur.

De Raad van Toezicht heeft goedkeuring gegeven aan de jaarrekening 2008. De Raad heeft vastgesteld dat er een gedegen financieel beleid is gevoerd en dat de realisatie binnen de begroting is gebleven. Op basis van de managementletter constateert de Raad dat de controle en beheerssystematiek voldoende is geborgd. In samenspraak met het College van Bestuur zijn de

aanbevelingen voor het opstellen van een treasury statuut overgenomen. In december 2009 is dit statuut in de Raad van Toezicht vastgesteld.

De Raad van Toezicht heeft de begroting 2010 vastgesteld. Het is volgens de Raad een adequate en heldere begroting. De liquiditeit en solvabiliteit zien er gezond uit. De belangrijkste opgave is het managen van de begroting en het hanteren van een strakke financiële sturing om de gezonde positie te behouden tegen de achtergrond van mogelijke bezuinigingen.

In 2009 zijn twee nieuwe leden tot de Raad van Toezicht toegetreden: Rudi Wester en Paul Rullmann. Rudi Wester was van 1 september 2003 tot 1 september 2009 directeur van het Institut Néerlandais in Parijs, tevens ambassadeeraad voor culturele zaken aan de Nederlandse ambassade in Parijs. Van 1991- 2003 werkte ze bij het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds, eerst als adjunct en vanaf 1995 als directeur. Jarenlang was ze literair journalist bij o.a. Vrij Nederland, Trouw en het TV-programma Hier is.. Adriaan van Dis. Paul Rullmann is Vice President for Education het College van Bestuur van de TU Delft. Hij heeft een ruime bestuurlijke ervaring in het onderwijs. Rudi Wester en Paul Rullmann zijn benoemd voor een zittingstermijn van vier jaar met een mogelijkheid tot twee maal vier jaar verlenging conform de branchecode HBO. Ook heeft de Raad van Toezicht de vacature van het tweede lid van het College van Bestuur ingevuld. Deze benoeming was wenselijk met het oog op de continuïteit van de organisatie. De Raad heeft Samuel Wuersten benoemd in het College van Bestuur. Met het aanstellen van Samuel Wuersten is het organisatiemodel, waarbij een academie wordt aangestuurd door een onderwijs- en artistiek manager, ook in het College van Bestuur geborgd.

In het kader van de governance code heeft de Raad van Toezicht in 2009 de overeenkomst met de accountant aan de orde gesteld. Uit de evaluatie die door het College van Bestuur is uitgevoerd komt naar voren dat de procedure voor de controle van de jaarrekening binnen de kaders van de Branchecode Governance HBO valt. Ook wordt geconstateerd dat Codarts geen separate interne control functie hanteert zoals de branchecode voorschrijft, maar dat een dergelijke aparte functie gegeven de omvang van de organisatie ook niet nodig is. Tenslotte wordt gemeld dat Codarts vanaf 2009 een nieuwe accountant van Deloitte heeft in aansluiting met hun beleid dat teamleden regelmatig rouleren.

In het voorjaar heeft er een open gesprek plaatsgevonden tussen de Raad van Toezicht, het management, een delegatie van de Medezeggenschapsraad en docenten van Codarts. Er is gesproken over artistieke ontwikkelingen, accreditatie en huisvesting.

Renumeratiebeleid

Binnen de kaders van de Branchecode Governance heeft de Raad een voorkeur voor een tijdelijke aanstelling met de mogelijkheid tot een structurele prestatiebonus.

Daarnaast wordt uiteraard rekening gehouden met in het verleden gesloten overeenkomsten, hetgeen voor de beide leden van het College van Bestuur neerkomt op een aanstelling voor onbepaalde tijd. Daarbij behoudt de Raad van Toezicht zich het recht voor een incidentele beloning te verstrekken bij uitzonderlijk goede prestaties.

8.3.2 Medezeggenschapsraad

De Medezeggenschapsraad is samengesteld uit vertegenwoordigers van alle geledingen binnen Codarts. Het is een belangwekkend overlegorgaan voor belangrijke ontwikkelingen binnen de hogeschool. De MR vertegenwoordigt de specifieke deskundigheid van de verschillende afdelingen en daarmee het menselijk kapitaal van de organisatie, het onderwijzend personeel en de studenten. De MR maakt gebruik van het wettelijk vastgestelde recht op inspraak door zich op onafhankelijke wijze te informeren, te adviseren en na rijp beraad al of niet in te stemmen met voorgestelde veranderingen.

De MR vergaderde in het kalenderjaar 2009 zeven keer onderling en zeven maal met het CvB. De Medezeggenschapsraad en het College van Bestuur hebben ten behoeve van de MR verkiezingen

in 2009 een nieuw MR reglement en een nieuw MR kiesreglement afgesproken. Ook heeft de MR ingestemd met het Onderwijs- en Examenreglement 09/10.

De Medezeggenschapsraad en het CvB hebben in 2009 intensief gesproken over de profielen van een aantal opleidingen, zoals de Docent Dans, Master of Music en de variant Creative Producer van de opleiding Muziek. Ook heeft de Medezeggenschapsraad ingestemd met een nieuwe opleidingscommissie Dans.

In oktober 2009 zijn verkiezingen voor de nieuwe MR gehouden. Er is door de kiescommissie veel werk verzet om het aantal kandidaten uit te breiden en de opkomst te verhogen. Met 142 kiezers (17,6%) bij het RC en 44 kiezers (64,7%) bij het personeel ondersteunende diensten/afdelingen lag de opkomst hoger dan de vorige keer. Voor de overige geledingen heeft er geen verkiezing plaatsgevonden omdat de kandidaten rechtstreeks gekozen zijn of omdat er geen kandidaten waren, zoals bij het personeel van de RDA. In de vergadering van begin december is de nieuwe MR officieel geïnstalleerd.

In 2009 hebben de Medezeggenschapsraad en het College van Bestuur gesproken over de interne communicatie. Eén van de conclusies van het studenttevredenheidsonderzoek uit 2008 was dat de informatievoorziening verbetering behoeft. De bestaande communicatiemiddelen zijn weliswaar nuttig maar een aantal knelpunten blijft bestaan. Het College van Bestuur heeft aan de MR een nieuw plan interne communicatie voorgelegd. Het nieuwe plan interne communicatie is erop gericht om de informatievoorziening verder te optimaliseren, door bijvoorbeeld het vernieuwen van het personeelsblad personal en het maken van een handzaam overzicht van de belangrijkste regelingen, procedures en voorzieningen. Ook zal in de introductie veel aandacht worden besteed aan de uitleg over de organisatie van Codarts. De MR is positief over het nieuwe plan. In hetzelfde kader heeft de Medezeggenschapsraad met het CvB gesproken over de communicatie naar studenten rond de invoering van het nieuwe studievolsysteem Osiris .

9 Financiën

Kerncijfers (in €)

	2009	2008
Exploitatieresultaat	113.396	5.217
Rijksbijdrage	17.294.669	16.178.391
Totale Baten	20.190.266	19.195.898
Eigen Vermogen	11.483.202	11.369.806
	2009	2008
rentabiliteit	0,6%	0,0%
solvabiliteit	42%	42%
current ratio	0,7	0,7

9.1 Algemeen

Het financieel beleid van Codarts is erop gericht om de beschikbare middelen maximaal te besteden aan onderwijs en onderzoek, met behoudt van een positieve balans tussen baten en lasten.

Door de ingezette maatregelen heeft het exploitatieresultaat zich in 2009 verder positief ontwikkeld. In de afgelopen jaren heeft Codarts belangrijke investeringen gedaan in modernisering van het onderwijsaanbod en – faciliteiten: de bouw van het WMDC, de omvorming van de opleiding docent dans, de start van de opleiding Circus Arts. Tegelijkertijd is de bedrijfsvoering en aansturing van de organisatie verder gestroomlijnd.

Het positieve resultaat van 2009 wordt in belangrijke mate veroorzaakt door een stijging van de rijksbijdrage, die groter was dan begroot. Hoewel het economisch tij in het afgelopen jaar keerde, had dit (nog) geen negatieve repercussies voor de rijksbijdrage.

Het positieve resultaat is van belang om de vermogenspositie van de hogeschool te versterken. Naar verwachting zullen de baten, als gevolg van de conjunctuur, onder druk komen te staan. Voor Codarts is daarbij in het bijzonder de invoering van het nieuwe bekostigingssysteem voor het hoger onderwijs van belang. Hoewel de exacte effecten nog niet volledig zijn in te schatten, pakt het nieuwe bekostigingssysteem voor het hele kunstvakonderwijs nadelig uit.

9.2 Exploitatieresultaat

Het financieel resultaat over 2009 kwam als volgt tot stand:

	2009	Begroting 2009	2008
Baten			
Rijksbijdragen	17.294.669	16.616.000	16.178.391
Collegegelden	1.913.102	1.980.000	1.825.583
Baten werk i.o.v. derden	982.495	814.000	1.191.924
Totaal baten	20.190.266	19.410.000	19.195.898
Lasten			
Personeelslasten	15.016.472	14.337.000	14.434.580
Afschrijvingen	752.415	791.000	746.128

Huisvestingslasten	1.700.309	1.549.000	1.473.813
Overige lasten	2.052.421	2.168.000	1.999.139
Totaal lasten	19.521.617	18.845.000	18.653.660
Saldo baten en lasten	668.649	565.000	542.238
Financiële baten en lasten			
Rentebaten	48.059	35.000	61.857
Rentelasten	603.312	600.000	598.878
Saldo fin. baten en lasten	-555.253	-565.000	-537.021
Resultaat	113.396	0	5.217

Ontwikkeling Baten en Lasten

De rijksbijdrage was hoger dan begroot doordat in de begrote rijksbijdrage rekening was gehouden met een onvolledige loon- en prijscompensatie in verband met de economische crisis. Als gevolg van de maatregelen van het Rijk om de conjunctuur te ondersteunen werden de loon- en prijsbijstellingen onverkort doorgevoerd. Ook werden de landelijk gestegen studentenaantallen gecompenseerd. Aan het eind van het jaar werd aan de rijksbijdrage middelen toegevoegd voor het Actieplan Leerkracht en voor een eenmalige subsidie voor de vooropleidingen. Deze middelen waren niet begroot.

De stijging van de collegegelden ten opzichte van vorig jaar is het gevolg van de invoering van hogere instellingscollegegeldtarieven voor studenten van buiten de Europese Economische Ruimte. Voor deze groep ontvangt Codarts geen rijksbijdrage meer.

De daling van de baten werk i.o.v. derden komt grotendeels voor rekening van een eenmalige incidentele uitkering die Codarts in 2008 ontving bij de opheffing van de Stichting Vangnet.

De personeelslasten in 2009 stegen als gevolg van de effecten van de cao, waaronder de invoering van een volledige 13de maand. Het aantal fte's in dienst bij Codarts daalde van 192 eind 2008 naar 187 eind 2009.

De huisvestingslasten waren hoger dan begroot door verplaatsing van de opleiding Pop van het Waterfront naar het WMDC en de verhuizing van enkele diensten naar het Rotterdam Building.

9.3 Toekomstparagraaf

De ontwikkeling van de rijksbijdrage in de komende periode is ongewis. Voor 2011 hebben ambtelijke werkgroepen scenario opgesteld voor mogelijke bezuinigingen voor het hoger onderwijs. Daartegenover staan in de verkiezingsprogramma's van vrijwel alle politieke partijen dat het onderwijs ontzien moet worden bij bezuinigingen. Of en op welke wijze de aangekondigde ombuigingen in de rijksfinanciën effecten zullen hebben voor het hoger onderwijs is op dit moment onduidelijk.

Los van de ontwikkeling van de omvang van de rijksbijdrage, krijgt Codarts in 2011 te maken met de uitkomsten van een nieuw bekostigingsstelsel. De overheid bekostigt in dit stelsel maximaal 1 bachelor en 1 master opleiding per student. Simulaties van de HBO-raad laten zien dat dit bekostigingsstelsel negatief uitpakt voor het kunstvakonderwijs, waar meer dan gemiddeld studenten studeren die al over een bachelor of masterdiploma beschikken. Voor Codarts bedragen de effecten hiervan zo'n 1% van de rijksbijdrage. Om negatieve exploitatiesaldi in de komende jaren te voorkomen neemt het CvB maatregelen op het gebied van verdere

concentratie van de huisvesting op de hoofdlocaties en hervormingen van de vooropleidingsstructuur. De personeelsbezetting is voor 2010 begroot op hetzelfde niveau als 2009.

Voor 2010 begroot Codarts de volgende baten en lasten:

	Begroting 2010
Baten	
Rijksbijdragen	17.915.000
Collegegelden	1.930.000
Baten werk i.o.v. derden	<u>724.000</u>
Totaal baten	20.569.000
Lasten	
Personeelslasten	15.485.000
Afschrijvingen	801.000
Huisvestingslasten	1.704.000
Overige lasten	<u>2.039.000</u>
Totaal lasten	20.029.000
Saldo baten en lasten	540.000
Financiële baten en lasten	
Rentebaten	35.000
Rentelasten	<u>575.000</u>
Saldo fin. baten en lasten	-540.000
Resultaat	0

9.4 Balans

De bezittingen en schulden van Codarts hebben zich als volgt ontwikkeld:

(in €, na resultaatbestemming)

Activa

	<u>31-12-2009</u>	<u>31-12-2008</u>
Vaste activa		
Materiële vaste activa	24.208.285	24.346.007
Totaal vaste activa	24.208.285	24.346.007
Vlottende activa		
Vorraden	3.669	10.548
Vorderingen	735.407	1.344.501
Liquide middelen	2.593.756	1.460.751
Totaal vlottende activa	3.332.832	2.815.800
	<u>27.541.117</u>	<u>27.161.807</u>

Passiva

	<u>31-12-2009</u>	<u>31-12-2008</u>
Eigen vermogen	11.483.202	11.369.806
Voorzieningen	534.332	599.975
Langlopende schulden	10.649.177	10.980.818
Kortlopende schulden	4.874.406	4.211.208
	<u>27.541.117</u>	<u>27.161.807</u>

De stijging van de totale activa in 2009 werd in belangrijke mate veroorzaakt door een stijging van de liquide middelen. De daling van de vorderingen komt voornamelijk door de ontvangst van de laatste subsidietranche voor het Wereld Muziek en Dans programma.

Door toevoeging van het exploitatieresultaat is het eigen vermogen in 2009 gestegen. De toename van kortlopende schulden is in belangrijke mate toe te schrijven aan de toename in de overlopende passiva, zoals de vooruitontvangen collegegelden als gevolg van hogere collegegeldbaten. Daarnaast zijn delen van de ontvangen bijdragen van het Rijk voor Actieplan Leerkracht en de vooropleidingen gepasseerd, omdat deze eerst in 2010 tot besteding zullen komen.

9.4.1 Investerings en financiering

Codarts heeft de wens om op termijn nieuwe huisvesting te betrekken waarbij alle opleidingen onder een dak komen. Deze wens is voorlopig (financieel) nog niet te realiseren. Voor de kortere termijn is het huisvestingsbeleid erop gericht de activiteiten te concentreren op de hoofdlocaties. Voor 2010 staat een verplaatsing van de Muziektheateracademie naar het Kruisplein op de rol. Het pand van de academie wordt verkocht. Voor de inhuizing van de Muziektheateracademie zullen bouwkundige aanpassingen gedaan moeten worden op het Kruisplein. Deze kunnen ruimschoots gefinancierd worden uit de verwachte verkoopopbrengsten.

9.4.2 Treasury

In het jaarverslag wordt door een publieke organisatie expliciet verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid ten aanzien van de financiële middelen. Codarts heeft een treasurystatuut opgesteld dat is goedgekeurd door de Raad van Toezicht. Het statuut stelt voorwaarden aan het beleggen en belenen van middelen. Codarts belegt niet in aandelen of andere risicodragende waardepapieren en beleent geen middelen. Tijdelijke overtollige middelen zijn in 2009 op deponitor rekeningen geplaatst bij de ABN-AMRO en de Bank Nederlandse Gemeenten. Op balansdatum bedraagt het totale uitstaande saldo €2.072.268 t.w. €1.800.000 als direct opeisbaar deposito bij de ABN-AMRO tegen een rente van 2,5% en €272.268 als deposito bij de BNG met een looptijd tot 31-01-2011 tegen een rente van 0,3%. Dit laatste deposito dient als garantstelling ten behoeve van de hypotheek bij de BNG en is niet vrij opneembaar.

9.5 Helderheid bekostiging

Ten aanzien van de rekenschapthema's meldt Codarts dat zij geen onderdelen van onderwijsprogramma's van in het CROHO geregistreerde opleidingen aan een private organisatie dan wel andere bekostigde instellingen uitbesteedt. Daarnaast kent Codarts nauwelijks besteding van publieke middelen aan private activiteiten. Codarts beoogt in dit kader haar contractonderwijs kostenneutraal te realiseren en die onderdelen waarvoor dit niet lukt geen doorgang te laten vinden.

In 2009 was niemand van het eigen personeel ingeschreven bij een initiële opleiding die Codarts verzorgt.

Codarts biedt alleen contractonderwijs aan dat in de lijn ligt met de werkzaamheden waarvoor de hogeschool een rijksbijdrage ontvangt. Verder levert Codarts geen maatwerktrajecten voor bedrijven of publieke organisaties. Tot slot vermeldt Codarts in de bijlage van het jaarverslag alle officiële samenwerkingsverbanden en gerealiseerde uitwisselingen.

Bijlagen

B.1 Samenstelling College van Bestuur

Mevr. drs. Jikkie van der Giessen, voorzitter

Lid Raad van Toezicht ROC Zeeland

Lid Raad van Toezicht Zeeuwse Bibliotheek

Lid bestuur Zeeuwse concertzaal

Lid bestuur Zeeuwse Milieufederatie

Lid Raad van Advies RIFF Rotterdam

Lid bestuur Theater productiehuis Zeelandia

Voorzitter Consumenten/Patiëntenplatform 'Het Klaverblad'

Bestuurslid Stichting Vlaams Cultuurhuis 'De Brakke Grond'

Dhr. Samuel F. Wuersten, lid (vanaf 1 oktober 2009)

Danser, Docent, Choreograaf

Artistiek Directeur Stichting Holland Dance Festival, Den Haag

Gastprogrammeur Dans, Lucent Danstheater, Den Haag

Ad hoc adviseur nationale en internationale dansprojecten en dansorganisaties

B.2 Samenstelling Raad van Toezicht

Dhr. mr. Henk Bosma (1943), voorzitter

Lid van de Raad voor Volksgezondheid en Zorg

Lid van de Raad van Commissarissen van de NV NOM (Noordelijke Ontwikkelingsmij.) en van Synergia Capital Partners B.V.

Lid van de Raad van Toezicht van het Gemeentemuseum Den Haag

Lid van de Raad van Toezicht IB-Groep

Lid van bestuur Nictiz

Voorzitter Raad van Commissarissen PI investments

Dhr. mr. Paul Nouwen (1934), tot mei 2009

Management adviseur

Een groot aantal maatschappelijke nevenfuncties, commissariaten bij onder andere de Stichting Ouderenhuisvesting Rotterdam, Voorzitter van de Procesgroep Anders betalen voor Mobiliteit, de Stichting Infofilter, het Platform Goede Doelen en de Stichting North Sea Round Town, Vicevoorzitter van de EDBR, Bestuurslid Museum Beelden aan Zee en de Stichting Vrienden van het Bachkoor Holland.

Dhr. dr. ir. Carel van Eykelenburg (1952)

Voorzitter Raad van Bestuur Bank Nederlandse Gemeenten

Lid Bestuur Het ExpertiseCentrum

Voorzitter Raad van Commissarissen GITP B.V.

Voorzitter bestuur Willem Frederik Hermans instituut

Lid bestuur Nederlandse vereniging van Banken, tevens penningmeester

Mevr. Adrie C. de Bruijn (1947)

Voorzitter landinrichtingscommissie Walcheren

Voorzitter Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland

Voorzitter Stichting D'Aegen

Voorzitter Raad van Toezicht Klaverblad Zeeland

Commissaris Vereniging Hendrick de Keyser Amsterdam

Lid van de klachtencommissie Politie Zeeland

Lid van de adviescommissie bezwaarschriften Provincie Zeeland

Lid van het bestuur Vrienden van het Zeeuws Archief erfgoed Zeeland
Lid Raad van Toezicht ROC Zeeland
Lid van de Raad van Toezicht Zeeuwse Bibliotheek
Lid van de Raad van Commissarissen R&B Wonen

Mevr. Drs. Rudi Wester (1943), vanaf september 2009

Bestuursvoorzitter *Van City2Cities Internationale Literaturredagen Utrecht* (start april 2011)
Bestuursvoorzitter Vierkant in Vierkant, een ontwerp van Theo van Doesburg, in Leiden
Juryvoorzitter van de MJ Brusseprijs (uitgereikt maart 2010)
Bestuursvoorzitter van de Stichting Behoud de Begeerte
Lid van het bestuur Fryslân Culturele Hoofdstad van Europa 2018

Paul Rullmann (1948), vanaf september 2009

Voorzitter Raad van Commissarissen Academic Transfer
Lid College van Bestuur Technische Universiteit Delft
Lid Bestuur Stichting Studielink
Lid Bestuur Stichting Studiekeuze 123
Lid Bestuur Stichting Studenten Zorgverzekering ISO/LSVB
Lid Presidium VSNU
Lid Commissie VKO (validatie kwaliteitszorg onderzoek) van de HBO-Raad

Rooster van aftreden

Codarts hanteert de branchecode HBO voor de benoemingstermijn voor de leden van de Raad van Toezicht. Het rooster van aftreden ziet er als volgt uit:

	<i>In functie getreden</i>	<i>Periode 2</i>	<i>Periode 3</i>
Henk Bosma	15-12-1999	2003-2007	2007-2011
Carel van Eykelenburg	1-1-2003	2006-2010	2010-2014
Adrie de Bruyn	19-9-2006	2010-2014	2014-2018
Paul Rullmann	30-09-2009	2013-2017	2017-2021
Rudi Wester	30-09-2009	2013-2017	2017-2021

B.3 Samenstelling MR

Tot december 2009 was de samenstelling van de MR als volgt:

Personeelsgeleding

Roderigo Robles de Medina (RC), Secretaris
Aldo Olijrhook (AZ)
Ellen Dijkstra (RDA)
Elly Broeren (RDA)
Erik Ball (RC)
Marianne Spoel (AZ)

Studentengeleding

Marinke Visser (RC)
Renske Wassink (RC), Voorzitter
Carolina Federbusch (RC)
Erik Spruijt (RDA)

Vanaf december 2009 is de samenstelling van de MR:

Roderigo Robles de Medina, personeel RC, voorzitter MR
Hanna Kiewiet, ondersteunend personeel, secretaris MR

Andy Kooren, student RC
Celia García García, student RC
Jos Kamps, student RC
Soesja Pijlman, student Circus Arts
Gwensley Paula, student RDA
Anneroo de Wit, student RDA
Merel Driessen, student RDA

Erik Ball, personeel RC
Paul Hock, personeel RC
Marianne Spoel, ondersteunend personeel

B.4 Uitwisseling internationale studenten

INSTITUUT	LAND	DUUR	Plaats
VOOR ERASMUS UITWISSELINGEN			
Hogeschool Antwerpen, departement Dramatische Kunst, Muziek en Dans	Belgie	2007-2010	Antwerpen
Koninklijk Conservatorium Brussel (Conservatoire Royal de Bruxelles)	Belgie	2008-2013	Bruxelles
Hogeschool Gent, Faculty of Music and Drama	Belgie	2008-2013	Gent
Hogeschool voor Wetenschap en Kunst/Lemmensinstituut Leuven	Belgie	2009-2013	Leuven
Det Jeske Musikkonservatorium (Aarhus)	Denemarken	2007-2009	Aarhus C
Rhythmic Conservatory of Music Kopenhagen	Denemarken	2009-2012	Kobenhavn K
Hochschule fur Music " Hans Eisler"	Duitsland	2008-2010	Berlin
Hochschule für Musik und Darstellende Kunst, Frankfurt	Duitsland	2009-2011	Frankfurt am Main
Robert Schumann Hochschule Dusseldorf	Duitsland	2008-2011	Dusseldorf
Trinity College of Music	England	2008-2010	London
Royal Northern College of Music	England		Manchester
University College Falmouth incorporating Dartington College of Arts	England	2008-2013	
Guildhall School of Music & Drama	England	2010-2011	London
Helsinki Polytechnic Stadia (Faculty of Culture and Services)	Finland	2007-2010	Helsinki
Sibelius Academy	Finland	2009-2013	Helsinki
Lahden Ammattikorkeakoulu	Finland	2009-2010	Lahti
North Karelia University of Applied Sciences	Finland	2008-2010	Joensuu
Savonia University of Applied Sciences	Finland	2008-2010	Kuopio
Conservatoire National Supérieur de Musique de Lyon	Frankrijk	2009-2013	Lyon
University of Macedonia Economic and Social Sciences	Griekenland	2009-2010	
Conservatorio di Musica G. Martucci Salerno	Italië	2009-2013	Salerno
Conservatorio di Musica "L. Refice"	Italië	2009-2013	Frosinone
Conservatorio di Musica "Santa Cecilia"	Italië	2008-2010	Roma
Conservatorio Statale di Musica ' F.A. Bonporti'	Italië	2009-2010	Trento
Conservatorio Statale di Musica "G.B. Pergolesi"	Italië	2009-2013	Fermo AP
INSTITUUT	LAND	DUUR	Plaats
VOOR ERASMUS UITWISSELINGEN			

Conservatorio di Musica de Vicenza " Arrigo Pedrollo"	Italië	2008-2013	Vicenza
Conservatorio di Musica "Giuseppe Tartini"	Italië	2009-2013	Trieste
Latvian Academy of Music	Letland	2007-2010	Riga
Norges musikkhogskole	Norwegen	2007-2009	Oslo
University of Stavanger	Norwegen	2008-2010	Stavanger
Universität für Musik und Darstellende Kunst, Graz	Oostenrijk	2009-2011	Graz
Universität Mozarteum	Oostenrijk	2009-2013	Salzburg
University of Music and Performing Arts	Oostenrijk	2009-2011	Wenen
Akademia Muzyczna w Gdansk	Polen	2008-2013	Gdansk
Karol Szymanowski Academy of Music	Polen	2009-2013	Katowice
The Ludwik Solski State Drama School in Cracow	Polen	2009-2011	Krakow
Escola Superior de Danca	Portugal	2008-2011	Lisboa
Instituto Politecnico do Porto	Portugal	2009-2013	Porto
Escola Superior de Música de Catalunya, Barcelona	Spanje	2008-2010	Barcelona
Institut Del Teatre (School of Dance)	Spanje	2009-2011	Barcelona
Conservatorio Superior of Music "Rafael Orozco"	Spanje	2008-2010	Cordoba
Conservatorio Superior de Musica dea Coruna	Spanje	2009-2013	Coruna
Istanbul Universitesi (State Conservatory)	Turkije	2008-2009	Istanbul
Yildiz technical University, Sanat Ve Tasarim Fakultesi Muzik	Turkije	2009-2013	Yildiz Istanbul
Istanbul Technical University	Turkije	2008-2011	
mimar Sinan Guzel Sanatlar Universitesi, Istanbul	Turkije	2009-2013	Istanbul
Ege University, Turkish Music Conservatory	Turkije	2009-2014	
Malmo Academy of Music	Zweden	2007-2010	Malmo
Hochschule der Kunste	Zwitserland	2009-2010	Bern
Conservatoire de Musique de Geneve	Zwitserland	2008-2009	Geneve